

"CROWE MNE" d.o.o.

Broj 120/20

Podgorica, 29.05. 2020. god.

**PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA
OSNOVANA 1901. GODINE**

**Finansijski iskazi
31. decembar 2019. godine**

SADRŽAJ

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1 - 7
Bilans uspjeha od 1. januara do 31. decembra 2019. godine	8
Iskaz o ukupnom ostalom rezultatu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine	9
Bilans stanja na dan 31. decembra 2019. godine	10
Iskaz o promjenama na kapitalu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine	11
Iskaz o tokovima gotovine od 1. januara do 31. decembra 2019. godine	12
Napomene uz finansijske iskaze	13 - 115
Prilog: Godišnji izvještaj menadžmenta za 2019. godinu	

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Prve banke Crne Gore AD Podgorica – osnovana 1901. godine

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Prve banke Crne Gore AD Podgorica – osnovana 1901. godine (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2019. godine, bilans uspjeha, iskaz o ukupnom ostalom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene, koje sadrže pregled osnovnih računovodstvenih politika i ostala objelodanjanja (u daljem tekstu: „finansijski iskazi“).

Prema našem mišljenju, osim za efekte korekcija objelodanjenih u Osnovama za mišljenje sa rezervom, priloženi finansijski iskazi istinito i objektivno prikazuju, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembar 2019. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Osnove za mišljenje sa rezervom

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 16.2 na dan 31. decembra 2019. godine, ukupni bruto krediti i potraživanja od klijenata iznose EUR 229.234 hiljada. Banka je procijenila i obračunala ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list Crne Gore“, br. 22/12, 55/12, 57/13, 44/17, 82/17, 86/18) u iznosu od EUR 15.811 hiljada. Na dan 31. decembra 2019. godine, po našem mišljenju, baziranom na sprovedenim revizorskim procedurama na reprezentativnom uzorku kredita i rizičnih vanbilansnih izloženosti, ispravka vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke potcijenjena je najmanje za iznos od EUR 987 hiljada, dok je neto rezultat tekuće godine precijenjen za isti iznos.

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije (ISA) primjenjivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odeljku izvještaja koji je naslovljen *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza*. Nezavisni smo od Banke u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja sa rezervom.

Skretanje pažnje

Kao što je objelodanjeno u Napomenama 16.2 i 23 uz finansijske iskaze, na dan 31. decembar 2019. godine, potraživanja po osnovu faktoringa i stečena aktiva, iznose EUR 16.301 hiljadu (na dan 31. decembra 2018. godine: EUR 18.077 hiljada), odnosno EUR 45.081 hiljadu (na dan 31. decembra 2018. godine: EUR 43.343 hiljade), respektivno. Nadoknadivost portfolija stečene aktive i potraživanja po osnovu faktoringa i restrukturiranih kredita u budućem periodu će zavisiti od sposobnosti Banke, odnosno faktoring dužnika, da realizuju imovinu u svom portfoliju, kao i sredstva obezbjeđenja po osnovu faktoringa i restrukturiranih kredita u iznosima koji pokrivaju najmanje iznose izloženosti prema ovim dužnicima. Shodno navedenom, može postojati neizvjesnost po pitanju mogućnosti Banke da realizuje sredstva obezbjeđenja u potrebnim iznosima, kao i po pitanju vremena potrebnog za takvu realizaciju.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Akcionarima Prve banke Crne Gore AD Podgorica – osnovana 1901. godine (nastavak)

Skretanje pažnje (nastavak)

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 31 uz finansijske iskaze, na dan 31. decembar 2019. godine, protiv Banke se vodi više sudskih sporova od strane fizičkih i pravnih lica u ukupnom procijenjenom iznosu od EUR 5.624 hiljade, ne uključujući zatezne kamate. U finansijskim iskazima za 2019. godinu, Banka je na osnovu procjene ishoda sporova advokatske kancelarije i pravne službe izvršila rezervisanje za potencijalne gubitke po osnovu sudskih sporova u ukupnom iznosu EUR 215 hiljada (Napomena 26), dok za ostale tužbe rukovodstvo Banke smatra da ne bi mogle imati značajne negativne ishode za Banku, odnosno da Banka neće biti izložena materijalno značajnim potencijalnim gubicima po navedenim osnovama u narednim periodima.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju finansijskih iskaza tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih iskaza kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
1. Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke	
Na dan 31. decembra 2019. godine, bruto vrijednost datih kredita i potraživanja od klijenata iznosila je EUR 229.234 hiljade (31. decembra 2018.: EUR 224.511 hiljada), dok je ukupan iznos ispravke vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata iznosio EUR 15.811 hiljada na dan 31. decembra 2019. godine (31. decembra 2018.: EUR 15.565 hiljada).	Na osnovu naše procjene rizika i poznavanja industrije, ispitali smo troškove obezvrjeđenja datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke, i procijenili primjenjenu metodologiju, kao i korišćene pretpostavke, a u skladu sa opisom ključnog revizorskog pitanja.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)
Akcionarima Prve banke Crne Gore AD Podgorica – osnovana 1901. godine (nastavak)
Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
<p>1. Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke</p> <p>Odmjeravanje troškova umanjenja vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke smatra se ključnim revizorskim pitanjem, s obzirom da određivanje iznosa rezervacija za umanjenje vrijednosti zahtjeva značajnu procjenu od strane rukovodstva koja se odnosi na određivanje trenutka priznavanja umanjenja vrijednosti kao i iznosa umanjenja vrijednosti.</p> <p>Najznačajnija rasudjivanja se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pretpostavke koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove klijenta. • Pravovremena identifikacija izloženosti sa značajnim povećanjem izloženosti kreditnom riziku i kreditnom obezvrjeđenju. • Vrednovanje kolaterala i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procjenjene izloženosti po kreditima. <p>Rukovodstvo je objelodanilo dodatne informacije o troškovima umanjenja vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke u napomenama 3.8, 5.1, 7, 16.2 i 26 uz finansijske iskaze.</p>	<p>Naše testiranje je obuhvatilo sljedeće elemente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procjena ključnih kontrola nad pretpostavkama koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove klijenta. • Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza koji potkrepljuju pretpostavke korišćene u modelima očekivanog kreditnog gubitka koji su primjenjeni u alokaciji faza (eng. stage), pretpostavke koje se primjenjuju da bi se dobila dvanaestomjesečna i cjeloživotna vjerovatnoća neispunjavanja obaveza (PD) i metode primjenjene za dobijanje vjerovatnoće gubitaka po osnovu nemogućnosti naplate potraživanja. • Procjena ključnih kontrola nad pravovremenom identifikacijom izloženosti sa značajnim povećanjem kreditnog rizika i blagovremenom identifikacijom izloženosti umanjene vrijednosti kredita. • Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza o blagovremenoj identifikaciji izloženosti sa značajnim povećanjem kreditnog rizika i blagovremenom identifikacijom izloženosti po osnovu obezvrjeđenja kredita. • Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza koji podržavaju odgovarajuće određivanje pretpostavki za troškove obezvrjeđenja datih kredita i potraživanja, uključujući vrednovanje kolaterala i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procjenjene izloženosti umanjene vrijednosti kredita. • Procjena ključnih kretanja portfolija visokog rizika iz prethodnog perioda u odnosu na industrijske standarde i istorijske podatke. • Evaluacija primjenjenih metodologija korišćenjem našeg znanja i iskustva u industriji. • Uključili smo naše IT stručnjake i stručnjake za kreditni rizik u oblastima koje su zahtijevale specifičnu ekspertizu. • Procjenu tačnosti i potpunosti objelodanjivanja u finansijskim izvještajima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)
Akcionarima Prve banke Crne Gore AD Podgorica – osnovana 1901. godine (nastavak)
Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
2. Vrednovanje stečene aktive	
<p>Na dan 31. decembra 2019. godine, bruto vrijednost stečene aktive iznosila je EUR 45.081 hiljadu (31. decembra 2018.: EUR 43.343 hiljade), dok je ukupan iznos ispravke vrijednosti stečene aktive iznosio EUR 981 hiljadu na dan 31. decembra 2019. godine (31. decembra 2018.: EUR 747 hiljada).</p> <p>Banka stečenu aktivu klasifikuje unutar stavki Ostale aktive kao sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja za plasmane koji su bili obezbijeđeni navedenom imovinom i ista se evidentiraju po nižoj od bruto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja ili tržišne vrijednosti sredstva obezbjeđenja umanjenoj za troškove prodaje.</p> <p>Da bi Banka utvrdila da li je vrijednost po kojoj vrednuje preuzeto sredstvo obezbjeđenja razumna, neophodno je da ovlašćeni procjenitelj uradi ponovnu procjenu fer vrijednosti i da Banka uskladi novoutvrđenu fer vrijednost i obezvrijedi imovinu u knjigama, ukoliko je nova fer vrijednost manja od knjigovodstvene vrijednosti.</p> <p>Rukovodstvo je objelodanilo dodatne informacije o stečenoj aktivi u napomenama 3.11 i 23 uz finansijske izvještaje.</p>	<p>U cilju procjene adekvatnosti klasifikacije i obezvrjeđenja stečene aktive procijenili smo primijenjenu metodologiju i korišćene pretpostavke, a u skladu sa opisom ključnog revizijskog pitanja.</p> <p>Naše testiranje je obuhvatilo sljedeće elemente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prikupljanje i detaljno testiranje cjelokupno objelodanjene stečene aktive, kako bi smo potvrdili trenutak evidentiranja u finansijskim izvještajima Banke, odnosno provjerili ispunjenost kriterijuma za klasifikaciju imovine u okviru ostale aktive kao sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja, te pravilan tretman imovine koja ne ispunjava te uslove; • Procjenu kriterijuma za određivanje da li je došlo do obezvrjeđenja i da li je postojao zahtjev za izračunavanjem obezvrjeđenja, odnosno usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti sa novoutvrđenom fer vrijednošću i obezvrjeđenje u poslovnim knjigama Banke, ukoliko je nova fer vrijednost manja od knjigovodstvene vrijednosti; • Provjeru tačnosti prikazivanja stečene aktive shodno odredbama Odluke o minimalnim standardima za ulaganje banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva; • Procjenu tačnosti i potpunosti objelodanjivanja u finansijskim izvještajima.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed prevare ili greške.

Prilikom sastavljanja finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi da posluje u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, ukoliko je potrebno, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim navedene. Lica odgovorna za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj meri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje.

Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usljed prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Takođe:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usljed prevare ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevare je veći nego za pogrešne iskaze nastale usljed greške, zato što prevara može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke.
- Vršimo ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)**Akcionarima Prve banke Crne Gore AD Podgorica – osnovana 1901. godine (nastavak)*****Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza (nastavak)***

- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezano objelodanjivanje u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa licima ovlašćenim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje identifikujemo tokom naše revizije. Takođe, obezbeđujemo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koja se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost, i gdje je to primjenjivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih licima ovlašćenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih iskaza tekućeg perioda i shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Akcionarima Prve banke Crne Gore AD Podgorica – osnovana 1901. godine (nastavak)

Izveštaj o drugim zakonskim i regulatornim zahtjevima

Rukovodstvo Banke je odgovorno za sastavljanje i objavljivanje godišnjeg izvještaja menadžmenta.

Naše mišljenje o finansijskim iskazima ne obuhvata godišnji izvještaj menadžmenta i osim u onoj mjeri u kojoj je izričito navedeno u našem izvještaju, ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

U vezi sa revizijom finansijskih iskaza naša odgovornost je da pročitamo godišnji izvještaj menadžmenta i tako razmotrimo da li je godišnji izvještaj menadžmenta materijalno nekonzistentan sa finansijskim iskazima ili sa našim znanjem stečenim tokom revizije ili se na drugačiji način čini da su materijalno pogrešno prikazani.

U skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu u Crnoj Gori razmotrili smo da li je godišnji izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa članom 11, 12, 13 i 14 ovog Zakona.

Isključivo na osnovu rada obavljenog tokom revizije finansijskih iskaza i procedura navedenih gore, po našem mišljenju:

- Informacije prezentirane u godišnjem izvještaju menadžmenta za finansijsku godinu za koju su pripremljeni finansijski iskazi su konzistentne sa finansijskim iskazima;
- Godišnji izvještaj menadžmenta je sastavljen u skladu sa članom 11, 12, 13, i 14. Zakona o računovodstvu u Crnoj Gori.

Dodatno, u svijetlu znanja i razumijevanja Banke i njenog okruženja dobijenog tokom revizije, od nas se zahtijeva da izvijestimo da li su identifikovani materijalno značajno pogrešni prikazi u godišnjem izvještaju menadžmenta. Kao što je navedeno u paragrafu Osnove za mišljenje sa rezervom Banka je precijenila iznos kredita i potraživanja od klijenata kao i rezultat tekuće godine. Smatramo da je Godišnji izvještaj menadžmenta materijalno pogrešno prikazan iz istih razloga koji se odnose na iznose i ostale podatke prikazane u Godišnjem izvještaju menadžmenta vezano za vrijednost kredita i potraživanja od klijenata kao i rezultat tekuće godine.

Partner u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izveštaj nezavisnog revizora je Đorđe Dimić.

Crowe MNE d.o.o. Podgorica

29. maj 2020. godine

Đorđe Dimić, Ovlašćeni revizor

(Licenca broj 072 izdata 9. marta 2017. godine)

BILANS USPJEHA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine

U hiljadama eura
Za period koji se završava 31. decembra

POZICIJA	Napomene	2019.	2018.
Prihodi od kamata i slični prihodi	3.1, 6a	11.579	11.201
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	3.1, 6a	1.183	1.370
Rashodi od kamata i slični rashodi	3.1., 6b	(3.611)	(4.074)
NETO PRIHODI OD KAMATA		9.150	8.497
Prihodi od naknada i provizija	3.2, 8a	5.918	5.519
Rashodi naknada i provizija	3.2, 8b	(3.485)	(3.581)
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA		2.433	1.938
Neto dobitak / gubitak usled prestanka priznavanja finansijske instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		-	-
Neto dobitak/gubitak po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja		53	86
Neto gubici/dobici od kursnih razlika		329	406
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine		26	483
Ostali prihodi	12	525	753
Troškovi zaposlenih	3.12, 9	(3.457)	(3.301)
Troškovi amortizacije	3.9, 21, 22	(338)	(255)
Opšti i administrativni troškovi	10	(5.071)	(5.592)
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspjeha	3.8, 7a	(1.492)	(1.433)
Troškovi rezervisanja	7b	(107)	(21)
Ostali rashodi	11	(793)	(1.175)
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA		1.258	388
Porez na dobit	3.6, 13a	(42)	(50)
NETO PROFIT/GUBITAK		1.216	338

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Prve Banke Crne Gore AD. Podgorica – osnovana 1901. godine, dana 27. maja 2020. godine:

Tarik Telačević

Glavni izvršni direktor

Nataša Martinović

Izvršni direktor - upravljanje rizicima i
podrška poslovanju

ISKAZ O UKUPNOM OSTALOM REZULTATU
 U periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2019.	2018.
Neto profit	1.216	338
Ukupni ostali rezultat		
Pozitivni efekti promjene vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	1.099	112
Porez na prihod po osnovu stavki ukupnog ostalog rezultata	(99)	(10)
Ukupan ostali rezultat na tekuću godinu	1.000	102
UKUPAN OSTALI REZULTAT	2.216	440

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Prve Banke Crne Gore AD. Podgorica – osnovana 1901. godine, dana 27. maja 2020. godine:

Tarik Telaćević

Glavni izvršni direktor

Nataša Martinović

Izvršni direktor - upravljanje rizicima i podrška poslovanju

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE

BILANS STANJA

Na dan 31. decembra 2019. godine

U hiljadama eura
Godina koja se završava 31. decembra

SREDSTVA	Napomene	2019.	2018.
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.7, 15	81.871	99.563
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		222.894	227.338
Kredit i potraživanja od banaka	3.8, 16.1	7.148	6.361
Kredit i potraživanja od klijenata	3.8, 16.2	213.423	208.946
Hartije od vrijednosti	3.8, 16.3	-	10.323
Ostala finansijska sredstva	16.4	2.322	1.709
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		32.567	16.070
Hartije od vrijednosti	3.8, 17.1	32.567	16.070
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	3.8, 18	18	18
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	19	7.904	7.890
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.9, 21	1.296	1.289
Nematerijalna sredstva	3.10, 22	252	148
Tekuća poreska sredstva		1	1
Odložena poreska sredstva		163	202
Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	20	-	-
Ostala sredstva	3.11, 23	45.246	43.566
UKUPNA SREDSTVA		392.211	396.085
OBAVEZE			
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		343.627	350.043
Depoziti banaka i centralnih banaka	24.1	-	1
Depoziti klijenata	24.2	340.872	342.92
Kredit klijenata koji nijesu banke	24.3	2.755	7.118
Rezerve	26	301	288
Ostale obaveze	27	2.768	3.185
Subordinisani dug	25	7.936	7.935
UKUPNE OBAVEZE		354.633	361.450
KAPITAL			
Akcijski kapital	28	55.428	55.428
Neraspoređena dobit		(31.015)	(32.081)
Dobit/gubitak tekuće godine		1.216	338
Ostale rezerve		11.950	10.950
UKUPAN KAPITAL		37.579	34.634
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		392.211	396.085
VANBILANSNA EVIDENCIJA	29	407.198	428.514

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Prve Banke Crne Gore AD. Podgorica – osnovana 1901. godine, dana 27. maja 2020. godine:

Tarik Telačević

Glavni izvršni direktor

Nataša Martinović

Izvršni direktor - upravljanje rizicima i podrška poslovanju

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine

Stanje, 1. januar 2018. godine	Akcijski kapital	Rezerve	Neraspoređena dobit/(gubitak)	UKUPNO
	<u>55.428</u>	<u>10.848</u>	<u>(33.239)</u>	<u>33.037</u>
Dobit/gubitak tekućeg perioda	-	-	338	338
Efekti svođenja na fer vrijednost HOV po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	102	-	102
Ostalo	-	-	1.158	1.158
Stanje, 31. decembar 2018. godine	<u>55.428</u>	<u>10.950</u>	<u>(31.743)</u>	<u>34.635</u>
Stanje 1. januar 2019. godine	<u>55.428</u>	<u>10.950</u>	<u>(31.743)</u>	<u>34.635</u>
Dobit/gubitak tekućeg perioda	-	-	1.216	1.216
Efekti svođenja na fer vrijednost HOV po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	1.000	-	1.000
Ostalo	-	-	728	728
Stanje, 31. decembar 2019. godine	<u>55.428</u>	<u>11.950</u>	<u>(29.799)</u>	<u>37.579</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Prve Banke Crne Gore AD. Podgorica – osnovana 1901. godine, dana 27. maja 2020. godine:

Tarik Telaćević
Glavni izvršni direktor

Nataša Martinović
Izvršni direktor - upravljanje rizicima i podrška poslovanju

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine

U hiljadama eura
Godina koja se završava 31. decembra

	2019.	2018.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	13.383	11.722
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(3.346)	(4.168)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	5.917	5.548
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(3.485)	(3.551)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(7.984)	(7.898)
Povećanje kredita i ostale aktive	(9.217)	1.602
Prilivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	(2.409)	(41.831)
Plaćeni porezi	(750)	(1.569)
Ostali (odlivi)/prilivi	(226)	1.110
Neto prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(8.117)	(39.035)
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kupovina nekretnina i opreme	(246)	(432)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(201)	(101)
Državni zapisi i ostale hartije od vrijednosti	(5.000)	1.134
Neto (odlivi)/prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(5.448)	601
Tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti		
Povećanje/(smanjenje) pozajmljenih sredstava	(4.459)	(3.027)
Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz aktivnosti finansiranja	(4.459)	(3.027)
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	329	406
Neto povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(17.695)	(41.055)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	99.579	140.634
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	81.884	99.579

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Prve Banke Crne Gore AD. Podgorica – osnovana 1901. godine, dana 27. maja 2020. godine:

Tarik Telaćević

Glavni izvršni direktor

Nataša Martinović

Izvršni direktor - upravljanje rizicima i
podrška poslovanju

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Prva banka Crne Gore AD. Podgorica - osnovana 1901. godine (u daljem tekstu "Banka") je osnovana 1901. godine, a 2002. godine je registrovana kao akcionarsko društvo kod Privrednog suda u Podgorici. Tokom 2002. godine, nakon usaglašavanja sa Zakonom o privrednim društvima, izvršen je upis u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici – registarski broj 4-0000732/54.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 02/3-2/2-01.

U skladu sa Zakonom o bankama i Statutom, Banka obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično, za svoj račun.

Pored ovih poslova može da obavlja i sljedeće poslove:

- izdaje garancije i preuzima druge vanbilansne obaveze;
- kupuje, prodaje i naplaćuje potraživanja;
- izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente;
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun komitenta stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove i finansijskim derivatima;
- kastodi poslove;
- vrši izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti društava i preduzetnika;
- depo poslove;
- usluge čuvanja u sefovima i
- druge poslove u skladu sa odobrenjem Centralne banke Crne Gore.

Banka ima sjedište u Podgorici i obavlja svoje aktivnosti kroz mrežu filijala (14) i šaltera (17) u Podgorici, Danilovgradu, Nikšiću, Kotoru, Cetinju, Budvi, Tivtu, Baru, Herceg Novom, Ulcinju, Bijelom Polju, Pljevljima, Rožajama i Beranama.

Banka je na dan 31.12.2019. imala 100% vlasništvo u sledećim zavisnim društvima: Mikrofinansijska institucija Montenegro Investment Credit doo Podgorica, First Asset Management doo Podgorica, First Real Estate Management 1 doo Podgorica i First Real Estate Management 2 doo Podgorica.

Na dan 31. decembar 2019. godine Banka je imala 124 zaposlena radnika i 104 radnika koja su preuzeta od Agencija za zapošljavanje: Nice Job 2 zaposlena i Nice Job Outsorcing 102 zaposlena.

Bankom upravljaju akcionari, Organi upravljanja Bankom su Skupština akcionara i Odbor direktora koji imenuje Skupština akcionara.

Članovi Odbora direktora Banke, na dan 31. decembra 2019. godine:

<u>Funkcija</u>	<u>Ime i prezime</u>
Predsjednik	Milan Perović
član	Zoran Djukanović
član	Milorad Pavlek
član	Đoko Krivokapić
član	Slavoljub Popadić

Izvršni direktori Banke na dan 31. decembra 2019. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Ključno područje</u>
G-din Tarik Telačević	Glavni izvršni direktor
G-đa Nataša Martinović	Izvršna direktorica poslovnog područja upravljanja rizicima i podrška poslovanju
G-din Milorad Pavlek	Poslovno područje upravljanja poslovnim odnosom sa klijentima

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE (NASTAVAK)

Članovi Odbora za reviziju Banke, na dan 31. decembra 2019. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
G-din Zoran Todorović	Predsjednik
G-din Nađa Zidar	Član
G-din Maja Drakić Grgur	Član

Na dan 31. decembra 2019. godine, Direktor Odjeljenja za praćenje usaglašenosti je Goran Đukanović.

Na dan 31. decembra 2019. godine, interni revizor je Žana Kasalica.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju pojedinačnih finansijskih iskaza

Banka sastavlja pojedinačne finansijske iskaze (u daljem tekstu: finansijski iskazi) u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Sl. list CG". br. 052/16), Zakonom o bankama ("Sl. list CG". br. 17/08. 44/10. 40/11 i 73/17) i ostalim podzakonskim aktima koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Priloženi finansijski iskazi pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“. br. 15/12. 18/13 i 24/18, 39/18 i 37/19).

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke formatu prezentacije finansijskih izvještaja razlikuju od zahtjeva Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja („MSFI“) primjenljivih na dan 31. decembra 2019. godine.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po MRS, odnosno po MSFI koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i koji moraju biti usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni.

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH ISKAZA (NASTAVAK)

2.2 Pravila procjenjivanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni na osnovu načela istorijske vrijednosti, osim za sledeće pozicije, koje se vrednuju po fer vrijednosti:

- finansijski instrumenti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha
- finansijski instrumenti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat
- finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

2.3. Funkcionalna i izveštajna valuta

Finansijski iskazi Banke su iskazani u eurima (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

2.4. Korišćenje procjenjivanja

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrijednosti sredstava i obaveza, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda.

Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procjena. Procjene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspjeha za periode u kojima su postale poznate.

U Napomeni 4 su date informacije o oblastima kod kojih je stepen procjene najveći i koje mogu imati najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izvještajima Banke.

2.5. Promjene u računovodstvenim politikama i objavljivanjima

Računovodstvene politike su konzistentno primjenjivane u svim obračunskim periodima prikazanim u ovim finansijskim izvještajima.

2.6. Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Banka nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u doglednoj budućnosti.

2.7 Usaglašenost potraživanja i obaveza

U skladu sa važećom zakonskom regulativom, Banka je izvršila usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza sa povjeriocima i dužnicima Banke na dan 31.12.2019. godine.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Banka konzistentno primenjuje usvojene računovodstvene politike u svim periodima prezentiranim u finansijskim izveštajima. Osnovne računovodstvene politike primijenjene kod sastavljanja računovodstvenih izvještaja za 2019. godinu navedene su dalje u tekstu.

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda.

Od datuma raskida ugovora o kreditu, Banka na potraživanja ne obračunava redovnu, već zakonsku zateznu kamatu. Visinu stope zatezne kamate utvrđuje CBCG u skladu sa Zakonom o visini kamatne stope.

Prihodi od kamata na obezvrijeđene plasmane („POCI“ instrumenti i finansijska sredstva koja su naknadno obezvrijeđena) se obračunavaju primjenom efektivne kamatne stope na neto osnovicu (amortizovanu vrijednost). U slučaju „POCI“ instrumenata koristi se nova efektivna kamatna stopa prilagođena za kreditni rizik („Credit-adjusted effective interest rate“), dok se za finansijska sredstva koja su naknadno obezvrijeđena koristi inicijalna efektivna kamatna stopa utvrđena prilikom inicijalnog priznavanja.

Efekat umanjenja prihoda od kamata na obezvrijeđena finansijska sredstva, jednak je povećanju ispravke vrijednosti za kamatna potraživanja na obezvrijeđena finansijska sredstva, odnosno sredstva svrstana u Stage 3.

Obračun potraživanja za kamate se ne obustavlja i uvećava bruto vrijednost nakon datuma default-a. Istovremeno se i neto vrijednost samog plasmana uvećava za prihode od kamata obračunatih primjenom efektivne kamatne stope na neto osnovicu. Razlika između uvećavanja bruto izloženosti i povećanja neto izloženosti predstavlja povećavane lifetime očekivanih gubitaka tj. ispravke vrijednosti.

Prihodi po osnovu naknada za odobravanje kredita se priznaju u bilansu uspjeha kao kamatni prihodi po principu razgraničenja na period trajanja finansijskog instrumenta.

3.2 Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi po osnovu naknada i provizija priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda. Prihodi i rashodi od naknada i provizija obuhvataju takođe naknade po osnovu izdavanja garancija i akreditiva od strane Banke, domaćih i međunarodnih plaćanja i transakcija u stranim valutama posredničkih i drugih usluga Banke.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija koji su sastavni dio efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili finansijske obaveze su uključeni u obračun prihoda i rashoda od kamata uz primjenu metode efektivne kamatne stope.

Prihodi od naknada i provizija se priznaju u trenutku kada je korespodentna usluga izvršena. Prihodi od naknada i provizija obuhvataju naknade koje Banka obračunava i naplaćuje za obavljanje usluga platnog prometa u zemlji i inostranstvu, poslove garancija i akreditiva, kao i drugih usluga.

Rashodi naknada i provizija uglavnom se odnose na naknade za obavljanje usluga platnog prometa u zemlji i inostranstvu i naknade za ostale usluge, koje se priznaju kao rashod u trenutku kada je korespodentna usluga izvršena.

3.3. Neto dobitak/(gubitak) po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja

Neto dobitak/(gubitak) po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja uključuje dobitke umanjene za gubitke po osnovu finansijskih sredstava i finansijskih obaveza namijenjenih trgovanju uključujući i sve realizovane i nerealizovane promjene fer vrednosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.4. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobici ili gubici od kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

3.5. Lizing

Banka svaki lizing klasifikuje kao operativni ili kao finansijski lizing.

Lizing se klasifikuje kao finansijski lizing ako se njim prenose suštinski svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom nad predmetnom imovinom. Lizing se klasifikuje kao poslovni lizing ako se njim ne prenose suštinski svi rizici i koristi povezani s vlasništvom nad datom imovinom.

3.6. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG”. br. 80/04, 40/08, 86/09, 14/12, 61/13 i 055/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na dan bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu koriste se za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju novčana sredstva u blagajni (EUR i devizna), novčana sredstva u trezoru (EUR i devizna), sredstva kod Centralne banke Crne Gore, uključujući i obaveznu rezervu kao i ostala visoko likvidna finansijska aktiva sa dospijecom do tri mjeseca.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti u bilansu stanja.

3.8 Finansijski instrumenti

3.8.1 Priznavanje

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se inicijalno priznaju u Bilansu stanja Banke na datum trgovine, odnosno na datum kada Banka postane jedna od ugovornih strana na koju se primjenjuju ugovoreni uslovi instrumenta. Ovo uključuje "regularan način trgovine" tj. kupovinu ili prodaju finansijskih sredstava za koje se zahtijeva isporuka u određenom vremenu, definisanom regulativno ili na bazi konvencija na relevantom tržištu. Redovan način kupovine ili prodaje finansijskog sredstva se priznaje, odnosno prestaje sa priznavanjem na datum kupovine/prodaje ili na datum izvršenja.

3.8.2 Klasifikacija

Banka klasifikuje svu svoju finansijsku imovinu na osnovu poslovnog modela za upravljanje imovinom i ugovornih odredbi imovine.

Banka finansijska sredstva klasifikuje u sljedeće tri kategorije:

- Finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanom trošku (AC),
- Finansijska sredstva vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali rezultat (FVOCI),
- Finansijska sredstva koja se obavezno vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVTPL)

Finansijske obaveze, osim obaveza po kreditima i finansijskih garancija, mjere se po amortizovanom trošku ili po FVPL kada se drže radi trgovanja i derivativnih instrumenata ili se primjenjuje određivanje fer vrijednost.

3.8.3 Finansijska imovina i obaveze

3.8.3.1 Plasmani banaka, krediti i avansi dati kupcima, finansijska ulaganja po amortizovanom trošku

Banka je u skladu sa MSFI 9 finansijska sredstva koja kao cilj držanja imaju prikupljanje novčanih tokova, koji ispunjavaju SPPI kriterijume, klasifikovala kao sredstva koja se odmeravaju po amortizovanoj vrijednosti. U ovu kategoriju uključena su sledeća finansijska sredstva:

- Krediti i potraživanja od banaka (uključujući sredstva kod banaka, kamate i naknade);
- Krediti i potraživanja od klijenata (uključujući kamate i naknade, potraživanja po osnovu lizinga, forfetinga i faktoringa);
- Izdate garancije;
- Date kreditne obligacije (odobreni a neiskorišćeni krediti);
- Avali i akcepti mjenica;
- Ostala jemstva;
- Izloženosti kod finansijskih institucija i centralne banke;
- Hartije od vrijednosti sa fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja mogu da se utvrde i sa fiksnim dospijecom za koje Banka ima pozitivnu namjeru i sposobnosti da ih drži do dospijeca.

Dobit ili gubitak od finansijske imovine mjereno po amortizacionom trošku priznaje se u bilansu uspjeha Banke kada se finansijska imovina prestaje priznavati, kada se reklasifikuje u skladu sa MSFI 9, kroz proces amortizacije ili kako bi se priznao dobit ili gubitak od umanjenja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.8.3 *Finansijska imovina i obaveze (nastavak)*

3.8.3.2 Procjena poslovnog modela

Banka određuje svoj poslovni model na nivou koji najbolje odražava kako ona upravlja grupama finansijskih sredstava kako bi dostigla svoj poslovni cilj.

Poslovni model banke se ne ocjenjuje na osnovu svakog pojedinačnog instrumenta, već na višem nivou grupisanih portfolia i zasniva se na posmatranim faktorima kao što su:

- Kako su učinak rada poslovnog modela i finansijske imovine u okviru tog poslovnog modela ocjenjeni i kako se izvještavaju ključnom osoblju rukovodstva
- Rizici koji utiču na učinkovitost rada poslovnog modela (kao i finansijske imovine u okviru tog poslovnog modela) i naročito kako se upravlja tim rizicima
- Kako se određuju naknade prema rukovodiocima (na primjer, da li je naknada zasnovana na fer vrijednosti sredstva kojim se upravlja ili na osnovu prikupljenih ugovorenih novčanih tokova)
- Očekivana učestalost, vrijednost i vrijeme prodaje su takođe važni aspekti procjene Banke.

Procjena poslovnog modela je zasnovana na razumnim očekivanim scenarijima bez uzimanja "najgoreg slučaja" ili "stresnog slučaja" u obzir. Ukoliko su novčani tokovi nakon inicijalnog priznavanja realizovani na drugačiji način od prvobitnih očekivanja Banke. Banka ne mijenja klasifikaciju preostalih finansijskih sredstava koja se nalaze u poslovnom modelu, ali uzima u obzir ove informacije kada procjenjuje novonastala ili tek kupljena finansijska sredstva.

3.8.3.3 SPPI test

Drugi korak u procesu klasifikovanja je da banka procjenjuje ugovorne uslove finansiranja za identifikaciju da li ispunjavaju SPPI test.

'Glavnica' u svrhu ovog testa definiše se kao fer vrijednost finansijskog sredstva prilikom inicijalnog priznavanja i može se mijenjati tokom vijeka trajanja finansijskog sredstva (na primjer, ako postoje otplate glavnice ili amortizacija premije/diskonta).

Najznačajniji elementi kamate u okviru aranžmana za kreditiranje su obično uzimanje u obzir vremenske vrijednosti novca i kreditnog rizika. Da bi se izvršila SPPI ocjena Banka primjenjuje procjenu i razmatra relevantne faktore kao što je period za koji kamatna stopa određena i valuta u kojoj je denominirana finansijska imovina.

Nasuprot tome, ugovorni uslovi koji uvode minimiziranu izloženost rizicima ili nestalnost u ugovorenim novčanim tokovima koji nisu povezani sa osnovnim aranžmanom za kreditiranje ne dovode do ugovorenih novčanih tokova koji su isključivo plaćanja glavnice i kamate na neizmireni iznos. U takvim slučajevima finansijsko sredstvo se mora mjeriti po FVPL.

3.8.3.4 Finansijski instrumenti koji se vrednuju po FVOCI

Banka je u skladu sa MSFI 9 finansijska sredstva koja kao cilj držanja imaju prikupljanje novčanih tokova koji ispunjavaju SPPI kriterijume i prodaju klasifikovala kao sredstva koja se odmjeravaju kroz ostali ukupni rezultat. U ovu kategoriju uključena su sledeća finansijska sredstva:

- Hartije od vrijednosti koje se drže u cilju prikupljanja ugovorenih novčanih tokova koji nastaju na osnovu ugovorenih uslova na određeni datum i predstavljaju plaćanje glavnice i kamate na glavicu, a koje mogu biti prodane usled potrebe za obezbjeđenjem likvidnosti ili izmjena u kamatnim stopama ili cijeni kapitala
- Hartije od vrijednosti koje se drže na neodređeni vremenski period, a koje mogu biti prodane usled potrebe za obezbjeđenjem likvidnosti ili usled promjene cijena na tržištu HOV.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.8.3 *Finansijska imovina i obaveze (nastavak)*

3.8.3.4 *Finansijski instrumenti koji se vrednuju po FVOCI (nastavak)*

Nerealizovana dobit ili gubitak od ove kategorije finansijske imovine priznaje se kroz ostali ukupni rezultat, osim za dobitke i gubitke od umanjenja vrijednosti, sve dok se finansijsko sredstvo ne prestane priznavati ili nije predmet reklasifikacije.

Kada se finansijsko sredstvo prestane priznavati ukupna dobit ili gubitak prethodno priznat u drugoj sveobuhvatnoj dobiti se iz kapitala reklasifikuje u dobit ili gubitak.

Banka ne priznaje rezervacije za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke od finansijskih instrumenata kapitala koji se mjere kroz ostali ukupni rezultat.

Banka priznaje rezervacije za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke od dužničkih finansijskih instrumenata koji se mjere kroz ostali ukupni rezultat.

Rezervacija za umanjenje vrijednosti knjiži se na teret bilansa uspjeha, a priznaje se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Banka mjeri rezervacije za umanjenje vrijednosti za finansijski instrument u iznosu koji je jednak trajanju očekivanih kreditnih gubitaka ako se kreditni rizik za taj finansijski instrument značajno povećao od početnog priznavanja.

Ako se na izvještajni datum kreditni rizik na finansijski instrument nije značajno povećao od početnog priznavanja, Banka priznaje gubitak za taj finansijski instrument u iznosu jednakom 12-mjesečnim očekivanim kreditnim gubicima.

Obračunata Kamata na finansijski instrument priznaje se u bilansu uspjeha.

Ovi instrumenti u velikoj mjeri obuhvataju imovinu koja je ranije bila klasifikovana kao finansijska ulaganja raspoloživa za prodaju po MRS 39.

3.8.3.5 *Finansijska imovina i finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha*

Ova kategorija uključuje dvije podkategorije finansijskih sredstava: ona koja se drže radi trgovanja i ona koja se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijska sredstva se klasifikuju kao sredstva koja se drže radi trgovanja ako su prvenstveno pribavljena radi prodaje u kratkom roku radi ostvarivanja dobitaka iz kratkoročnih promjena cijena istih.

Navedena sredstva se evidentiraju po fer vrijednosti u bilansu stanja.

Svi realizovani ili nerealizovani dobiti i gubici po osnovu promjena tržišne vrijednosti ove kategorije finansijskih sredstava, odnosno svođenja na fer vrijednost priznaju se u korist prihoda, odnosno na teret rashoda.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.8.3 *Finansijska imovina i obaveze (nastavak)*

3.8.3.6 Finansijske garancije, akreditivi i neiskorištene obaveze po kreditima

Banka izdaje finansijske garancije, akreditive i kreditne obaveze.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izvještajima (u okviru rezervisanja) po fer vrijednosti, pri čemu je primljena premija. Poslije inicijalnog priznavanja, obaveza Banke po svakoj garanciji se mjeri kao veće od početnog priznatog iznosa umanjenog za kumulativnu amortizaciju priznate u bilansu uspjeha i - prema MRS 39 - najbolja procjena troškova potrebnih za izmirenje bilo koje finansijske obaveze koji proizilaze iz garancije ili - prema MSFI 9 - ECL rezervisanje. Primljena premija se priznaje u bilansu uspjeha u Neto prihodima od provizija i naknada ravnomjerno tokom životnog vijeka garancije.

Neiskorištene obaveze po kreditima i akreditivima su obaveze po kojima je tokom trajanja obaveze Banka dužna da klijentu obezbijedi kredit sa unaprijed određenim uslovima. Slično ugovorima finansijske garancije u skladu sa MRS 39 rezervisanja se kreiraju ako je u pitanju onerous contracts, ali od 1. januara 2018. godine ovi ugovori su u okviru zahtjeva ECL-a.

3.8.4 *Reklasifikacija finansijske imovine i obaveza*

Banka ne reklasifikuje svoja finansijska sredstva nakon njihovog inicijalnog priznanja, osim u izuzetnim okolnostima kada Banka stiče, otuđuje ili prekida poslovnu liniju. Finansijske obaveze se nikada se ne reklasifikuju.

3.8.5 *Prestanak priznavanja finansijske imovine i obaveza*

Finansijsko sredstvo prestaje da se priznaje ukoliko je došlo do isteka ugovornih prava na gotovinske prilive po osnovu tog sredstva; ili je Banka prenijela ugovorno pravo na gotovinske prilive po osnovu sredstva ili je zadržala ugovorno pravo da prima gotovinske prilive po osnovu sredstva (originalnog sredstva), ali je u tom slučaju preuzela i ugovornu obavezu da izvrši isplatu primljenogotovine po osnovu tog sredstva jednom ili više krajnjih primalaca i to: u punom iznosu, bez materijalno značajnog odlaganja isplate krajnjem primaocu, pri čemu je ugovorom o prenosu Banci zabranjeno da prodaje ili zalaže originalno sredstvo, osim kao obezbjeđenje krajnjim primaocima za obavezu da im plaća tokove gotovine i Banka je ili u značajnoj mjeri izvršila prenos svih rizika i koristi od vlasništva nad sredstvom ili nije ni prenijela ni zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, ali je prenijela kontrolu nad njim.

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje ukoliko je ispunjenje te obaveze izvršeno, ukoliko je obaveza ukinuta ili ukoliko je isteklo važenje obaveze. U slučaju gdje je postojeća finansijska obaveza zamijenjena drugom obavezom prema istom povjeriocu, ali pod značajno promijenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmijenjeni. Takva zamjena ili promjena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrijednosti obaveze priznaje u bilansu uspjeha.

3.8.6 *Modifikacija finansijskih sredstava*

U nekim okolnostima ponovo ugovaranje ili modifikacija ugovornih tokova gotovine finansijskog sredstva mogu da dovedu do prestanka priznavanja postojećeg finansijskog sredstva u skladu sa ovim standardom. Kada modifikacija finansijskog sredstva rezultira u prestanku priznavanja postojećeg finansijskog sredstva i naknadnog priznavanja modifikovanog finansijskog sredstva modifikovano sredstvo se smatra "novim" finansijskim sredstvom za svrhe ovog standarda.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.8.6 *Modifikacija finansijskih sredstava (nastavak)*

U ovakvim situacijama Banka vrši kvantitativnu i kvalitativnu procjenu i ocjenjuje da li postoji značajna razlika između novčanih tokova originalnog finansijskog sredstva i novčanih tokova modifikovanog ili zamijenjenog finansijskog sredstva. Ukoliko postoji značajna razlika u novčanim tokovima, ugovorna prava od originalnog finansijskog sredstva se smatraju isteklim i treba priznati novo sredstvo izdato pod novim uslovima. Shodno tome, datum modifikacije će se tretirati kao datum početnog priznavanja tog finansijskog sredstva prilikom primjene zahtjeva za umanjene vrijednosti na modifikovano finansijsko sredstvo.

Modifikacije koje prouzrokuju prestanak priznavanja starog finansijskog sredstva i inicijalno priznavanje novog, a koje su bile motivisane padom u kreditnoj sposobnosti i otplatnom kapacitetu, vode inicijalnom priznavanju finansijskih sredstava koje standard definiše kao „POCI” tj. sredstva koja su obezvređena u momentu inicijalnog priznavanja. Oni u momentu inicijalnog priznavanja neće imati obezvređenje ali je potrebno uključiti očekivane kreditne gubitke tokom vijeka trajanja u obračun efektivne kamatne stope. Samim tim, Banka uključuje inicijalne očekivane kreditne gubitke u procjenu novčanih tokova, prilikom obračuna kreditno-prilagođene efektivne kamatne stope finansijskog sredstva za koje se smatra da su obezvrijeđena u momentu inicijalnog priznavanja.

3.8.7 *Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija*

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Banka na mjesečnoj osnovi vrši klasifikaciju stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku i obračunava rezervacije za procijenjene gubitke primjenjujući procenete definisane Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list Crne Gore“ br. 22/12, 55/12, 57/13, 44/17, 82/17, 86/18, 42/19). Krediti i druga aktiva izložena riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije:

- kategorija A (dobra aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene.
- kategorija B (aktiva sa posebnom napomenom) – sa podkategorijama B1 i B2 u koje se klasifikuju stavke za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali koje zahtijevaju posebnu pažnju jer bi potencijalni rizik ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate.
- kategorija C (substandardna aktiva) – sa podkategorijama C1 i C2 za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu.
- kategorija D (sumnjiva aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje je naplata u cjelosti imajući u vidu kreditnu sposobnost zajmoprimca, vrijednost i mogućnost realizacije sredstava obezbjeđenja malo vjerovatna i
- kategorija E (gubitak) – u koju se klasifikuju stavke koje će biti u potpunosti nenaplative ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

Iznos rezervacija za procijenjene gubitke za plasmane Banke klasifikovane u kategoriju A je obračunat primjenom procenta od 0,5% i primjenjuje se od 01. jula 2019.godine u skladu sa članom 8 Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list Crne Gore“ br. 86/18). Procijenjeni iznos rezervacija za procijenjene gubitke je obračunat primjenom procenata od 2% i 7% na plasmane klasifikovane u kategoriju B, od 20% i 40% na plasmane kategorije C, 70% na plasmane kategorije D i 100% na plasmane kategorije E.

Obračun ispravke vrijednosti u skladu sa MSFI 9 se primjenjuje na sve vrste finansijskih instrumenata koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti, ili fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat. Sami finansijski instrumenti definisani su u MRS 32, koji ih definiše kao ugovore na osnovu koga nastaje finansijsko sredstvo jednog entiteta i finansijska obaveza ili instrument kapitala drugog entiteta.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.8.7 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine(nastavak)

Samim tim, finansijska sredstva za potrebe zahtjeva koji se odnose na obračun ispravke vrijednosti su:

- gotovina i
- ugovorno pravo koje podrazumijeva - primanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva od drugog entiteta ili razmjene finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza s drugim entitetom pod uslovima koji su potencijalno povoljni.

Dodatno, u djelokrugu standarda u pogledu zahtjeva za obračunom kreditnih gubitaka su i finansijske garancije, odnosno ugovori koji po definiciji od izdavaoca zahtjevaju specifična plaćanja kojima se nadoknađuje gubitak držaoca nastao usled neizvršenja plaćanja određenog dužnika koje je dospjelo u skladu sa originalnim ili modifikovanim uslovima dužničkog instrumenta.

Model očekivanih kreditnih gubitaka, koji se odnosi na finansijska sredstva vrednovana po amortizovanoj vrijednosti zahtjeva računovodstveno obuhvatanje očekivanih kreditnih gubitaka i promjene u navedenim očekivanim kreditnim gubicima na svaki datum izveštavanja (kvartalno) na način da odrazi promjene u kreditnom riziku od početnog priznavanja. Drugim riječima, više nije neophodno da se kreditni događaj desi da bi se priznao kreditni gubitak - obezvređenje.

U slučaju da su ispunjeni kriterijumi, odnosno da je identifikovano značajno povećanje rizika, očekivani gubici za period od 12 mjeseci zamjenjuju se očekivanim gubicima do dospeljeća sredstva, odnosno za cio period trajanja instrumenta.

Banka obračunava na svaki datum izveštavanja ispravku vrijednosti u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tokom životnog vijeka, ako je kreditni rizik za taj finansijski instrument značajno porastao od početnog priznavanja ili postoji identifikovan objektivni dokaz obezvređenja (finansijska sredstva u Nivou 2 i 3), odnosno po iznosu koji je jednak očekivanim dvanaestomesečnim kreditnim gubicima za sve finansijske instrumente kod kojih kreditni rizik nije značajno porastao od početnog priznavanja (finansijska sredstva u Nivou 1).

Za potrebe obračuna ispravke vrijednosti očekivani dvanaestomjesečni kreditni gubici su dio očekivanih kreditnih gubitaka tokom roka trajanja i predstavljaju manjkove gotovine tokom roka trajanja koji će rezultirati ako se dogodi neizvršenje u roku od 12 mjeseci nakon datuma izveštavanja (ili kraći period, ako je očekivani rok trajanja finansijskog instrumenta kraći od 12 mjeseci), ponderisani vjerovatnoćom nastanka takvog neizvršenja.

U svakom izveštajnom periodu, odnosno u momentu procjene očekivanih kreditnih gubitaka za potrebe obračuna ispravke vrijednosti, Banka procjenjuje za sve finansijske instrumente pojedinačno (na nivou pojedinačne partije) da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika.

Kao kriterijume za značajno uvećanje kreditnog rizika Banka definiše materijalno značajno kašnjenje duže od 30 dana, gdje se kao materijalno značajno kašnjenje za pravna lica smatra iznos dospjelih obaveza od EUR 500, a za fizička lica iznos dospjelih obaveza od EUR 100, izmjenu uslova otplate zbog nemogućnosti dužnika da otplati dug prema prvobitno dogovorenim uslovima, kontinuiranu blokadu računa pravnog lica od strane povjerilaca duža od 30 dana u kvartalu za koji se sprovodi obračun ispravke vrijednosti i smrt klijenta (kod fizičkih lica).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.8.7 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine(nastavak)

Banka može svrstati finansijsko sredstvo u Nivo 2 i na osnovu sljedećih informacija:

- značajna promjena eksternog kreditnog rejtinga finansijskog instrumenta (značajno povećanje kreditnog rizika za segment izloženosti prema državama i finansijskim institucijama je utvrđen kao pad od 2 rejting kategorije, posmatrano u odnosu na rejting skale renomiranih eksternih rejting agencija (Moody's, Fitch, S&P));
- nepovoljne promjene poslovanja, finansijskih ili ekonomskih uslova, koje bi očekivano mogle uzrokovati znatne promjene sposobnosti dužnika za pokriće njegovih dugovanja, kao što je povećanje nelikvidnosti u privredi ili povećanje stope nezaposlenosti;
- značajna promjena poslovnih rezultata dužnika, (primjeri uključuju pad prihoda ili marži, povećanje operativnih rizika, nedostatak radnog kapitala, smanjenje kvaliteta imovine, pogoršan pokazatelj likvidnosti, upravljačke probleme ili promjene opsega poslovanja ili organizacione strukture na primjer prestanak segmenta poslovanja), koja uzrokuje značajnu promjenu sposobnosti dužnika za pokriće njegovih dugovanja;
- značajno povećanje kreditnog rizika ostalih finansijskih instrumenata istog dužnika;
- značajna nepovoljna promjena u regulatornom, privrednom ili tehnološkom okruženju dužnika, koja uzrokuje znatnu promjenu sposobnosti dužnika za pokriće njegovih dugovanja, kao što je pad potražnje za proizvodima koje dužnik prodaje usled tehnoloških promjena;
- značajne promjene vrijednosti kolaterala koje, uvažavajući prirodu poslovanja dužnika, utiču na vjerovatnoću neispunjavanja obaveza;
- informacije o povećanom riziku iz baze korespondencije koje nagovještavaju da će klijent imati probleme u poslovanju,
- druga vrsta informacija koje tokom monitoringa uoči kreditni referent u vezi sa negativnim promjenama u poslovanju klijenta, u odnosu na okolnosti koje su postojale prilikom odobravanja plasmana.

Default, odnosno status neizmirenja obaveza je definisan na način da je konzistentan sa drugim internim procedurama za upravljanje kreditnim rizikom i uključuje sljedeće indikatore: materijalno značajno kašnjenje duže od 90 dana, gdje se kao materijalno značajno kašnjenje za pravna lica smatra iznos dospjelih obaveza od EUR 500, a za fizička lica iznos dospjelih obaveza od EUR 100, brisanje dužnika iz registra privrednih subjekata, stečaj ili likvidaciji iz registra privrednih subjekata i druge informacije koje ukazuju na probleme u poslovanju ili mogu uticati na nemogućnost servisiranja duga.

Banka može izuzetno uzeti u obzir materijalno značajna kašnjenja koja prelaze 30 dana (prethodno definisana) kao nezatno povećanje kreditnog rizika ako:

a. kašnjenje u otplati pojedinačnog duga proizilazi iz tehničkih situacija i to:

- Banka je utvrdila da je status neispunjavanja obaveza rezultat greške u podacima ili u sistemu, što uključuje greške ručnog unosa u standardizovanim postupcima, a isključuje pogrešne odluke o kreditima,
- Banka je utvrdila da je status neispunjavanja obaveza posljedica neizvršenja, neuspjelog ili zakašnjelog izvršenja platne transakcije koju je pokrenuo dužnik ili postoji dokaz da je plaćanje bilo neuspješno zbog greške u sistemu plaćanja,
- kada zbog neadekvatnih i nepotpunih informacija vezanih za transakciju postoji vremenski razmak između trenutka kad je Banka primila plaćanje i trenutka kad je to plaćanje alocirano na odgovarajući račun pa je stoga plaćanje izvršeno prije isteka roka od 30 dana, ali zabilježeno je na računu klijenta nakon isteka roka od 30 dana kašnjenja, i
- na osnovu drugih dostupnih informacija se utvrđuje da kašnjenje više od 30 dana u otplati pojedinačnog duga nije nastalo kao rezultat značajnog povećanja kreditnog rizika (na primjer zbog nepredviđenih okolnosti koje su van kontrole dužnika).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8.7 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (nastavak)

Generalni pristup Banke za obračun očekivanih kreditnih gubitaka za cio period trajanja finansijskog instrumenta se može prikazati sledećom formulom:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

- ECL - Expected credit loss (očekivani kreditni gubitak)
- EAD - Exposure at default (izloženost u trenutku default-a)
- MPD - Marginal Probability of default (marginalna vjerovatnoća default-a)
- LGD - Loss given default (gubitak u slučaju default-a klijenta)
- DF - EIR based discount factor (diskontni faktor zasnovan na EKS)

Na ovaj način obračunati očekivani kreditni gubici za cio period trajanja finansijskog instrumenta predstavljaju gubitke koje Banka priznaje za potrebe obračuna ispravke vrijednosti u Nivou 2, dok najviše jednogodišnja porcija ovako obračunatih kreditnih gubitaka predstavlja očekivani kreditni gubitak koji se priznaje za finansijske instrumente u nivou 1.

EAD, odnosno izloženost u slučaju statusa default-a predstavlja procjenu knjigovodstvene vrijednosti u skladu sa MSFI 9 u momentu default-a, uzimajući u obzir profil ugovorenih novčanih tokova kao i moguća dodatna povlačenja iz odobrenih linija prije momentu default-a.

Banka u razvoju PD parametara koji se koriste za potrebe obračuna ispravke vrijednosti u skladu sa ovom Metodologijom radi usaglašenosti sa zahtjevima MSFI 9 primjenjuje sledeća prilagođavanja:

Prilagođavanje u vremenu („Point-in-time“);

- Uzimanje u obzir budućih informacija o makroekonomskim uslovima (forward-looking)

Pristup Banke za izradu višegodišnjih PD-eva su generalno zasnovani na pristupu zasnovanom na tranzicionim matricama i uvažavaju potrebna prilagođavanja u vremenu („Point in time“) i uzimanje u obzir budućih informacija o makroekonomskim uslovima (forward-looking), kako bi se obezbijedila usklađenost sa zahtjevima MSFI 9.

Generalni metodološki pristup sastoji se iz sljedećih koraka:

- A. Procjena istorijskih stopa default-a (DR),
- B. Procjena 12-mjesečnog portfolio PD zasnovanog na tranzicionim matricama,
- C. Razvoj regresionog modela koji odražava uticaj kretanja makroekonomskih varijabli na kretanje default rate-ova,
- D. Procjena stope defaulta za naredne periode na osnovu pouzdanog makroekonomskog modela,
- E. Obračun PIT („Point-in-time“) PD-eva i prilagođavanje TTC migracione matrice u PIT

Parametar Loss given default, odnosno LGD predstavlja procjenu gubitka kod pojedinačnog finansijskog instrumenta, pod pretpostavkom dešavanja default-a odnosno statusa neizmirenja obaveza.

U svojoj procjeni kreditnih gubitaka odmjerenih u skladu sa Metodologijom i MSFI 9, Banka želi da odrazi mogućnost naplate novčanih tokova kako iz redovnih novčanih tokova, ali i kolateralna i drugih sredstava obezbjeđenja, koji su direktno povezani sa finansijskim instrumentom.

U tom smislu, Banka primjenjuje generalno koncept odvojenog LGDsecured i LGDunsecured u zavisnosti od stepena obezbjeđenosti pojedinačnog plasmana.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.9. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema su iskazana po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost primjenom godišnjih stopa sa ciljem da se poslovni prostor i ostala fiksna aktiva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja.

Procijenjeni korisni vijek trajanja nekretnina i opreme u tekućem i prethodnom obračunskom periodu je sljedeći:

Građevinski objekti	2,00%
Računari i prateća oprema	33,33%
	15,00%
Kancelarijski namještaj	16,66%
Motorna vozila	15,00%
Bankomati	12,50%
Ostala oprema	15,00%

Ulaganja u sredstva po osnovu tekućeg održavanja priznaju se kao rashod perioda u kom su nastala. Nije bilo promjena korisnog vijeka trajanja nekretnina, postrojenja i opreme u odnosu na prethodnu godinu.

3.10. Nematerijalna sredstva

Stecene licence iskazuju se po nabavnoj vrijednosti. Licence imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i eventualne troškove obezvređenja. Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode po stopi od 33,33%, 50%, 100%, kako bi se troškovi licenci raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

Troškovi računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 3 godine. Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode, po stopi od 33,33% kako bi se troškovi softvera raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.11. Stečena aktiva

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list CG“, br. 24/09, 66/10, 58/11, 61/12, 13/13, 51/13, 16/15 i 82/17) ukupna ulaganja banke u nepokretnosti i osnovna sredstva ne smiju biti veća od iznosa osnovnog kapitala banke. Izuzetno, banka može imati ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva i iznad nivoa osnovnog kapitala, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi iznos osnovnog kapitala banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju osnovnog kapitala banke;
- 2) nakon umanjenja osnovnog kapitala banke, izvršenog u skladu sa tačkom 1).nivo opstvenih sredstava i koeficijent solventosti banke prelaze zakonom propisani minimum.

Za nepokretnost koju je stekla u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom banke u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja, banka je dužna da pri obračunavanju ukupnog iznosa ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva u obračun uključi vrijednost te nepokretnosti minimalno u sljedećim procentima:

- 1) 0% ako od dana sticanja nepokretnosti nije proteklo više od četiri godine;
- 2) 30% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, ali ne više od pet godina;
- 3) 50% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, ali ne više od šest godina;
- 4) 75% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina.

Rukovodstvo Banke nije evidentiralo efekte po osnovu izvršene procjene vrijednosti stečene aktive. Obzirom da je procijenjena vrijednost svih stavki stečene aktive veća od prikazane vrijednosti u finansijskim izvještajima Banke i shodno tome Rukovodstvo Banke smatra da ukupna vrijednost stečene aktive sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine nije precijenjena.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.12. Beneficije zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca, u iznosima koji se obračunavaju primjenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih, i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

U finansijskim iskazima Banke na dan 31. decembra 2019. godine, izvršeno je rezervisanje obračunato od strane nezavisnog ovlaštenog aktuaru. Pomenute obaveze se vrednuju po sadašnjoj vrijednosti budućih odliva gotovine, uzimajući u obzir buduće povećanje zarada koje se raspodjeljuje na minuli i budući radni staž u skladu sa planom nadoknada. Svi aktuarski dobici i gubici koji proističu iz promjena pretpostavki i iskustvenih korekcija priznaju se odmah u bilansu uspjeha.

Obračun rezervisanja za otpremnine su u skladu sa ekonomskim načelima i pravilima aktuarske struke, međunarodnim računovodstvenim standardom (MRS 19) i drugim važećim propisima.

Rizik smrtnosti ugrađen je u tehničke osnove koje su sačinjene na osnovu mortalitetnih tablica (izravnatih vjerovatnoća doživljenja i smrtnosti) na osnovu popisa stanovništva 1980-1982. godine i one su sada u opštoj primjeni u Crnoj Gori u poslovima osiguranja života, penzijskog osiguranja i sl.

Aktuarske pretpostavke sastoje se od:

1. Granice za odlazak u starosnu penziju Član 17. 197đ i 198a Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju
2. Tablice smrtnosti Crna Gora, 2012. godina
3. Iznos otpremnine pri odlasku u penziju u momentu rezervisanja
4. Diskontna godišnja stopa 2.5% kao adekvatna stopa u skladu sa MRS 19, što predstavlja dugoročnu stopu prinosa na visokokvalitetne dužničke hartije od vrijednosti obveznice Crne Gore
5. Rast zarada
6. Godišnja fluktuacija zaposlenih 3.5%
7. Način priznavanja aktuarskih dobitaka/gubitaka U cjelini u periodu u kome nastaju
8. Poreski aspekt Rezervacija za otpremnine pri odlasku u penziju iznad zakonskog maksimuma od EUR 1.000 obuhvata 9% poreza

Ocjena sadašnje vrijednosti otpremnine radi se individualnom ocjenom za svakog zaposlenog radnika uvažavajući kriterijume u navedenim aktuarskim pretpostavkama.

Vrijednost očekivanih budućih isplata za otpremnine pri odlasku u penziju urađena je u skladu sa ekonomskim načelima i pravilima aktuarske struke.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.13. Transakcije sa povezanim licima

Prema definiciji Međunarodnog računovodstvenog standarda 24 – “Objelodanjivanje povezanih strana” povezane strane su strane koje predstavljaju:

- društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika kontrolišu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolišu zajedno s drugim subjektima;
- pridružena društva u kojima Banka ima značajan uticaj, a koja nijesu ni povezano lice niti zajedničko ulaganje investitora;
- fizička lica koja direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan uticaj na Banku kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju sa Bankom;
- rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlaštenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

4. RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE

Rukovodstvo vrši procjene i donosi pretpostavke koje utiču na vrijednost sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini. Računovodstvene procjene i pretpostavke se kontinuirano vrednuju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Rukovodstvo vrši procjene i pretpostavke koje se odnose na budućnost. Rezultirajuće računovodstvene procjene će po definiciji, rijetko biti jednake ostvarenim rezultatima. Procjene i pretpostavke koje sadrže rizik da će prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvene vrijednosti sredstava i obaveza u toku naredne finansijske godine su prikazane u daljem tekstu.

4.1 Gubici od umanjenja vrijednosti finansijske imovine

Mjerenje umanjenja vrijednosti u skladu sa MSFI 9 i MRS 39 za sve kategorije finansijske imovine zahtijeva procjenu iznosa i vrijeme budućih novčanih tokova i vrijednosti kolaterala prilikom utvrđivanja gubitaka od umanjenja vrijednosti i procjene značajnog povećanja kreditnog rizika. Ove procjene su podstaknute brojnim faktorima, te promjenama koje mogu rezultirati različitim nivoima rezervisanja za umanjenje vrijednosti. Obračun ECLa Banke predstavlja izlazne podatke kompleksnih modela sa nizom pretpostavki u vezi sa izborom varijabli i njihovim međuzavisnostima.

Elementi ECL modela koji se razmatraju računovodstvene procjene uključuju:

- Klasifikacija finansijskih sredstava: procjena poslovnog modela za upravljanje finansijskim sredstvima i procjena da li ugovoreni uslovi finansijskih sredstava zadovoljavaju SPPi test;
- Definisane kriterijuma Banke za procjenu da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika finansijskog sredstva u odnosu na inicijalno priznavanje;
- Definisane kriterijuma Banke da li je došlo do statusa defaulta tj. statusa neizmirenja obaveza
- Definisane metodologije za uključivanje prospektivnih informacija za obračun ECL i izbor i odobrenje modela koji se koriste za obračun EC;
- Razvoj ECL modela, uključujući različite formule i izbor ulaznih podataka

4.2 Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 13 - „Odmjeravanje fer vrijednosti“ predviđa objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske iskaze. Za navedene potrebe pravična (fer) vrijednost je definisana kao vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva, odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata i zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja. Za iznos identifikovanih procijenjenih rizika da knjigovodstvena vrijednost neće biti realizovana, vrši se ispravka vrijednosti na osnovu odluke rukovodstva Banke.

4. RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE (NASTAVAK)

4.3 Potencijalne obaveze

Rezervisanje se razlikuje od ostalih obaveza, obzirom da kod rezervisanja postoji neizvjesnost u pogledu vremena dospjeća i iznosa budućih izdataka vezanih za izmirenje. Dalje, generalno sva rezervisanja su potencijalna, jer su neizvjesna po vremenu dospjeća i iznosu. Međutim, u skladu sa MRS 37–Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, termin potencijalne obaveze i sredstva se koristi za obaveze i sredstva koja nisu priznata, jer će njihovo postojanje biti potvrđeno nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvjesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Banke. Dalje, izraz potencijalne obaveze se koristi za obaveze koje ne ispunjavaju kriterijume za priznavanje.

U skladu sa MRS 37, definisane su sljedeće razlike između rezervisanja i potencijalnih obaveza: Rezervisanja se priznaju kao obaveza uz pretpostavku da može da se napravi pouzdana procjena, obzirom da predstavljaju sadašnje obaveze i vjerovatno je da će se zahtijevati odliv resursa koji uključuju ekonomske koristi u cilju izmirenja tih obaveza.

Potencijalne obaveze se ne priznaju kao obaveze jer su ili:

- moguće obaveze obzirom da treba da bude potvrđeno da li Banka ima sadašnju obavezu koja može imati za posledicu odliv resursa koji uključuju ekonomske koristi ili
- sadašnje obaveze koje ne ispunjavaju kriterijume za priznavanje jer ili nije vjerovatno da će zahtijevati odliv resursa koji uključuje ekonomske koristi u cilju izmirenja obaveza ili se ne može napraviti dovoljno pouzdana procjena iznosa obaveza.

4.4 Korisni vijek trajanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme

Određivanje korisnog vijeka trajanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promjenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora. Adekvatnost određenog korisnog vijeka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promjene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog vijeka trajanja.

Zbog značaja stalnih sredstava u ukupnoj aktivni Banke, uticaj svake promjene u navedenim pretpostavkama može imati materijalno značajan uticaj na finansijski položaj Banke, kao i na rezultate njenog poslovanja.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Banka je uspostavila sveobuhvatni sistem upravljanja rizicima koji obuhvata definisanu strategiju za upravljanje rizicima, usvojene politike i procedure za upravljanje rizicima, definisana ovlašćenja i odgovornosti za upravljanje rizicima, efikasan i pouzdan sistem informacione tehnologije, procedure za nepredviđene situacije, stresno testiranje. Banka je u svom poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik;
- tržišni rizik

Strategija upravljanja rizicima sadrži: pregled, ciljeve i kriterijume svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena. Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama. Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima i usaglašenost sa procedurama za upravljanje rizicima i definisanim limitima o čemu se mjesečno izvještava Odbor direktora. Banka takođe primjenjuje međunarodno priznate standard, prati najave i izmjene u zakonskoj regulativi i analizira uticaj rizika kako bi blagovremeno uskladila svoje poslovanje sa propisima. Banka testira osjetljivost Banke na i na zbirnoj osnovi korišćenjem više vrsta stres scenarija. Pod stres scenariom podrazumijevaju se pretpostavke o promjenama tržišnih i drugih faktora koje mogu imati značajan materijalni uticaj na poslovanje Banke.

5.1. Kreditni rizik

U skladu sa internom definicijom, formulisanom u Metodologiji procesa identifikovanja i ocjena značaja (materijalnosti) rizika Banke i katalogu rizika Banke, kreditni rizik (rizik neispunjenja obaveza), koji je uključen u Stub 1, predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nemogućnosti klijenta da ispunjava obaveze prema Banci po osnovu odobrenih kredita ili drugih oblika plasmana ili potencijalnih potraživanja (vanbilansne pozicije). Nemogućnost ispunjavanja obaveza uključuje kašnjenje u plaćanju, restrukturiranje plasmana ili bankrot/stečaj klijenta. Kreditni rizik zapravo predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršenja obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik banke uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbjeđenja potraživanja Banke.

Banka je izložena kreditnom riziku po svim stavkama bilansne aktive po osnovu kojih je Banka izložena riziku neispunjenja obaveze dužnika i vanbilansnim stavkama koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke kao što su:

- Krediti i potraživanja od banaka (uključujući sredstva kod banaka, kamate i naknade);
- Krediti i potraživanja od klijenata (uključujući kamate i naknade, potraživanja po osnovu lizinga, forfetinga i faktoringa);
- Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (dužničke i vlasničke hartije od vrijednosti koje se ne uključuju u trgovačku knjigu ili su uključene u trgovačku knjigu ali za njih banka ne izračunava potreban kapital za tržišne rizike u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banaka);
- hartije od vrijednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti i hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat;
- Učešća u kapitalu drugih pravnih lica, izuzimajući učešća u kapitalu koja, u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banakapredstavljaju odbitnu stavku od sopstvenih sredstava banke;
- Izdate garancije;
- Date kreditne obligacije (odobreni a neiskorišćeni krediti);
- Avali i akcepti mjenica;
- Ostala jemstva;
- Nepokrivena kreditna pisma (akreditivi).

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

Elementi sistema upravljanja kreditnim rizikom u Banci

Ključni elementi implementiranog sistema upravljanja kreditnim rizikom Banke su:

1. Donošenje adekvatnih odluka o preuzimanju kreditnog rizika na bazi detaljne analize, koja se sprovodi u skladu sa Metodologijom Banke za utvrđivanje kreditne sposobnosti fizičkih i pravnih lica i interno definisanih rejtinga Banke
2. Diversifikacija i limitiranje kreditnog rizika
3. Regularno mjerenje, praćenje i izvještavanje o izloženosti Banke kreditnom riziku

Donošenje adekvatnih odluka o preuzimanju kreditnog rizika na bazi detaljne analize, koja se sprovodi u skladu sa Metodologijom Banke za utvrđivanje kreditne sposobnosti fizičkih i pravnih lica i interno definisanih rejtinga Banke.

U skladu sa interno razvijenim Metodologijama za utvrđivanje kreditne sposobnosti fizičkih i pravnih lica, Banka potencijalnim klijentima dodjeljuje interni rejting i ocjenjuje kreditnu sposobnost, a na bazi prethodno izvršene detaljne analize finansijskog položaja dužnika, ostvarenih rezultata i pokazatelja poslovanja u tekućem i prethodnom periodu, kreditne istorije klijenta, tržišnog položaja klijenta, adekvatnosti kolaterala i njegove utrživosti kao pokrivenost plasmana kolateralom i procjene stabilnosti i adekvatnosti izvora za vraćanje plasmana. Izvršena ocjena kreditne sposobnosti kao i usklađenost zahtjeva za odobrenje plasmana sa Strategijom i politikama Banke, predstavljaju osnov za donošenje/prijedlog odluke o odobrenju ili odbijanju zahtjeva klijenta. U postupku odobravanja kredita Banka prvenstveno uzima u obzir hipoteke na stambenim odnosno poslovnim nepokretnostima adekvatne vrijednosti. Dalje, na bazi generalne prakse kreditno rizični plasmani se prioritetno odobravaju: malim i srednjim privrednim društvima koji pretežan dio poslovanja obavljaju preko Banke, preduzetnicima i drugim licima koja samostalno obavljaju privrednu djelatnost pretežno u okviru sistema Banke, pravnim licima koja su visoko profitabilna, imaju brz obrt kapitala i kraće rokove povraćaja sredstava, klijentima koji imaju kontinuirano pozitivno i održivo poslovanje, javnom sektoru i rezidentnim fizičkim licima, koja ostvaruju primanja preko Banke.

Diversifikacija i limitiranje kreditnog rizika

U cilju diversifikacije kreditne aktivnosti, Banka uspostavlja različite limite na nivou klijenata, grupa (povezanih) klijenata, za pojedine industrije (djelatnosti), geografske regije i specifične proizvode Banke.

Regularno mjerenje, praćenje i izvještavanje o izloženosti Banke kreditnom riziku.

Praćenje, mjerenje i izvještavanje o izloženosti Banke kreditnom riziku se vrši na nivou pojedinačnih izloženosti i čitavog portfolia od strane različitih organizacionih djelova Banke.

Banka na mjesečnoj i kvartalnoj osnovi, a po potrebi i češće, vrši ocjenu rizika i analizu kreditnog rizika o čemu izvještava ALCO i Odbor direktora Banke minimum na mjesečnom nivou. Analiza i kontrola izloženosti Banke kreditnom riziku vrši se na bazi praćenja ključnih informacija koje kao minimum podrazumijevaju:

- strukturu ukupne izloženosti Banke na stavke aktive i vanbilansa;
- koncentraciju izloženosti;
- praćenje limita u poslovanju u dijelu kreditnog rizika;
- strukturu kredita po ročnosti i djelatnosti;
- analizu klijenata čiji su KRP svrstani u lošu aktivu;
- pregled najvećih dužnika po stavkama aktive i vanbilansa;
- izloženosti prema akcionarima i licima povezanim sa Bankom;
- velike izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica;
- pregled novoodobrenih i restrukturiranih kredita;
- raspored bilansnih i vanbilansnih stavki i rezervacija po kategorijama rizika;
- naplatu kredita u periodu.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

Banka na mjesečnoj osnovi vrši klasifikaciju stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku i obračunava rezervacije za procijenjene gubitke primjenjujući procenete definisane Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list Crne Gore“ br. 22/12, 55/12, 57/13, 44/17, 82/17, 86/18, 42/19)

Banka minimalno tromjesečno vrednuje stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke primjenjujući model očekivanog kreditnog gubitka.

Banka obračunava ispravku vrijednosti u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tokom životnog vijeka, ako je kreditni rizik za taj finansijski instrument značajno porastao od početnog priznavanja ili postoji identifikovan objektivan dokaz obezvređenja (finansijska sredstva u Nivou 2 i 3), odnosno po iznosu koji je jednak očekivanim dvanaestomesečnim kreditnim gubicima za sve finansijske instrumente kod kojih kreditni rizik nije značajno porastao od početnog priznavanja (finansijska sredstva u Nivou 1).

Banka je identifikovala parametre čija identifikacija odražava povećanje rizika neizvršenja obaveza (default-a). Identifikacija jednog ili više od navedenih indikatora može ukazivati da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika:

- Materijalno značajno kašnjenje duže od 30 dana, gde se kao materijalno značajno kašnjenje za pravna lica smatra iznos dospjelih obaveza od 500 EUR a za fizička lica iznos dospjelih obaveza od 100 EUR,
- Izmjena uslova otplate zbog nemogućnosti dužnika da otplati dug prema prvobitno dogovorenim uslovima,
- Smrt klijenta,
- Kontinuirana blokada računa pravnog lica od strane povjerilaca duža od 30 dana u kvartalu za koji se sprovodi obračun ispravke vrijednosti.

Banka može svrstati finansijsko sredstvo u Nivo 2 i na osnovu sljedećih informacija:

- značajna promjena eksternog kreditnog rejtinga finansijskog instrumenta (značajno povećanje kreditnog rizika za segment izloženosti prema državama i finansijskim institucijama je utvrđen kao pad od 2 rejting kategorije, posmatrano u odnosu na rejting skale renomiranih eksternih rejting agencija (Moody's, Fitch, S&P));
- nepovoljne promjene poslovanja, finansijskih ili ekonomskih uslova, koje bi očekivano mogle uzrokovati znatne promjene sposobnosti dužnika za pokriće njegovih dugovanja, kao što je povećanje nelikvidnosti u privredi ili povećanje stope nezaposlenosti;
- značajna promjena poslovnih rezultata dužnika, (primjeri uključuju pad prihoda ili marži, povećanje operativnih rizika, nedostatak radnog kapitala, smanjenje kvaliteta imovine, pogoršan pokazatelj likvidnosti, upravljачke probleme ili promjene opsega poslovanja ili organizacione strukture na primjer prestanak segmenta poslovanja), koja uzrokuje značajnu promjenu sposobnosti dužnika za pokriće njegovih dugovanja;
- značajno povećanje kreditnog rizika ostalih finansijskih instrumenata istog dužnika;
- značajna nepovoljna promjena u regulatornom, privrednom ili tehnološkom okruženju dužnika, koja uzrokuje znatnu promjenu sposobnosti dužnika za pokriće njegovih dugovanja, kao što je pad potražnje za proizvodima koje dužnik prodaje usled tehnoloških promjena;
- značajne promjene vrijednosti kolaterala koje, uvažavajući prirodu poslovanja dužnika, utiču na vjerovatnoću neispunjavanja obaveza;
- informacije o povećanom riziku iz baze korespondencije koje nagovještavaju da će klijent imati probleme u poslovanju,
- druga vrsta informacija koje tokom monitoringa uoči kreditni referent u vezi sa negativnim promjenama u poslovanju klijenta, u odnosu na okolnosti koje su postojale prilikom odobravanja plasmana.

Banka će pretpostaviti da nije došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika finansijskog instrumenta nakon početnog priznavanja ako je na datum izvještavanja određen nizak kreditni rizik finansijskog instrumenta (MSFI 9 član 5.5.10 i B5.5.22-B5.5.24).

U skladu sa prethodnim stavom, Banka je definisala sledeće kriterijume za svrstavanje finansijskog instrumenta u instrument sa niskim kreditnim rizikom:

- rejting dužnika utvrđen od strane priznatih eksternih institucija odgovara stepenu kreditnog kvaliteta 1 (član 18 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka);
- izloženost prema Vladi Crne Gore;
- izloženost prema opštinama koje ispunjavaju sledeće kriterijume:
  - a) visok stepen ostvarenja prihoda i realizacija budžeta, minimalno 80%;
  - b) uredna kreditna istorija u servisiranju obaveza, odnosno ne postoji kašnjenje duže od 30 dana;
  - c) urednost u plaćanju poreza i doprinosa.
- Izloženost prema kreditnim institucijama u zemlji koje nemaju eksterni rejting a koja kumulativno ispunjava sledeće kriterijume:
  - a) uredna kreditna istorija u servisiranju obaveza, odnosno plaćanje obaveza o roku dospjeća;
  - b) ključni pokazatelji poslovanja su na adekvatnom nivou utvrđeno i od strane eksternih revizora.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

	U hiljadama EUR			
	31.12.2019.		31.12.2018 .	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
I. Pregled aktive				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	81.884	81.871	99.579	99.563
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	241.191	222.894	245.429	227.338
<i>Kreditni i potraživanja od banaka</i>	7.152	7.148	6.400	6.361
<i>Kreditni i potraživanja od klijenata</i>	229.234	213.423	224.511	208.946
<i>Hartije od vrijednosti</i>	0	0	10.328	10.323
<i>Ostala finansijska sredstva</i>	4.805	2.322	4.190	1.709
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	32.567	32.567	16.070	16.070
<i>Hartije od vrijednosti</i>	32.567	32.567	16.070	16.070
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	18	18	18	18
<i>Hartije od vrijednosti</i>	18	18	18	18
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	7.904	7.904	7.890	7.890
Ostala sredstva na koja se izdvajaju rezervacije (dio iz pozicije Ostala sredstva u BS)	175	175	174	174
Ukupno aktiva	363.738	345.428	369.161	351.053
II. Vanbilansne stavke				
Plative garancije	19.075	19.075	24.393	24.381
Činidbene garancije	32.484	32.484	34.827	34.810
Preuzete neopozive obaveze	11.215	11.215	22.489	22.454
Ukupno vanbilans	62.774	62.774	81.710	81.644
Ukupno (I+II)	426.512	408.202	450.871	432.698

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATAM BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

31.12.2019.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrednosti S1	Ispravka vrednosti S2	Ispravka vrednosti S3	Ukupno ispravka vrednosti	Neto	U
										hijjadama EUR
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	44.035	3.647	7.822	55.504	253	62	3.207	3.522	51.982	
Stambeni	12.574	887	3.037	16.497	14	3	759	776	15.722	
Penzionerski krediti	12.543	69	184	12.796	24	1	114	138	12.657	
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	1.410	44	3.005	4.459	103	3	2.420	2.526	1.933	
Ukupno stanovništvo	70.561	4.647	14.048	89.256	394	69	6.500	6.962	82.294	
Kreditni privredi	76.094	4.255	25.530	105.879	320	41	8.436	8.797	97.082	
Kreditni Vladi i opštinama	11.776	-	-	11.776	35	-	-	35	11.741	
Kreditni finansijskim institucijama	5.771	-	-	5.771	3	-	-	3	5.768	
Faktoring i forfeting	593	15.717	-	16.309	0	8	-	8	16.301	
Ukupno privreda	94.233	19.972	25.530	139.735	358	49	8.436	8.843	130.892	
Vremenska razgraničenja	243	-	-	243	6	-	-	6	237	
Ukupno	165.037	24.619	39.578	229.234	758	117	14.936	15.811	213.423	
Potraživanja od banaka	7.152	-	-	7.152	3	-	-	3	7.148	

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
 Napomene uz finansijske iskaze
 31. decembar 2019. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA, BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrednosti S1	Ispravka vrednosti S2	Ispravka vrednosti S3	Ukupno ispravka vrednosti	Neto	U
										hiljadama EUR
31.12.2018.										
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	41.433	781	8.849	51.063	342	73	3.315	3.730	47.333	
Stambeni	10.242	550	3.440	14.232	18	10	1.103	1.131	13.101	
Penzionerski krediti	9.647	47	158	9.852	22	3	117	142	9.710	
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne karice	2.486	52	2.278	4.816	27	3	1.727	1.757	3.058	
Ukupno stanovništvo	63.808	1.430	14.725	79.963	409	89	6.262	6.760	73.202	
Kreditni privredi	70.844	1.037	31.500	103.382	216	19	8.514	8.749	94.632	
Kreditni Vladi i opštinama	17.996	-	-	17.996	39	-	-	39	17.957	
Kreditni finansijskim institucijama	4.848	-	-	4.848	2	-	-	2	4.846	
Faktoring i forfeting	18.087	-	-	18.087	10	-	-	10	18.077	
Ukupno privreda	111.775	1.037	31.500	144.312	267	19	8.514	8.800	135.512	
Vremenska razgraničenja	236	-	-	236	5	-	-	5	231	
Ukupno	175.819	2.467	46.225	224.511	681	108	14.776	15.565	208.946	
Potraživanja od banaka	6.400	-	-	6.400	39	-	-	39	6.361	

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

U narednoj tabeli date su promjene ispravki vrijednosti potraživanja u bilansu stanja:

	31.12.2018.	Povećanje ispravke vrijednosti	Ukidanje ispravke vrijednosti	Druge promjene	U hiljadama EUR
Stanovništvo	6.760	202	-	-	6.962
Privredni klijenti	8.800	43	-	-	8.843
Vremenska razgraničenja	5	1	-	-	6
Ukupno	15.565	246	-	-	15.811
Potraživanja od banaka	39	-	36	-	3

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvređenja i broju dana dcnjnje:

Neobezvrijeđena potraživanja po danima dcnjnje - neproblematična potraživanja

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA – STAGE 1

U hiljadama EUR

	31.12.2019.	Nije u dcnjni	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	38.320	5.705	9	-	-	1	44.035
Stambeni	8.483	4.086	5	-	-	-	12.574
Penzionerski krediti	12.248	289	6	-	-	-	12.543
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	932	330	9	1	137	137	1.409
Ukupno stanovništvo	59.983	10.410	29	1	138	138	70.561
Kreditni privredi	36.018	40.034	31	4	-	7	76.094
Kreditni Vladi i opštinama	9.750	2.026	-	-	-	-	11.776
Kreditni finansijskim institucijama	5.771	-	-	-	-	-	5.771
Faktoring i forfeting	-	593	-	-	-	-	593
Privredni klijenti	51.539	42.653	31	4	7	7	94.233
Ukupno	111.522	53.063	60	5	145	145	164.794
od čega: restrukturirana	97	16	-	-	-	-	113
Vremenska razgraničenja	243	-	-	-	-	-	243
Potraživanja od banaka	7.152	-	-	-	-	-	7.152

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvređenja i broju dana docijne (nastavak):

	31.12.2018.						U hiljadama EUR	
	POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA – STAGE 1	Nije u dociji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno	
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	35.976	5.434	23	-	-	-	41.433	
Stambeni	7.511	2.731	-	-	-	-	10.242	
Penzionerski krediti	9.348	293	6	-	-	-	9.647	
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	2.387	70	18	1	10	10	2.486	
Ukupno stanovništvo	55.222	8.528	47	1	10	10	63.808	
Kreditni privredi	29.142	41.553	107	26	16	16	70.844	
Kreditni Vladi i opštinama	17.996	-	-	-	-	-	17.996	
Kreditni finansijskim institucijama	4.848	-	-	-	-	-	4.848	
Faktoring i forfeting	18.052	35	-	-	-	-	18.087	
Privredni klijenti	70.038	41.588	107	26	16	16	111.775	
Ukupno	125.260	50.116	154	27	26	26	175.583	
od čega: restrukturirana	2.848	964	-	-	-	-	3.812	
Vremenska razgraničenja	236	-	-	-	-	-	236	
Potraživanja od banaka	6.400	-	-	-	-	-	6.400	

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvrjeđenja i broju dana docnje (nastavak):

	31.12.2019.						U hiljadama EUR
	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno	
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	2.079	584	890	94	-	3.647	
Stambeni	570	58	137	122	-	887	
Penzionerski krediti	52	1	16	-	-	69	
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	5	2	35	1	1	44	
Ukupno stanovištvo	2.706	645	1.078	217	1	4.647	
Kreditni privredi	2.627	726	551	347	4	4.255	
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-	
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-	
Faktoring i forfeting	15.717	-	-	-	-	15.717	
Privredni klijenti	18.344	726	551	347	4	19.972	
Ukupno	21.050	1.371	1.629	564	5	24.619	
od čega: restrukturirana	20.859	1.046	29	315	-	22.249	
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-	
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE

Napomene uz finansijske iskaze

31. decembar 2019. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvrjeđenja i broju dana dcnje (nastavak):

	U hiljadama EUR						
	31.12.2018.	Nije u dcnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 2							
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	-	-	-	546	235	-	781
Stambeni	-	-	-	273	277	-	550
Penzionerski krediti	-	-	-	44	3	-	47
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	38	14	-	52
Ukupno stanovništvo	-	-	-	901	529	-	1.430
Kreditni privredi	-	-	-	785	252	-	1.037
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	-	-	-	785	252	-	1.037
Ukupno	-	-	-	1.686	781	-	2.467
od čega: restrukturirana	-	-	-	369	202	-	571
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvrjeđenja i broju dana docnje (nastavak):

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 3

	31.12.2019.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	U hiljadama EUR	
							Ukupno	Ukupno
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	-	-	-	-	-	7.822	7.822	
Stambeni	-	-	-	-	-	3.037	3.037	
Penzionerski krediti	-	-	-	-	-	184	184	
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	3.005	3.005	
Ukupno stanovništvo	-	-	-	-	-	14.048	14.048	
Kreditni privredi	3.861	2.142	474	-	-	19.053	25.530	
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-	-	
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-	-	
Faktoring i forfeting	-	-	-	-	-	-	-	
Privredni klijenti	3.861	2.142	474	-	-	19.053	25.530	
Ukupno	3.861	2.142	474	-	-	33.101	39.578	
od čega: restrukturirana	3.861	2.142	474	-	-	16.661	23.138	
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-	-	
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvrjeđenja i broju dana docnije (nastavak):

	POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 3					U hiljadama EUR	
	31.12.2018.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	-	-	-	-	-	8.849	8.849
Stambeni	-	-	-	-	-	3.440	3.440
Penzionerski krediti	-	-	-	-	-	158	158
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	2.278	2.278
Ukupno stanovništvo	-	-	-	-	-	14.725	14.725
Kreditni privredi	3.861	311	2.102	-	-	25.226	31.500
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	3.861	311	2.102	-	-	25.226	31.500
Ukupno	3.861	311	2.102	-	-	39.951	46.225
od čega: restrukturirana	2.011	311	2.102	-	-	22.888	27.312
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
 Napomene uz finansijske iskaze
 31. decembar 2019. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

- 5.1. Kreditni rizik (nastavak)**
5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvređenja i broju dana docije (nastavak):

POTRAŽIVANJA OD KLJENATA-STAGE 3

31.12.2019.

U hiljadama eura

	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	S 3 potraživanja	Restruktuirana S 3 potraživanja	Ispravka vrijednosti S 3	Učešće S3 potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjeđenja za S3
Stanovništvo	89.256	6.962	14.048	4.749	6.500	15,74%	20.978
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	55.504	3.522	7.822	4.398	3.207	14,09%	12.268
Stambeni	16.497	776	3.037	351	759	18,41%	5.361
Penzionerski krediti	12.796	138	184	-	114	1,43%	344
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	4.459	2.526	3.005	-	2.420	67,40%	3.005
Privredni klijenti	139.735	8.843	25.530	18.389	8.436	18,27%	60.992
Vađenje rude i kamena	4.279	44	95	95	-	2,23%	3.309
Prerađivačka industrija	14.461	908	4.024	2.446	885	27,82%	14.852
Građevinarstvo	19.756	2.475	5.901	5.200	2.422	29,87%	14.607
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	28.881	2.495	8.062	5.570	2.396	27,91%	17.016
Usluge pružanja smještaja i ishrane	6.209	139	1.399	402	127	22,53%	5.654
Poslovanje nekretninama	5.303	293	476	470	288	8,97%	594
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	11.776	35	-	-	-	0,00%	-
Ostalo	49.069	2.454	5.573	4.206	2.318	11,36%	4.960
Ukupno	228.991	15.805	39.578	23.138	14.936	17,28%	81.970
Vremenska razgraničenja	243	6	-	-	-	0,00%	-
Potraživanja od banaka	7.152	3	-	-	-	0,00%	-

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvrjeđenja i broju dana dcnje (nastavak):

		POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 3						U hiljadama eura	
		Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	S 3 potraživanja	Restruktuirana S 3 potraživanja	Ispravka vrednosti S 3	Učešće S3 potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbeđenja za S3	
31.12.2018.		79.963	6.760	14.725	5.444	6.262	18,41%	31.535	
	Stanovništvo								
	Gotovinski, potrošački i ostali krediti	51.063	3.730	8.849	5.076	3.315	17,33%	21.431	
	Stambeni	14.232	1.131	3.440	368	1.103	24,17%	7.298	
	Penzionerski krediti	9.852	142	158	-	117	1,60%	528	
	Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	4.816	1.757	2.278	-	1.727	47,29%	2.278	
	Privredni klijenti	144.312	8.800	31.500	21.868	8.514	21,83%	79.700	
	Vađenje rude i kamena	4.945	47	95	95	-	1,92%	3.309	
	Prerađivačka industrija	16.057	956	5.984	5.162	937	37,27%	21.219	
	Građevinarstvo	25.913	2.218	8.232	6.953	2.171	31,77%	21.764	
	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	29.925	2.631	8.894	5.478	2.566	29,72%	20.830	
	Usluge pružanja smještaja i ishrane	6.114	136	1.656	404	122	27,09%	6.580	
	Poslovanje nekretninama	6.154	256	453	444	251	7,36%	594	
	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	17.996	39	-	-	-	0,00%	-	
	Ostalo	37.208	2.517	6.186	3.332	2.467	16,63%	5.404	
	Ukupno	224.275	15.560	46.225	27.312	14.776	20,61%	111.235	
	Vremenska razgraničenja	236	5	-	-	-	0,00%	-	
	Potraživanja od banaka	6.400	39	-	-	-	0,00%	-	

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
 Napomene uz finansijske iskaze
 31. decembar 2019. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvrjeđenja i broju dana dcnje (nastavak):

	U hiljadama eura						
	Bruto 31.12.2018.	Novi S3 klijenti	Smanjenje S3 klijenata	Uticaj kursa	Druge promjene	Bruto 31.12.2019.	Neto 31.12.2019.
PROMJENE S3 POTRAŽIVANJA							
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	8.849	348	(1.645)	-	270	7.822	4.616
Stambeni	3.440	179	(683)	-	101	3.037	2.278
Penzionerski krediti	158	41	(23)	-	8	184	70
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	2.278	836	(185)	-	76	3.005	585
Stanovništvo	14.725	1.404	(2.536)	-	455	14.048	7.549
Kreditni privredni	31.500	1.905	(7.022)	-	(853)	25.530	17.093
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	31.500	1.905	(7.022)	-	(853)	25.530	17.093
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	46.225	3.309	(9.558)	-	(398)	39.578	24.642
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvrjeđenja i broju dana dcnje (nastavak):

U hiljadama
eura

PROMJENE S3 POTRAŽIVANJA

	Bruto 31.12.2017./1.1.2018.	Novi S3 klijenti	Smanjenje S3 klijenata	Uticao kurs	Druge promjene	Bruto 31.12.2018.	Neto 31.12.2018.
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	8.653	1.272	(1.165)	-	89	8.849	5.534
Stambeni	3.922	46	(478)	-	(50)	3.440	2.337
Penzionerski krediti	159	31	(37)	-	5	158	41
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	2.113	204	(82)	-	43	2.278	551
Stanovništvo	14.847	1.553	(1.762)	-	87	14.725	8.463
Kreditni privredi	25.717	9.339	(3.327)	-	(229)	31.500	22.986
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	25.717	9.339	(3.327)	-	(229)	31.500	22.986
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	40.564	10.892	(5.089)	-	(142)	46.225	31.449
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

b) Restrukturirani krediti i plasmani

Restrukturiranje se vrši samo u slučajevima problematičnih plasmana. Pod problematičnim plasmanima se smatraju oni plasmani kod kojih:

- za pravna lica - ako je dužnik u finansijskim teškoćama i ako je poslovna aktivnost koju obavlja održiva, pri čemu se pod finansijskim teškoćama smatra nemogućnost izmirenja dugova koji su dospjeli za naplatu ili izvjesnost da dugovi koji dospjevaju u budućnosti neće moći biti plaćeni u ugovorenim rokovima dospijeća ukoliko se ne izvrši restrukturiranje;
- za fizička lica – ako su prepoznati poremećaji i problemi u kreditnoj sposobnosti klijenta.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

b) Restrukturirani krediti i plasmani (nastavak):

RESTRUKTURIRANA
 POTRAŽIVANJA

31.12.2019.	Restrukturirana potraživanja- Bruto izloženost	S 1 restrukturirana potraživanja	S2 restrukturirana potraživanja	S3 restrukturirana potraživanja	Ispravka vrednosti restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 1 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 2 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 3 restrukturiranih potraživanja	Učešće rest potraživanja u bruto izloženosti	U hiljadama eura	
										Iznos sredstava obezbeđenja za restrukturirana potraživanja	22.706
Stanovništvo	8.115	113	3.253	4.749	1.889	-	23	1.866	9,09%	-	22.706
Gotovinski, potrošački i ostali kredit	7.142	108	2.636	4.398	1.811	-	20	1.792	12,87%	-	19.170
Stambeni	915	-	563	351	77	-	3	74	5,54%	-	3.410
Penzionerski krediti	58	5	53	-	1	-	1	-	0,45%	-	126
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-	-
Privredni klijenti	37.385	-	18.996	18.389	7.119	-	30	7.090	26,75%	-	65.494
Vađenje rude i kamena	95	-	-	95	0	-	-	0	2,23%	-	6.662
Prerađivačka industrija	2.467	-	21	2.446	725	-	1	724	17,06%	-	10.412
Građevinarstvo	7.584	-	2.384	5.200	2.267	-	1	2.266	38,39%	-	17.207
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	6.169	-	599	5.570	1.791	-	17	1.774	21,36%	-	10.115
Usluge pružanja smještaja i ishrane	408	-	6	402	65	-	-	65	6,57%	-	1.135
Poslovanje nekretninama	623	-	153	470	290	-	2	288	11,74%	-	666
Državna uprava i odbrana i obavežno socijalno osiguranje	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-	-
Ostalo	20.039	-	15.833	4.206	1.980	-	9	1.971	40,84%	-	19.297
Ukupno	45.500	113	22.249	23.138	9.008	-	53	8.955	19,87%	-	88.200
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-	-

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
 Napomene uz finansijske iskaze
 31. decembar 2019. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

b) Restrukturirani krediti i plasmani (nastavak):

RESTRUKTURIRANA POTRAŽIVANJA	Restrukturirana potraživanja- Bruto izloženost	S 1 restrukturirana potraživanja	S2 restrukturirana potraživanja	S3 restrukturirana potraživanja	Ispravka vrijednosti restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S 1 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S 2 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S 3 restrukturiranih potraživanja	Utešće rest potraživanja u bruto izloženosti	U hijadama eura Iznos sredstava obezbjedenja za restrukturirana potraživanja
31.12.2018.										
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	6.747	1.513	158	5.076	1.605	4	2	1.599	13,21%	19.562
Stambeni	1.121	676	77	368	96	1	1	94	7,88%	4.467
Penzionerski krediti	54	50	4	-	-	-	-	-	0,55%	184
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Privredni klijenti	23.773	1.573	332	21.868	6.944	7	1	6.936	16,47%	65.313
Vađenje rude i kamena	789	694	-	95	-	-	-	-	15,96%	12.189
Prerađivačka industrija	5.587	188	237	5.162	817	1	-	816	34,79%	19.399
Građevinarstvo	7.012	59	-	6.953	2.092	-	-	2.092	27,06%	17.781
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	5.942	464	-	5.478	2.038	3	-	2.035	19,86%	11.955
Usluge pružanja smještaja i ishrane	413	-	9	404	50	-	1	49	6,75%	775
Poslovanje nekretninama	593	149	-	444	253	2	-	251	9,64%	666
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Ostalo	3.437	19	86	3.332	1.694	1	-	1.693	9,24%	2.548
Ukupno	31.695	3.812	571	27.312	8.645	12	4	8.629	14,13%	89.526
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

b) Restrukturirani krediti i plasmani (nastavak):

U narednim tabelama su date promjene restrukturiranih potraživanja:

PROMJENE RESTUKTURIRANIH S1
 POTRAŽIVANJA

	Bruto restrukturirana S1 potraživanja 1.1.2019.	Nova restrukturirana S1 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S1 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2019.	Neto 31.12.2019.
						U hiljadama eura
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	1.513	108	(124)	(1.389)	108	108
Stambeni	676	-	(90)	(586)	-	-
Penzionerski krediti	50	5	(11)	(39)	5	5
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Stanovništvo	2.239	113	(225)	(2.014)	113	113
Kreditni privredi	1.573	-	(1.402)	(171)	-	-
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	1.573	-	(1.402)	(171)	-	-
Ukupno	3.812	113	(1.627)	(2.185)	113	113
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

b) Restrukturirani krediti i plasmani (nastavak):

PROMJENE RESTUKTUIRIRANIH S2
 POTRAZIVANJA

U hiljadama eura

	Bruto restrukturirana S2 potraživanja 1.1.2019.	Nova restrukturirana S2 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S2 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2019.	Neto 31.12.2019.
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	158	605	(25)	1.898	2.636	2.617
Stambeni	77	-	(4)	490	563	561
Penzionerski krediti	4	14	-	35	53	52
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Stanovništvo	239	619	(29)	2.424	3.253	3.230
Kreditni privredi	332	2.537	(25)	436	3.280	3.258
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	15.717	-	-	15.717	15.709
Privredni klijenti	332	18.254	(25)	436	18.996	18.967
Ukupno	571	18.873	(54)	2.860	22.249	22.197
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

b) Restrukturirani krediti i plasmani (nastavak):

**PROMJENE RESTUKTURIRANIH S3
 POTRAŽIVANJA**

	Bruto restrukturirana S3 potraživanja 1.1.2019.	Nova restrukturirana S3 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S3 potraživanja	Druge promene	Bruto 31.12.2019.	Neto 31.12.2019.
						U hiljadama eura
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	5.076	-	(115)	(563)	4.398	2.607
Stambeni	368	-	(53)	36	351	277
Penzionerski krediti	-	-	-	-	-	-
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Stanovništvo	5.444	-	(168)	(527)	4.749	2.884
Kreditni privredi	21.868	2.589	(4.752)	(1.316)	18.389	11.299
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Factoring i forfeting	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	21.868	2.589	(4.752)	(1.316)	18.389	11.299
Ukupno	27.312	2.589	(4.920)	(1.843)	23.138	14.183
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

b) Restrukturirani krediti i plasmani (nastavak):
 PROMJENE RESTRUKTURIRANIH S1
 POTRAŽIVANJA

	Bruto restrukturirana S1 potraživanja 31.12.2017./1.1.2018.	Nova restrukturirana S1 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S1 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2018.	U hiljadama eura Neto 31.12.2018.
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	1.344	492	(213)	(110)	1.513	1.509
Stambeni	682	-	(94)	88	676	675
Penzionerski krediti	88	18	(56)	-	50	50
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Stanovništvo	2.114	510	(363)	(22)	2.239	2.234
Kreditni privredi	9.047	625	(2.375)	(5.724)	1.573	1.566
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	9.047	625	(2.375)	(5.724)	1.573	1.566
Ukupno	11.161	1.135	(2.738)	(5.746)	3.812	3.800
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

b) Restrukturirani krediti i plasmani (nastavak):

PROMJENE RESTUKTURIRANIH S2
 POTRAŽIVANJA

	Bruto restrukturirana S2 potraživanja 31.12.2017./1.1.2018.	Nova restrukturirana S2 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S2 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2018.	Neto 31.12.2018.
Gotovinski, potrošački i ostali krediti						
Stambeni	885	-	(22)	(705)	158	156
Penzionerski krediti	186	-	(22)	(87)	77	76
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	4	-	-	4	4
Stanovništvo	1.071	4	(44)	(792)	239	236
Kreditni privredi						
Kreditni Vladi i opštinama	1.506	82	(135)	(1.121)	332	331
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	1.506	82	(135)	(1.121)	332	331
Ukupno	2.577	86	(179)	(1.913)	571	567
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

U hiljadama
eura

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

b) Restrukturirani krediti i plasmani (nastavak):

PROMJENE RESTUKTURIRANIH S3
 POTRAŽIVANJA

	Bruto restrukturirana S3 potraživanja 31.12.2017./1.1.2018.	Nova restrukturirana S3 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S3 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2018.	Neto 31.12.2018.
						U hiljadama eura
Gotovinski, potrošački i ostali krediti						
Stambeni	4.465	-	(227)	838	5.076	3.477
Penzionerski krediti	451	-	(65)	(18)	368	274
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Stanovništvo	4.916	-	(292)	820	5.444	3.751
Kreditni privredi						
Kreditni Vladi i opštinama	17.585	1	(2.414)	6.696	21.868	14.932
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	17.585	1	(2.414)	6.696	21.868	14.932
Ukupno	22.501	1	(2.706)	7.516	27.312	18.683
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

c) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

	Potraživanja od S1 i S2 klijenata					Potraživanja od S3 klijenta					U hiljadama eura	
	Crna Gora	Evropska Unija	Srbija	Ruska Federacija	Ostalo	Ukupno	Crna Gora	Evropska Unija	Srbija	Ruska Federacija		Ostalo
31.12.2019.												
Stanovništvo	74.232	25	863	2	86	75.208	13.549	124	15	232	128	14.048
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	46.754	-	856	-	72	47.682	7.822	-	-	-	-	7.822
Stambeni	13.443	17	-	-	-	13.460	2.805	-	-	232	-	3.037
Penzionerski krediti	12.611	1	-	-	-	12.612	184	-	-	-	-	184
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	1.424	7	7	2	14	1.454	2.738	124	15	-	128	3.005
Privredni klijenti	98.412	15.717	76	-	-	114.205	25.231	299	-	-	-	25.530
Vađenje rude i kamena	4.184	-	-	-	-	4.184	95	-	-	-	-	95
Prerađivačka industrija	10.438	-	-	-	-	10.438	4.024	-	-	-	-	4.024
Građevinarstvo	13.855	-	-	-	-	13.855	5.901	-	-	-	-	5.901
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	20.819	-	-	-	-	20.819	8.062	-	-	-	-	8.062
Usluge pružanja smještaja i ishrane	4.810	-	-	-	-	4.810	1.399	-	-	-	-	1.399
Poslovanje nekretninama	4.827	-	-	-	-	4.827	476	-	-	-	-	476
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	11.776	-	-	-	-	11.776	-	-	-	-	-	-
Ostalo	27.703	15.717	76	-	-	43.496	5.274	299	-	-	-	5.573
Ukupno	172.644	15.742	939	2	86	189.413	38.780	423	15	232	128	39.578
Vremenska razgraničenja	243					243						
Potraživanja od banaka	-	7.151	1	-	-	7.152	-	-	-	-	-	-

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

c) Geografska koncentracija (nastavak)

	Potraživanja od S1 i S2 klijenata					Potraživanja od S 3 klijenta					U hiljadama eura
	Crna Gora	Evropska Unija	Srbija	Ruska Federacija	Ostalo	Crna Gora	Evropska Unija	Srbija	Ruska Federacija	Ostalo	
31.12.2018.	64.315	33	664	2	224	14.373	108	12	220	12	14.725
Stanovništvo	41.467	1	651	-	95	8.849	-	-	-	-	8.849
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	10.770	22	-	-	-	3.220	-	-	220	-	3.440
Stambeni	9.694	-	-	-	-	158	-	-	-	-	158
Penzionerski krediti	2.384	10	13	2	129	2.146	108	12	-	12	2.278
Prekoračenja po tekucim računima i kreditne kartice	94.671	18.052	89	-	-	31.217	283	-	-	-	31.500
Privredni klijenti	4.850	-	-	-	-	95	-	-	-	-	95
Vađenje rude i kamena	10.073	-	-	-	-	5.984	-	-	-	-	5.984
Prerađivačka industrija	17.681	-	-	-	-	8.232	-	-	-	-	8.232
Građevinarstvo	21.031	-	-	-	-	8.894	-	-	-	-	8.894
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	4.458	-	-	-	-	1.656	-	-	-	-	1.656
Usluge pružanja smještaja i ishrane	5.701	-	-	-	-	453	-	-	-	-	453
Poslovanje nekretninama	17.996	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	12.881	18.052	89	-	-	5.903	283	-	-	-	6.186
Ostalo	158.986	18.085	753	2	224	45.590	391	12	220	12	46.225
Ukupno	236										
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	6.400	-	-	-	-	-	-	-	-	6.400

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja (nastavak)

d) Krediti i potraživanja od komitenata pokrivena kolateralima

	S 1 klijenti				S 2 klijenti			S 3 klijenti			U hiljadama eura	
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Ostali kolaterali		Ukupno
31.12.2019.												
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	10.550	1.161	-	32.324	44.035	3.068	579	3.647	6.531	1.291	7.822	
Stambeni	12.092	-	-	482	12.574	837	50	887	1.507	1.530	3.037	
Penzionerski krediti	8	-	-	12.535	12.543	-	69	69	-	184	184	
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	1.410	1.410	-	44	44	-	3.005	3.005	
Stanovništvo	22.650	1.161	-	46.751	70.562	3.905	742	4.647	8.038	6.010	14.048	
Kreditni privredi	48.428	231	5.952	21.483	76.094	3.604	651	4.255	16.902	8.628	25.530	
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	11.776	11.776	-	-	-	-	-	-	
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	5.771	5.771	-	-	-	-	-	-	
Faktoring i forfeting	593	-	-	-	593	-	15.717	15.717	-	-	-	
Privredni klijenti	49.021	231	5.952	39.030	94.234	3.604	16.368	19.972	16.902	8.628	25.530	
Ukupno	71.671	1.392	5.952	85.781	164.796	7.509	17.110	24.619	24.940	14.638	39.578	
Vremenska razgraničenja	-	-	-	243	243	-	-	-	-	-	-	
Potraživanja od banaka	-	-	-	7.152	7.152	-	-	-	-	-	-	

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
 Napomene uz finansijske iskaze
 31. decembar 2019. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

d) Krediti i potraživanja od komitenata pokrivena kolateralima (nastavak)

	S 1 klijenti				S 2 klijenti			S 3 klijenti			U hiljadama eura	
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti		Ostali kolaterali
31.12.2018.												
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	9.257	1.244	-	30.932	41.433	253	528	781	5.640	67	3.142	8.849
Stambeni	9.639	-	-	603	10.242	493	57	550	2.225	-	1.215	3.440
Penzionerski krediti	9	-	-	9.638	9.647	-	47	47	-	-	158	158
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stanovništvo	18.905	1.244	-	43.659	63.808	746	684	1.430	7.865	67	6.793	14.725
Kreditni privredi	52.267	247	-	18.330	70.844	811	226	1.037	19.191	-	12.309	31.500
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	17.996	17.996	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	4.848	4.848	-	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	-	-	18.087	18.087	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	52.267	247	-	59.261	111.775	811	226	1.037	19.191	-	12.309	31.500
Ukupno	71.172	1.491	-	102.920	175.583	1.557	910	2.467	27.056	67	9.1021	46.225
Vremenska razgraničenja	-	-	-	236	236	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	6.400	6.400	-	-	-	-	-	-	-

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.3. Vanbilansna evidencija

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

31. decembar 2019. godine	Neopozive obaveze za davanje kredita	U hiljadama EUR	
		Garancije	Ukupno
Do 1 godine	7.695	14.357	22.052
Od 1 do 5 godina	3.520	37.202	40.722
	11.215	51.559	62.774

31. decembar 2018. godine	Neopozive obaveze za davanje kredita	U hiljadama EUR	
		Garancije	Ukupno
Do 1 godine	6.721	16.672	23.393
Od 1 do 5 godina	15.768	42.548	58.316
	22.489	59.220	81.709

5.2 Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa, promjene kursa valute i promjene cijena hartija od vrijednosti koji se mijenjaju u skladu sa tržišnim fluktuacijama. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.2 Tržišni rizik (nastavak)

5.2.1. Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2019. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

AKTIVA	USD	OSTALE STRANE VALUTE	UKUPNO STRANE VALUTE	LOKALNA VALUTA (EUR)	u hiljadama EUR
					UKUPNO
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	2.528	1.091	3.619	78.252	81.871
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	7.488	516	8.004	214.890	222.894
<i>Kredit i potraživanja od banaka</i>	6.595	516	7.111	38	7.148
<i>Kredit i potraživanja od klijenata</i>	-	-	-	213.423	213.423
<i>Hartije od vrijednosti</i>	-	-	-	-	-
<i>Ostala finansijska sredstva</i>	893	-	893	1.429	2.322
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	32.567	32.567
<i>Hartije od vrijednosti</i>	-	-	-	32.567	32.567
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	-	-	-	18	18
<i>Hartije od vrijednosti</i>	-	-	-	18	18
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-	-	7.904	7.904
Ostala sredstva	-	-	-	756	756
Ukupno	10.016	1.607	11.623	334.387	346.010
PASIVA					
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	9.919	1.230	11.150	332.478	343.627
<i>Depoziti banaka i centralnih banaka</i>	-	-	-	-	-
<i>Depoziti klijenata</i>	9.919	1.230	11.150	329.722	340.872
<i>Kredit klijenata koji nijesu banke</i>	-	-	-	2.755	2.755
Ostale obaveze	16	-	16	2.752	2.768
Subordinisani dug	-	-	-	7.936	7.936
Ukupno	9.935	1.230	11.166	343.166	354.332
Neto devizna izloženost					
31. decembar 2019.godine	80	377	457	(8.779)	(8.322)
31. decembar 2018.godine	93	418	511	(10.279)	(9.768)

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.2. Tržišni rizik (nastavak)

5.2.1. Devizni rizik (nastavak)

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2019. godine. Banka je izložena efektima promjena deviznih kurseva najznačajnijih valuta, koji utiču na njen finansijski položaj i novčane tokove. Rukovodstvo uspostavlja ograničenja na stepen izloženosti po valutama koja se redovno prate.

Upravljanje izloženosti deviznim rizikom, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

AKTIVA	UKUPNO	UKUPNO STRANE VALUTE	Promjena kursa		U hiljadama EUR
			10%	(10%)	
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	81.871	3.619	362	(362)	
Kreditni i potraživanja od banaka	7.148	7.111	711	(711)	
Ostala finansijska sredstva	2.322	893	89	(89)	
Ukupna aktiva	91.341	11.623	1.162	(1.162)	
PASIVA					
Depoziti klijenata	340.872	11.150	1.115	(1.115)	
Ostale obaveze	2.768	16	2	(2)	
Ukupno obaveze	343.640	11.166	1.117	(1.117)	
Neto devizna izloženost					
31. decembar 2019. godine			46	(46)	
31. decembar 2018. godine			51	(51)	

5.2.2. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa novčanih tokova predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži. Međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

Banka je izložena raznim rizicima koji kroz efekte promjena visine tržišnih kamatnih stopa djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine. Kamatni rizik Banke, u uslovima čestih promjena kamatnih stopa i neravnomjerne ponude i tražnje kapitala zahtijeva posebnu pažnju Banke. Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu cijene kredita u odnosu na nivo pasivnih kamatnih stopa sa jedne strane i mogućnost smanjenja optimalne razlike između prosječnih aktivnih i pasivnih kamatnih stopa sa druge strane.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.2. Tržišni rizik (nastavak)

5.2.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (nastavak)

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2019. godine:

	u hiljadama EUR		
AKTIVA	Kamatonosno	Nekamatonosno	UKUPNO
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	12.906	68.965	81.871
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	221.111	1.783	222.894
<i>Kredit i potraživanja od banaka</i>	6.595	553	7.148
<i>Kredit i potraživanja od klijenata</i>	213.423	-	213.423
<i>Hartije od vrijednosti</i>	-	-	-
<i>Ostala finansijska sredstva</i>	1.093	1.229	2.322
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	32.407	160	32.567
<i>Hartije od vrijednosti</i>	32.407	160	32.567
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	-	18	18
<i>Hartije od vrijednosti</i>	-	18	18
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	7.904	7.904
Ostala sredstva	21	735	756
Ukupno	266.445	79.565	346.010
PASIVA			
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	314.924	28.702	343.627
<i>Depoziti banaka i centralnih banaka</i>	-	-	-
<i>Depoziti klijenata</i>	312.169	28.702	340.871
<i>Kredit klijenata koji nijesu banke</i>	2.755	-	2.755
Ostale obaveze	-	2.768	2.768
Subordinisani dug	7.936	-	7.936
Ukupno	322.860	31.470	354.330
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa			
31. decembar 2019.godine	(56.415)	48.094	(8.322)
31. decembar 2018.godine	(83.701)	73.933	(9.768)

5.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

5.3.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospijeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospijeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost ali i povećava rizik od gubitka.

Dospijeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospijeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija odnosno aktiviranih akreditiva su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospijeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

Sektor sredstava i likvidnosti dnevno prati izloženost Banke riziku likvidnosti.

Za utvrđivanje usklađenosti novčanih priliva i odliva. Banka koristi skale dospijeća (GAP analiza).

Na raspoloživost novčanih sredstva Banke, pored priliva i ostalih transakcija, uticaj imaju i zahtjevi komitenata za povlačenjem sredstava sa tekućih računa i depozita

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
 Napomene uz finansijske iskaze
 31. decembar 2019. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

5.3.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza u skladu sa ugovorenim novčanim tokovima sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

AKTIVA	1 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	preko 5 godina	Ukupno	u hiljadama EUR
Novčana sredstva i računski depozita kod centralnih banaka	68.965	-	-	-	12.906	-	81.871	
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	38.575	3.307	12.492	44.681	76.360	47.479	222.894	
Kreditni i potraživanja od banaka	7.148	-	-	-	-	-	7.148	
Kreditni i potraživanja od klijenata	29.655	3.307	12.492	44.681	75.809	47.479	213.423	
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	
Ostala finansijska sredstva	1.771	-	-	-	551	-	2.322	
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	725	-	-	4.020	11.755	16.067	32.567	
Hartije od vrijednosti	725	-	-	4.020	11.755	16.067	32.567	
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	-	-	-	18	-	-	18	
Hartije od vrijednosti	-	-	-	18	-	-	18	
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-	-	-	7.904	-	7.904	
Ostala sredstva	314	60	-	-	44.101	-	44.475	
Ukupno	108.579	3.367	12.492	48.719	153.026	63.546	389.729	
PASIVA								
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	243.988	12.565	24.246	40.832	20.981	1.015	343.627	
Depoziti banaka i centralnih banaka	-	-	-	-	-	-	-	
Depoziti klijenata	242.605	12.485	24.186	40.684	20.437	475	340.872	
Kreditni klijenata koji nijesu banke	1.383	80	60	148	544	540	2.765	
Ostale obaveze	2.241	525	-	-	-	-	2.766	
Subordinisani dug	-	-	116	-	-	7.820	7.936	
Ukupno	246.229	13.090	24.362	40.832	20.981	8.835	354.329	
ročna neusklađenost								
	(140.643)	(6.064)	(8.211)	11.546	135.708	54.711	47.046	
31.12.2019.*								
	(113.849)	776	(4.855)	(12.060)	132.777	38.634	41.423	
31.12.2018.								
	(140.643)	(146.707)	(154.918)	(143.373)	(7.665)	47.046		
31.12.2019.								
	(113.849)	(113.073)	(117.928)	(129.988)	2.789	41.423		
31.12.2018.								
kumulativni GAP								

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

5.3.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza prema očekivanom dospjeću sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

AKTIVA	u hiljadama EUR						
	1 - 30 dana	31 -90 dana	91-180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računski depozita kod centralnih banaka	68.965	-	-	-	12.906	-	81.871
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	36.636	3.550	11.788	40.364	70.314	60.242	222.894
Kredit i potraživanja od banaka	7.148	-	-	-	-	-	7.148
Kredit i potraživanja od klijenata	27.716	3.550	11.788	40.364	69.763	60.242	213.423
Harije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-
Ostala finansijska sredstva	1.771	-	-	-	551	-	2.322
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	725	-	-	9.455	22.387	-	32.567
Harije od vrijednosti	725	-	-	9.455	22.387	-	32.567
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	-	-	-	18	-	-	18
Harije od vrijednosti	-	-	-	18	-	-	18
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-	-	-	7.904	-	7.904
Ostala sredstva	314	60	29.729	3.205	11.168	-	44.475
Ukupno	106.640	3.610	41.517	53.042	124.678	60.242	389.729
PASIVA							
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	55.108	44.346	72.379	129.090	41.689	1.015	343.627
Depoziti banaka i centralnih banaka	-	-	-	-	-	-	-
Depoziti klijenata	53.725	44.266	72.319	128.942	41.145	475	340.872
Kredit klijenata koji nijesu banke	1.383	80	60	148	544	540	2.755
Ostale obaveze	2.241	525	-	-	-	-	2.766
Subordinisani dug	-	-	116	-	-	7.820	7.936
Ukupno	57.349	44.871	72.495	129.090	41.689	8.835	354.329
ročna neusklađenost							
31.12.2019.	46.298	(37.602)	(27.319)	(72.390)	86.652	51.407	47.046
31.12.2018.	61.873	(34.101)	(37.773)	(108.131)	85.988	73.566	41.423
kumulativni GAP							
31.12.2019.	46.298	8.696	(18.623)	(91.013)	(4.361)	47.046	
31.12.2018.	61.873	27.772	(10.000)	(118.131)	(32.143)	41.423	

Prilikom obračuna pojedinačnih gapova dospjeća, a samim tim i kumulativnih gapova, nisu uzeti u obzir: kamatna potraživanja, obaveze za kamate, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti. Imajući u vidu da tabela prikazuje novčane prilive i odlive (cash flow) ispravke vrijednosti i vremenska razgraničenja mogli bi negativno uticati na sliku ročne usklađenosti aktive i pasive po pojedinim periodima dospjeća.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

5.3.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

U okviru pozicije depoziti klijenata, depoziti po viđenju su raspoređeni u skladu sa Metodologijom za utvrđivanje stabilnog nivoa depozita po viđenju i oročenih depozita. Osnovna pretpostavka koju Banka koristi za utvrđivanje stabilnog nivoa depozita po viđenju je da se iznos dnevnog stanja depozita po viđenju za koji se očekuje odliv u vremenskom periodu od 91 i više dana od datuma posmatranog stanja depozita po viđenju – može smatrati stabilnim nivom depozita po viđenju. Izabrana statistička metoda za procjenu maksimalnog očekivanog odliva stanja depozita po viđenju na određeni dan u narednim periodima je VaR metoda. Imajući u vidu da je VaR broj koji izražava maksimalni očekivani gubitak za dati vremenski period i za dati nivo pouzdanosti. Banka koristi Value at Risk - VaR (vrijednost pod rizikom) statističku metodu za utvrđivanje maksimalnog očekivanog odliva depozita po viđenju za određene vremenske periode, uz određeni nivo pouzdanosti.

U okviru pozicije depoziti banaka i klijenata oročeni depoziti sa klauzulom o prijevremenom razročenju su urađeni u skladu sa Metodologijom za utvrđivanje stabilnog nivoa depozita po viđenju i oročenih depozita. Banka stabilnost oročenih depozita sa klauzulom o prijevremenom razročenju utvrđuje na pojedinačnom nivou prateći projektovano ponašanje u narednom period, specifičnost i istoriju svakog depozita. Banka oročene depozite sa klauzulom o prijevremenom razročenju dijeli u tri grupe:

- I grupa - pojedinačni depozit se reoročava dva ili više puta; radi se o novom depozitu postojećeg deponenta i u skladu sa ponašanjem deponenta u prethodnom periodu banka pojedinačni depozit posmatra kao i ostale depozite tog deponenta; povučeni dio depozita nadoknađuje se minimalno za iznos odlivenih sredstava u kratkom roku. Za ovu grupu Banka prati vremensku seriju dnevnih stanja oročenih depozita sa klauzulom o prijevremenom razročenju. Izračunavanjem relativne razlike stanja na kumulativnom nivou u periodu od dvije posljednje godine Banka utvrđuje najveći procentualni dnevni pad i taj procenat pomnožen sa iznosom oročenog depozita predstavlja „nestabilan“ nivo depozita. Preostali iznos oročenog depozita Banka smatra stabilnim.
- II grupa - Ukoliko deponent povlači dio sredstava, ali su ta povlačenja nakon 90 dana od datuma oročenja (reoročenja) tj. visok nivo stabilnosti depozita je do 90 dana. Banka prilikom utvrđivanja stabilnog nivoa depozita isti posmatra kao depozit po viđenju i stabilnost utvrđuje u skladu sa VaR metodom.
- III grupa - Depoziti kod kojih se povučeni iznos ne nadoknađuje i kod kojih je značajna frekvencija povlačenja. Za ovu grupu depozita Banka koristi informacije o planiranim odlivima dobijene od deponentata koje nastoji da što više približi sopstvenim planovima o prilivima i odlivima depozita kroz intenzivnu komunikaciju sa klijentom.

Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze zavisi sa jedne strane od bilansne strukture a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava. Struktura finansijskih sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2019. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospjeća sredstava i obaveza do godinu dana. Banka tokom 2019. godine nije imala problema sa održavanjem likvidnosti. Rukovodstvo Banke vjeruje da negativni kumulativni GAP neće prouzrokovati problem sa održavanjem likvidnosti u narednih godinu dana.

Dalje, u cilju umanjenja negativnih kumulativnih GAP-ova, rukovodstvo Banke je definisalo i preduzelo skup mjera u 2019. godini. koje između ostalog uključuju: definisanje strategija za naplatu različitih pozicija aktive odobravanje kvalitetnih plasmana sa kraćim rokovima dospjeća povećanje diverzifikacije depozita smanjenje nivoa oročenih depozita sa klauzulom o prijevremenom razročenju kao i skup aktivnosti koje su se odnosile na učestvovanje u donošenju planova priliva i odliva sredstava kod ključnih deponentata Banke produženje oročenih depozita na duži rok po manjim kamatnim stopama, odobravanje plasmana sa kraćim rokom dospjeća sa kraćim grace periodom što manje kredita sa jednokratnom otplatom.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.4. Operativni rizik

Operativni rizik predstavlja rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke uslijed propusta (nenamjernih i namjernih) u radu zaposlenih neodgovarajućih internih procedura i procesa neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i uslijed nastupanja nepredvidivih spoljnih događaja uključujući i događaje sa malom vjerovatnoćom dešavanja.

Izloženost operativnom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

5.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

	U hiljadama EUR			
	Knjigovodstvena vrijednost		Fer vrijednost	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Finansijska sredstva				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	81.871	99.563	81.871	99.563
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	222.894	227.338	222.894	227.338
<i>Kredit i potraživanja od banaka</i>	7.148	6.361	7.148	6.361
<i>Kredit i potraživanja od klijenata</i>	213.423	208.946	213.423	208.946
<i>Hartije od vrednosti</i>		10.323		10.323
<i>Ostala finansijska sredstva</i>	2.322	1.709	2.322	1.709
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	32.567	16.070	32.567	16.070
<i>Hartije od vrijednosti</i>				
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	18	18	18	18
<i>Hartije od vrijednosti</i>				
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	7.904	7.890	7.904	7.890
Ostala sredstva	45.246	43.566	45.246	43.566
	390.500	394.445	390.500	394.445
Finansijske obaveze				
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti				
<i>Depoziti banaka i centralnih banaka</i>	-	1	-	1
<i>Depoziti klijenata</i>	340.872	342.923	340.872	342.923
<i>Kredit klijenata koji nisu banke</i>	2.755	7.118	2.755	7.118
Ostale obaveze	2.768	3.185	2.768	3.185
Subordisani dug	7.936	7.935	7.936	7.935
	354.331	361.162	354.331	361.162

Pravična vrijednost je vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, pravična vrijednost se procenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene pravične tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

MSFI 13 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su unosi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi unosi oslikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; unosi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste unosa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti).
- Nivo 3 – Unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci). Banka ne posjeduje finansijske instrumente vrednovane po fer vrijednosti uključene u Nivo 3.

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Prilikom procjene fer vrijednosti, Banka uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće. Na dan 31. decembra 2019. godine tržišne cijene hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke su bile dostupne.

Procijenjena fer vrijednost finansijskih instrumenata, prema hijerarhiji fer vrijednosti data je u narednoj tabeli:

31.12.2019.	Level 1	Level 2	Level 3	Ukupno
Finansijska sredstva				
-po fer vrijednosti kroz ostali rezultat	32.567	-	-	32.567
-po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	18	-	-	18
Ukupno	32.585	-	-	32.585
31.12.2018.	Level 1	Level 2	Level 3	Ukupno
Finansijska sredstva				
- po fer vrijednosti kroz ostali rezultat	16.070	-	-	16.070
-po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha namijenjena trgovanju	18	-	-	18
Ukupno	16.088	-	-	16.088

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.6 Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora,
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list Crne Gore“ br. 38/11, 55/12, 82/17). Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva

Osnovni elementi sopstvenih sredstava banke su:

- 1) uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 2) naplaćene emisije premije;
- 3) rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;
- 4) rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i drugerezerve);
- 5) neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- 6) iznos dobiti u tekućoj godini, ukoliko je Skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital Banke;
- 7) iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrijednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9.

Ukupni iznos negativnih efekata na sopstvena sredstva banke, utvrđuje se u trenutku prelaska na vrijednovanje stavki aktive i vanbilansa banke primjenom MSFI 9, a izračunava se kao razlika između iznosa osnovnog kapitala banke utvrđenog korišćenjem podataka iz bilansa stanja banke na dan 31.12.2017. godine, sačinjenog primjenom Međunarodnog računovodstvenog standarda 39 i iznosa osnovnog kapitala banke na isti dan, utvrđenog primjenom MSFI 9.

Iznos koji predstavlja dodatni element sopstvenih sredstava utvrđuje se u periodu od 2018. do zaključno sa 2022. godinom, tako što se ukupni iznos negativnih efekata izračunat u skladu sa prethodnim stavom, umanjuje za:

- 1) 5%, pri obračunu sopstvenih sredstava u 2018. godini;
- 2) 15%, pri obračunu sopstvenih sredstava u 2019. godini;
- 3) 30%, pri obračunu sopstvenih sredstava u 2020. godini;
- 4) 50%, pri obračunu sopstvenih sredstava u 2021. godini;
- 5) 75%, pri obračunu sopstvenih sredstava u 2022. godini.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.6 Upravljanje kapitalom (nastavak)

Sopstvena sredstva

Odbitne stavke pri izračunavanju osnovnog kapitala banke su:

- 1) gubitak iz prethodnih godina;
- 2) gubitak iz tekuće godine;
- 3) nematerijalna imovina u obliku goodwill-a, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- 4) nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 5) nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- 6) pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- 7) iznos prekoračenja prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Zbir dopunskih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja dopunski kapital banke.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital banke su:

- 1) nominalni iznos uplaćenih povlašćenih kumulativnih akcija;
- 2) naplaćene emisione premije po osnovu kumulativnih prioriternih akcija;
- 3) iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- 4) subordinisani dug za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- 5) hibridni instrumenti, za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- 6) revalorizacione rezerve za nepokretnosti u vlasništvu banke.

Odbitne stavke pri izračunavanju dopunskog kapitala su:

- 1) stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije;
- 2) potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital.

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki aktive sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u određene kategorije i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika. Dodatno, ukupna rizikom ponderisana aktiva se uvećava za iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrjednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, koji predstavlja element sopstvenih sredstava.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.6 Upravljanje kapitalom (nastavak)

Sopstvena sredstva

Osnovni elementi sopstvenih sredstava	u hiljadama EUR	
	31. decembar 2019. godine	31. decembar 2018. godine
Akcijski kapital	55.428	55.428
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanjem kreditnim rizikom u bankama	1.530	1.530
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove	(1.004)	(1.004)
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka	285	318
Ukupno osnovni elementi sopstvenih sredstava	56.239	56.272
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
Gubitak iz prethodnih godina	30.011	31.077
Nematerijalna imovina	252	148
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	1.580	1.057
Ukupno odbitne stavke od osnovnog kapitala	31.843	32.282
Osnovni kapital	24.396	23.990
Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital		
Subordinisani dug	7.820	7.600
Ukupno dopunski elementi sopstvenih sredstava	7.820	7.600
Odbitne stavke od sopstvenih sredstava - direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija	904	904
Osnovni kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	23.944	23.538
Dopunski kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	7.368	7.148
Osnovni kapital	23.944	23.538
SOPSTVENA SREDSTVA	31.312	30.686

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.6 Upravljanje kapitalom (nastavak)

Koeficijent solventnosti Banke

Na osnovu odredbi Odluke o adekvatnosti kapitala banaka ("Sl. list CG", br. 38/11, 55/12 i 82/17) Banka je izvršila izračunavanje potrebnog kapitala za rizike kojima je izložena tokom poslovanja kao i koeficijenta solventnosti.

Koeficijent solventnosti predstavlja procentualni odnos sopstvenih sredstava Banke prema zbiru:

- ukupnog iznosa rizikom ponderisane aktive za kreditni rizik (uključujući i rizikom ponderisanu aktivu za rizik druge ugovorne strane);
- iznosa potrebnog kapitala za tržišne rizike;
- iznosa potrebnog kapitala za operativni rizik;
- iznosa ukupne rizikom ponderisane aktive za druge rizike.

	31. decembar 2019. godine	31. decembar 2018. godine
Osnovni kapital	23.944	23.538
Dopunski kapital	7.368	7.148
Ukupno sopstvena sredstva Banke	31.312	30.686
Ponderisana bilansna aktiva	188.295	178.537
Ponderisane vanbilansne stavke	27.025	36.288
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrjednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9	285	318
Ukupno ponderisana bilansna aktiva	215.605	215.143
Potreban kapital za tržišne rizike	-	-
Potreban kapital za operativni rizik	2.454	2.376
Potreban kapital za rizik zemlje	55	65
Koeficijent solventnosti banke	13,04%	12,84%

Dodatno, shodno Odluci o dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list Crne Gore“ br. 82/17) dodata je komponenta - banke koje u trenutku prelaska na primjenu MSFI 9 utvrde iznos negativnih efekata na sopstvena sredstva banke, kao razliku između iznosa osnovnog kapitala banke utvrđenog korišćenjem podataka iz bilansa stanja banke na dan 31.12. 2017. godine sačinjenog primjenom Međunarodnog računovodstvenog standarda 39 i iznosa osnovnog kapitala banke na isti dan utvrđenog primjenom MSFI 9 ukupnu rizikom ponderisanu aktivu u periodu od 2018. do zaključno sa 2022. godinom izračunavaju tako što ukupni iznos rizikom ponderisane aktive uvećavaju za iznos koji predstavlja novi element sopstvenih sredstava u trenutku obračuna rizikom ponderisane aktive.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2019. godine prema obračunu Banke koeficijent solventnosti je iznosio 13.04% (31. decembra 2018. godine: 12.84%).

6. PRIHODI I RASHODI KAMATA

a) Prihodi od kamata i slični prihodi

	U hiljadama eura Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Depoziti kod:		
- banaka	53	15
- Centralne banke	-	-
	<u>53</u>	<u>15</u>
Kredit:		
- Vlada CG I jedinice lokalne samouprave	557	673
- privredna društva u privatnom vlasništvu	5.540	5.853
- ostale finansijske institucije	0	19
- preduzetnici	6	1
- fizička lice	5.887	5.447
	<u>11.990</u>	<u>11.993</u>
Investicione HOV	<u>875</u>	<u>617</u>
Ostali prihodi od kamata:		
Pravna lice -kartice	1	89
Komisioni poslovi	36	37
Fizička lice -kartice	-	-
Minusi na tekućim računima	88	108
	<u>337</u>	<u>327</u>
	<u>462</u>	<u>561</u>
Prihodi od kamata	<u>13.380</u>	<u>13.185</u>
Korekcija prihoda za stage 3 IFRS 9		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	(1.130)	(1.290)
- fizička lice	(671)	(695)
	<u>(1.801)</u>	<u>(1.985)</u>
Prihodi od kamata i slični prihodi	<u>11.579</u>	<u>11.201</u>
Prihodi na obezvrjedjena potraživanja -stage 3	1.183	1.370
	<u>12.762</u>	<u>12.571</u>

6. PRIHODI I RASHODI KAMATA (NASTAVAK)

b) Rashodi kamata i slični prihodi

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31.	
	decembra	
	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Depoziti:		
- ostalih depozitnih institucija, finansijskih institucija i privrednih društva koja se bave finansijskom djelatnošću	5	13
- Vlade Crne Gore, drugih korisnika sredstava iz Budžeta Crne Gore i regulatornih agencija	44	69
- Jedinica lokalne samouprave	2	10
- privrednih društva u privatnom vlasništvu	296	323
- privrednih društva u državnom vlasništvu	487	543
- fizičkih lica	2.016	2.347
- ostalih	7	8
	<u>2.857</u>	<u>3.313</u>
Naknade za kredite	<u>183</u>	<u>53</u>
Obaveze po kreditima i ostalim pozajmicama		
- Banke	-	-
- Vlada Crne Gore drugi korisnici sredstava iz Budžeta Crne Gore i regulatorne agencije	38	169
Subordinisani dugovi i hibridni instrumenti	<u>533</u>	<u>540</u>
	<u>3.611</u>	<u>4.074</u>

7. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA

a) Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjedjenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjedjenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	(1.492)	(1.433)
	<u>(1.492)</u>	<u>(1.433)</u>

b) Troškovi rezervisanja

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Rezervisanja po osnovu sudskih postupaka	(80)	(21)
Rezervisanja operativni rizik	(27)	-
	<u>(107)</u>	<u>(21)</u>

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
 Napomene uz finansijske iskaze
 31. decembar 2019. godine

7. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA (NASTAVAK)

c) Promjene na računima ispravki i rezervisanja

	Kreditni i ostala potraživanja od banaka i klijenata	Gotovina i depoziti kod banaka	Ostala finansijska potraživanja	HOV po amortizovanoj vrijednosti	Instrumenti koji nisu akcije	Investicije u zavisna društva	HOV kroz osali ukupni rezultat	Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja	Rezervisanja za vanbilansne izloženosti	Ukupno
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	15.604	13	2.482	5	3	20	680	747	66	19.620
Ispravke vrijednosti i rezervisanja u toku godine	1.260	-	1	(5)	-	-	2	234	-	1.492
Ostale promjene- obezvređenje kamate stage 3	(1.050)	-	-	-	-	-	-	-	-	(1.050)
Smanjenje/povećanje fer vrijednosti	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	15.814	13	2.483	-	4	20	682	981	66	20.063

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

8. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

a) Prihodi od naknada i provizija

U hiljadama eura
 Godina koja se završava 31. decembra

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Naknade po vanbilansnim poslovima	833	911
Naknade za usluge platnog prometa	1.526	1.485
Naknade - devizni poslovi	1.156	1.002
Naknade po poslovima sa kreditnim karticama	154	162
Naknade - Master i Visa	467	395
Naknade - elektronsko bankarstvo	124	108
Naknade - bankomati	502	495
Vodjenje računa	552	376
Druge usluge	601	574
Ostalo	3	11
	<u>5.918</u>	<u>5.519</u>

b) Rashodi naknada i provizija

U hiljadama eura
 Godina koja se završava 31. decembra

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Naknade za usluge platnog prometa - Centralna banka	333	298
Naknada na prekonoćna salda na transakcionom računu	46	67
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	254	216
Naknade po osnovu premija I provizija	1.673	1.833
Naknade i provizije-First Data	341	305
Pretplate-elektronsko bankarstvo-PP	196	192
Naknade, provizije I fakture - master i visa kartica	518	493
Naknade za isplate penzija preko Pošte CG	0	2
Ostale naknade i provizije	124	175
	<u>3.485</u>	<u>3.581</u>

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

9. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31.decembra	
	2019.	2018.
Troškovi neto zarada i naknada za bolovanja	1.895	1.768
Porezi i doprinosi na zarade na teret zaposlenih	992	921
Doprinosi i prirezi na zarade na teret poslodavca	355	346
Troškovi prevoza radnika	43	41
Troškovi naknade -godišnji odmor	8	26
Troškovi jubilarnih nagrada i otpremnina	-	1
Troškovi rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	(67)	(19)
Pomoć zaposlenima	8	3
Troškovi rasonode	1	-
Troškovi putovanja i dnevnice - putni troškovi	1	-
Troškovi putovanja I dnevnice - upotreba sopstvenog vozila	1	-
Naknade članovima Upravnog odbora	99	97
Naknade Odbora za reviziju	23	23
Naknade Komisija za otpis potraživanja	-	(1)
Ugovor o djelu	75	78
Troškovi otpremnina	-	6
Troškovi stanarina	4	5
Troškovi osiguranja zaposlenih	6	4
Troškovi obuka zaposlenih	13	2
	3.457	3.301

10. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2019.	2018.
Troškovi poslovnog prostora i fiksne aktive		
Troškovi zakupa:		
- poslovnog prostora	1.735	1.766
- bankomata	33	33
Troškovi poreza na zakup	95	96
Korišćenje gradskog građevinskog zemljišta	11	11
Troškovi popravke i održavanja osnovnih sredstava	410	477
Troškovi adaptacije i uredjenja poslovnog prostora	21	20
Troškovi poslovnog prostora inventar	2	11
Troškovi čišćenja poslovnog prostora	132	135
Troškovi obezbjedjenja	489	489
Troškovi osiguranja imovine	103	99
Troškovi električne energije	148	141
Troškovi grejanja	33	27
Troškovi vode	8	13
Troškovi poreza na imovinu	225	610
Troškovi poslovnog prostora i opreme	3.445	3.928
Troškovi revizije	48	48
Troškovi smještaja	-	-
Troškovi kontrola CBCG	230	233
Troškovi članarina udruženjima	24	30
Troškovi intelektualnih, konsultantskih i usluga procjenitelja	135	190
Troškovi advokatskih usluga	119	134
Sudski troškovi	83	96
Troškovi transporta novca	159	172
Ostali troškovi	10	9
Profesionalne provizije i troškovi	808	912
Troškovi telefona	80	78
TR komunikacione mreže-SWIFT i T-COM	146	169
TR -poštarina	16	17
Usluge telekomunikacija i poštarina	242	264
Troškovi reklame i marketing	133	69
Sponzorstvo	8	24
Potrošni i kancelarijski materijal	273	230
Troškovi goriva	19	22
TR -komunalne usluge	23	24
Ostali troškovi	23	15
Troškovi izgubljenih sporova i takse	-	-
Ostali razni troškovi	97	104
Ostali i Razni troškovi	576	488
	5.071	5.592

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

11. OSTALI RASHODI

	U hiljadama eura za period koji se završava 31. decembra	
	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Rashodi-po osnovu direktnog otpisa potraživanja-p.l.	115	75
Rashodi-po osnovu direktnog otpisa potraživanja-f.l.	110	75
Porez na dodatu vrijednost i ostali troškovi poreza	60	431
Takse (takse za nekretnine, takse za turističke organizacije, razne takse)	11	11
Vanredni i vanposlovni rashodi	497	583
	<u>793</u>	<u>1.175</u>

12. OSTALI PRIHODI

	U hiljadama eura za period koji se završava 31. decembra	
	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Prihodi od izdavanja poslovnog prostora	115	201
Ostali prihodi poslovanja	2	6
Prihodi od naplaćenih potraživanja - interna evidencija	266	404
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja:		
- Naplaćena suspendovana kamata	40	43
- PR vanredni-naplaćeni sudski troškovi	1	4
	41	47
Ostali neposlovni prihodi	44	37
Ostali vanredni prihodi	57	58
	<u>525</u>	<u>753</u>

13. POREZ NA PRIHOD

a) Komponente poreza na prihod

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2019.	2018.
Odloženi poreski prihod/ rashod	(40)	(9)
Porez na kapitalni dobitak	(2)	(41)
	<u>(42)</u>	<u>(50)</u>

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i rezultata prije oporezivanja

U hiljadama EUR	2019.	2018.
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	1258	388
Troškovi amortizacije u bilansu uspjeha	338	255
Troškovi amortizacije za poreske svrhe	727	682
Ostalo	14	19
Ukupno	883	(20)
Kapitalni dobiti	26	483
Dobitak u poreskom bilansu	857	(504)
Iskorišćeni poreski gubici do visine oporezive dobiti	(857)	-
Ukupni kapitalni dobiti tekuće godine	<u>26</u>	<u>483</u>
Umanjenje poreske osnovice	(2)	(1)
Umanjena poreska osnovica	<u>24</u>	<u>482</u>
Iznos poreza za dobit/kapitalne dobitke	2	43
Umanjenje poreske obaveze po Rješenju Poreske uprave (6%)	-	(2)
Ukupan trošak poreza na dobit	<u>2</u>	<u>41</u>
Efektivna poreska stopa	<u>0,17%</u>	<u>10,66%</u>

Poreska stopa korišćena za 2019. godinu i 2018. godinu iznosi 9% i primjenjuje se na oporezivu dobit pravnih lica u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

14. POREZ NA PRIHOD (NASTAVAK)

c)Komponente odloženih poreskih sredstava i obaveza

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Odložena poreska sredstva	162	201
<i>Neto poresko sredstvo/obaveza</i>	<u>162</u>	<u>201</u>

Odložena poreska sredstva odnose se na privremenu razliku između knjigovodstvene i poreske osnovice za nekretnine i opremu.

15. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

	U hiljadama eura Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Gotovina u blagajni:		
- u EUR	22.807	46.893
- u stranoj valuti	3.617	6.370
Ispravka vrijednosti gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(4)	(4)
	<u>26.424</u>	<u>53.259</u>
Obaveza rezerva kod Centralne banke Crne Gore	25.812	25.866
Žiro račun	29.648	20.451
Ispravka vrijednosti depozita kod centralnih banaka	(13)	(13)
	<u>55.447</u>	<u>46.304</u>
	<u>81.871</u>	<u>99.563</u>

Obavezna rezerva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine predstavlja minimum izdvojenih sredstava u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore na koju se odnosi „Odluka o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore“ („Sl. list CG“, br. 35/11, 22/12, 61/12, 57/13, 52/14, 07/15, 33/16 i 70/17). U skladu sa navedenim banke obračunavaju obaveznu rezervu na depozite po viđenju i oročene depozite.

15. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA (NASTAVAK)

Obaveznu rezervu banke obračunavaju primjenom stope od:

- 7.5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana;
- 6.5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 7.5%.

Banka u toku 2019. godine nije koristila obaveznu rezervu za održavanje likvidnosti.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda (za potrebe sastavljanja Pojedinačnog iskaza o tokovima gotovine)

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Gotovina u blagajnama	23.979	50.976
Gotovina u bankomatima	2.445	2.287
Žiro račun	29.648	20.450
Obavezna rezerva kod CBCG	25.812	25.866
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	<u>81.884</u>	<u>99.579</u>

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

16. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

16.1. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2019	2018
Korespodentni računi kod:		
- inostranih banaka	7.152	6.400
Žiro račun i računi kod drugih banaka	7.152	6.400
Ispravka vrijednosti	(3)	(39)
	7.148	6.361

16. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (NASTAVAK)

16.2. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Dospjeli krediti:	15.239	20.933
Kratkoročni krediti:	75.555	68.838
Dugoročni krediti:	109.519	102.806
Kreditne kartice	2.709	2.964
Bruto krediti:	203.022	195.541
Minus: Ispravka vrijednosti		
Kredit PL	(6.628)	(6.624)
Kredit FL	(5.456)	(5.266)
Kredit FL ostale finansijske inststrumente MFI	(3)	(2)
Kredit Vlada CG	(35)	(39)
	<u>(12.122)</u>	<u>(11.931)</u>
Neto krediti:	190.900	183.610
Potraživanja banke po neizmirenim akceptima, garancijama i mjenicama	242	242
Ispravka vrijednosti	(42)	-
Neto potraživanja banke po neizmirenim akceptima, garancijama i mjenicama	200	242
Otkup potraživanja (faktoring)	16.309	18.087
Potraživanja za kamate:	9.417	10.406
Ispravka kamate PL	(2.127)	(2.124)
Ispravka kamate FL	(1.505)	(1.496)
Neto potraživanja za kamate	5.785	6.786
Ispravka faktoring I forfeting	(8)	(10)
Ispravka ostala aktiva	(6)	(5)
	<u>(14)</u>	<u>(15)</u>
Vremenska razgraničenja: krediti	243	236
Kredit i potraživanja od klijenata	213.423	208.946

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

16. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (NASTAVAK)

16.2. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Transferi bruto izloženosti i ispravke po nivoima su prikazani u sljedećim tabelama:

	u hiljadama EUR			
	S1	S2	S3	Ukupno
1.1.2019.	175.819	2.467	46.225	224.511
Nova potraživanja	70.814	3.945	760	75.519
Smanjenje/otplata potraživanja	(61.053)	(977)	(8.766)	(70.796)
Prelazak u S1	-	(434)	(157)	(591)
Prelazak u S2	(19.125)	-	(1.033)	(20.158)
Prelazak u S3	(2.009)	(540)	-	(2.549)
Prelazak iz drugih nivoa	591	20.158	2.549	23.298
Druge promjene	-	-	-	-
31.12.2019	165.037	24.619	39.578	229.234

Tranzicija ispravke za kredite i potraživanja

	u hiljadama EUR			
	S1	S2	S3	Ukupno
1.1.2019.	681	108	14.776	15.565
Nova potraživanja	291	30	17	338
Smanjenje/otplata potraživanja	(173)	(36)	(2.096)	(2.305)
Prelazak u S1	-	(2)	(1)	(3)
Prelazak u S2	(71)	-	(8)	(79)
Prelazak u S3	(835)	(62)	-	(897)
Prelazak iz drugih nivoa	3	79	897	979
Druge promjene	862	-	1.351	2.213
31.12.2019	758	117	14.936	15.811

16. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (NASTAVAK)

16.2. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

U toku 2019. godine odobreni realizovani krediti pravnim i fizičkim licima ne uključujući overdraft kredite su iznosi EUR 74.87 miliona. Na dan 31. decembar 2019. godine Banka je imala EUR 11.003 hiljada restrukturiranih kredita (bruto kreditasa pripadajućim kamatama i naknadama) sa ostalim izmijenjenim uslovima kojima se olakšava finansijska pozicija dužnika, EUR 8.102 hiljada restrukturiranih kredita kod kojih je izvršena zamjena postojećeg ili postojećih kredita novim kreditom, EUR 20.446 hiljada restrukturiranih kredita i ostalih potraživanja sa produženjem roka otplate za glavnicu ili kamatu, EUR 5.935 hiljada restrukturiranih kredita kojima je izvršeno kapitalizovanje kamate po kreditu i EUR 17 hiljada kredita kojima je smanjena kamatna stopa na odobren kredit.

Kratkoročni krediti privrednim društvima su najvećim dijelom odobravani za obrtna sredstva sa rokom od 3 do 12 mjeseci dok su dugoročni krediti najčešće odobravani na period 1 do 5 godina i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine građevinarstva i prerađivačke industrije.

Kratkoročni krediti privrednim društvima su najčešće odobravani uz kamatnu stopu od 3.00% do 7.00% na godišnjem nivou s izuzetkom overdraft kredita koji su uglavnom odobravani sa kamatnom stopom u rasponu 4,45% do 9,49%. Kamatna stopa za dugoročne kredite kretala se u rasponu od 3,00% do 6,00%. Krediti stanovništvu su najvećim dijelom odobravani za refinansiranje obaveza prema Banci i drugim finansijskim institucijama i kao gotovinski nenamjenski krediti sa godišnjom kamatnom stopom u rasponu od 5,99% do 8,45 % na godišnjem nivou. Krediti stanovništvu (charge i revolving kreditne kartice) odobravani su sa godišnjom kamatnom stopom u rasponu od 14% do 16%. Banka je u toku 2019. godine u manjem iznosu odobravala dugoročne kredite stanovništvu koji obuhvataju kredite za stambenu izgradnju adaptaciju stambenog i poslovnog prostora i ostale namjene koji su uglavnom odobranisa kamatnom stopom 3,10% do 4,50%.

U toku 2019. godine Banka je u značajnoj mjeri odobravala penzionerske kredite sa kamatnom stopom od 9,99%.

Otkup potraživanja (faktoring)

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31.	
	decembra	
	2019.	2018.
Lunez One SRO, Republika Češka	4.171	4.289
Zurekon SRO, Republika Češka	5.681	5.681
SFV Czech	4.336	4.336
Rahika Uno SRO	1.528	3.746
Opština Bijelo Polje		
Apart shine	593	35
	16.309	18.087

Banka je na dan 01. oktobra 2012. godine sa Hemstead Invest Limited Kipar zaključila Ugovor o djelimičnom poravnanju kojim je regulisano djelimično poravnanje obaveza koje su bile predmet Ugovora o prodaji potraživanja zaključenih u prethodnom periodu, preuzimanje preostalog dijela portfolia raskidanje prethodno zaključenih Ugovora o prodaji potraživanja između Banke i Hemstead Invest Limited Kipar u 2010. i 2011. godini.

16. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (NASTAVAK)

16.2. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Dalje, Banka je na dan 03. oktobra 2012. godine sa Hemstead Invest Limited Kipar zaključila Ugovor o prodaji potraživanja koja uključuju dio portfolia potraživanja preuzetih od Hemstead Invest Limited Kipar u kome definisana prodajna vrijednost iznosi EUR 13.470 hiljada što je jednako neto knjigovodstvenoj vrijednosti potraživanja u knjigama Banke na dan 31. oktobra 2012. godine.

Banka je informisana da je Hemstead Invest Limited Kipar u 2013. godini ustupio Zurekon s.r.o. Prag Republika Češka potraživanja koja su predmet gore pomenutog Ugovora o prodaji potraživanja zaključenog između Banke i Hemstead Invest Limited Kipar u oktobru 2012. godine.

Banka je na dan 15. novembra 2012. godine sa Lunez One SRO Češka Republika – odnosno SPV-jem renomiranog investicionog fonda Slavia Capital Group Bratislava zaključila Ugovor o prodaji potraživanja. Prodajna vrijednost ovih potraživanja iznosi EUR 7.778 hiljada što je jednako neto knjigovodstvenoj vrijednosti potraživanja u knjigama Banke na dan 31. oktobra 2012. godine.

Banka je u 2016. godini zaključila Ugovor o ustupanju kreditnih potraživanja uz naknadu između: "Zurekon SRO" (ustupilac) i "RAHIKA UNO SRO" (prijemnik). "Zurekon SRO" (ustupilac) i "SFV Czech SRO" (prijemnik) i - "Lunez One SRO" (ustupilac) i "RAHIKA UNO SRO" (prijemnik).

U 2017. godini Banka je sklopila Ugovor o otkupu potraživanja sa Opštinom Bijelo Polje. Opština Bijelo Polje ustupila je Banci buduće potraživanje prema Upravi za imovinu Crne Gore po osnovu raspodjele sredstava Egalizacionog fonda u iznosu od EUR 2.512 hiljada sa pripadajućom kamatom po stopi od 4.25 %. U toku 2019. godine banka je naplatila potraživanje u iznosu od EUR 35 hiljada, koje je bilo predmet ovog Ugovora.

U 2019. godini Banka je sklopila Ugovor o ustupanju kreditnih potraživanja sa Apart shine(prijemnik), kojim je prenijela sva potraživanja prema SAB Gradnji DOO, na prijemnika za otkupnu cijenu u iznosu od EUR 593 hiljada.

16. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (NASTAVAK)

16.3. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

Na dan 31. decembra 2019. godine banka nije imala dužničkih hartija od vrijednosti po amortizovanom trošku (2018. godina: EUR 10.323 hiljade). Državni zapisi koje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore sa rokom dospjeća od 182 dana iz slobodnih sredstava su istekli u 2019-oj godini.

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2019.	2018.
-Državni zapisi Ministarstva finansija Crne Gore	-	10.000
-neamortizovani diskont	-	(4)
-ispravka vrijednosti	-	(5)
-kamata	-	332
	-	10.323

Promjena na računima ispravke vrijednosti finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrijednosti:

16. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (NASTAVAK)

16.4. OSTALA FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31.	
	decembra	
	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Finansijska potraživanja privredna društva	3.032	3.032
Finansijska potraživanja -kolateral Master Card	893	856
Finansijska potraživanja -kolateral VisaCard	287	264
Finansijska potraživanja –Opština Budva	572	-
Ostalo	21	39
Ispravka vrijednosti	<u>(2.483)</u>	<u>(2.482)</u>
	<u>2.322</u>	<u>1.709</u>

Promjena na računima ispravke vrijednosti ostalih finansijskih sredstava po amortizovanoj vrijednosti.

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPNI REZULTAT

17.1 HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
-Obveznice Ministarstva finansija	14.000	4.000
-Euroobveznice	16.879	11.879
-neamortizovani diskont	(163)	(100)
-kamata	564	-
Svođenje na tržišnu vrijednost	<u>1.127</u>	<u>129</u>
	32.407	15.908
TP Izbor u stečaju AD Bar	75	75
Solana "Bajo Sekulić" AD Ulcinj	37	37
Jugopetrol AD Podgorica	7	6
Kombinat aluminijuma u stečaju. AD Podgorica	139	139
Otrantkomerc	30	30
Lovćen osiguranje AD Podgorica	236	236
Swiss osiguranje AD Podgorica	3	3
Montenegro berza AD Podgorica	41	41
CG broker-diler AD Podgorica	36	36
Zatvoreni investicioni fond "HLT fond" AD Podgorica	56	56
Zatvoreni investicioni fond "Eurofond" Podgorica	155	155
Zatvoreni investicioni fond "Atlas mont" AD Podgorica	<u>27</u>	<u>27</u>
Ukupno po kupovini	842	842
Svođenje na tržišnu vrijednost	<u>(682)</u>	<u>(680)</u>
Ukupna fer vrijednost	160	162
	32.567	16.070

Hartije od vrijednosti su klasifikovane u kategoriju finansijskih instrumenata vrjednovanih po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat u skladu sa MSFI 9.

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

18. FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE DRŽE RADI TRGOVANJA

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2019	2018
Otvoreni investicioni fond HLT	3	3
Otvoreni investicioni fond Atlasmont	12	12
Otvoreni investicioni fond Moneta	7	7
	22	22
Svođenje na tržišnu vrijednost	(4)	(4)
Ukupna fer vrijednost	18	18

**19. INVESTICIJE U PRIDRUŽENA DRUŠTVA ZAVISNA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE
 PODUHVALE PO METODI KAPITALA**

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2019.	2018.
- First Assets Management Podgorica	2.389	2.375
- Montenegro investments credit DOO Podgorica	903	903
- First Real Estate Management -1 Podgorica	2.291	2.291
- First Real Estate Management -2 Podgorica	2.341	2.341
	7.924	7.910
- Svođenje na fer vrijednost	(20)	(20)
	7.904	7.890

Na dan 31. decembra 2019. godine učešće Banke u Montenegro investment credit DOO Podgorica iznosi EUR 903 hiljada. Ugovorom o prenosu osnivačkog udjela zaključenog 29. juna 2007. godine sa Montenegro Investment holding DOO, Podgorica, prenosi se cjelokupan osnivački ulog Montenegro Investment holding d.o.o. Podgorica odnosno 99,83% kapitala na Banku. Na osnovu Odluke Odbora Direktora Banke broj 04/2032.11 od 28. marta 2012. godine Banka je kupila udio od 0,17% od drugog osnivača MFI Montenegro Investments Credit DOO Podgorica i time postala 100% vlasnik kapitala pomenutog Društva.

Na bazi Odluke Odbora Direktora Banke od 04. avgusta 2011. godine Banka je osnovala društvo sa ograničenom odgovornošću First Assets Management Podgorica ("FAM d.o.o. Podgorica") na neodređeno vrijeme kao jednočlano društvo čija je osnovna djelatnost kupovina i prodaja vlastitih nekretnina uplatom osnivačkog uloga u iznosu od EUR 100 hiljada u novcu. Privredni sud u Podgorici – Centralni registar je izdao Rješenje o osnivanju FAM d.o.o. Podgorica dana 12. avgusta 2011. godine. Na osnovu Odluke Odbora Direktora Banke od 31. decembra 2012. godine Banka je povećala ulog u Društvo unošenjem nenovčanog uloga koji se odnosi na nepokretnosti prenete sa stečene aktive u iznosu od EUR 2.248 hiljada. Do kraja 2019. godine osnivački ulog je povećan za dodatnih EUR 41 hiljadu u novcu. Na dan 31. decembra 2019. godine Banka u kapitalu FAM d.o.o. Podgorica učestvuje sa 100%.

19. INVESTICIJE U PRIDRUŽENA DRUŠTVA ZAVISNA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVA TE PO METODI KAPITALA (NASTAVAK)

Tokom 2017. godine Banka je osnovala društva sa ograničenom odgovornošću „First Real Estate Management 1“ Podgorica i „First Real Estate Management 2“ Podgorica na neodređeno vrijeme kao jednočlana društva čija je osnovna djelatnost kupovina i prodaja vlastitih nekretnina unošenjem nenovčanih uloga. Banka je procijenila nepokretnosti koje je stekla naplatom potraživanja i unijela ih kao nenovčani ulog u iznosima od EUR 2.290.600.08 („First Real Estate Management 1“) i 2.340.586.56 („First Real Estate Management 2“). Privredni sud u Podgorici – Centralni registar je izdao Rješenja o osnivanju „First Real Estate Management 1“ Podgorica dana 19. septembra 2017. godine i „First Real Estate Management 2“ Podgorica dana 21.09.2017. godine.

20. STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2019.	2018.
Sredstva namijenjena prodaji	<u>-</u>	<u>-</u>

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

21. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	U hiljadama eura			
	Godina koja se završava 31. decembra			
	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	148	1.409	8.204	9.761
Nove nabavke tokom godine	-	-	432	432
Otuđenja i rashodovanja	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2018 godine	148	1.409	8.636	10.193
Stanje na početku godine				
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	148	1.409	8.636	10.193
Nove nabavke tokom godine	-	-	246	246
Otuđenja i rashodovanja	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	148	1.409	8.882	10.439
Ispravka vrijednosti				
Stanje na dan 1. januara 2019. godine	-	885	7.831	8.716
Amortizacija	-	28	160	188
Ostalo	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	-	913	7.991	8.904
Stanje na početku godine				
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	-	913	7.991	8.904
Amortizacija	-	28	211	239
Otuđenja i rashodovanja	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	-	941	8.202	9.143
Neotpisana vrijednost na dan:				
- 31. decembra 2019. godine	148	468	680	1.296
- 31. decembra 2018. godine	148	496	645	1.289

Na dan 31. decembra 2019. godine Banka ima vlasništvo nad svim nekretninama, postrojenjima i opremi i ne postoje restrikcije niti bilo kakva opterećenja u korišćenju.

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

22. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Promjene na nematerijalnim sredstvima u toku 2019. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama eura
	Softveri i licence
Nabavna vrijednost	
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	1.335
Povećanja	101
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	1.436
Stanje na početku godine	1.436
Povećanja	201
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	1.637
Ispravka vrijednosti	
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	1.223
Amortizacija	65
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	1.288
Stanje na početku godine	1.288
Amortizacija	97
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	1.385
Neotpisana vrijednost na dan:	
- 31. decembra 2019. godine	252
- 31. decembra 2018. godine	148

Na dan 31. decembra 2019. godine Banka ima vlasništvo nad nematerijalnim sredstvima i ne postoje restrikcije niti bilo kakva opterećenja u korišćenju.

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

23. OSTALA SREDSTVA

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja - nekretnine	44.634	42.896
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja - trafostanice	283	283
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja - akcije	70	70
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja - ostalo	94	94
Ostala poslovna potraživanja	813	573
Unaprijed plaćeni troškovi	<u>333</u>	<u>397</u>
	<u>46.227</u>	<u>44.313</u>
Obezbvrjeđenje stečene akive	<u>(981)</u>	<u>(747)</u>
	<u>(981)</u>	<u>(747)</u>
Ostala sredstva - neto	<u>45.246</u>	<u>43.566</u>

24. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

24.1. Depoziti banaka i centralnih banaka

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31.	
	decembra	
	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Depoziti po viđenju:		
Banke u državnom vlasništvu rezidenti –		
nekamatonosni	<u>-</u>	<u>1</u>
	<u>-</u>	<u>1</u>

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

24. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI
(NASTAVAK)

24.2. Depoziti klijenata

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31.	
	decembra	
	2019	2018
Depoziti po viđenju:		
Ostale institucije koje se bave finansijskom aktivnošću	863	772
Privredna društva u državnom vlasništvu, rezidenti	30.228	23.932
Javne službe jedinica lokalne samouprave	2.195	1.657
Privredna društva u privatnom vlasništvu, rezidenti	51.961	65.306
Preduzetnici – nekamatonosni	510	511
Privredna društva, nerezidenti	1.524	1.988
Fizička lica, rezidenti	45.327	43.395
Fizička lica, nerezidenti	17.184	14.715
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	2.780	1.487
Vlada Crne Gore	27.105	30.707
Jedinice lokalne samouprave	10.296	6.153
Drugi korisnici sredstava iz Budžeta Crne Gore	771	891
Ostali – nekamatonosni	-	-
Regulatorne agencije, rezidenti	2.130	2.233
Investiciono-razvojni fond Crne Gore	130	2.632
Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore	1.505	2.214
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore	65	42
Društva za osiguranje/reosiguranje u privatnom vlasništvu, rezidenti	141	159
	194.715	198.794
Kratkoročni depoziti:		
Društva koja se bave posredovanjem na tržištu kapitala, rezidenti	-	-
Privredna društva u državnom vlasništvu, rezidenti	35.479	30.762
Javne službe jedinica lokalne samouprave	50	60
Privredna društva u privatnom vlasništvu, rezidenti	299	521
Privredna društva, nerezidenti	-	-
Fizička lica, rezidenti	41.853	39.978
Fizička lica, nerezidenti	11.463	10.638
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	9	142
Vlada Crne Gore	685	705
Jedinice lokalne samouprave	-	1.000
Domaće agencije, rezidenti	2.450	2.450
Investiciono-razvojni fond Crne Gore	-	500
Društva za osiguranje/reosiguranje u privatnom vlasništvu, rezidenti	-	400
Finansijske institucije	203	203
	92.491	87.359
Dugoročni depoziti:		
Privredna društva u državnom vlasništvu, rezidenti	7.500	11.133
Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore	-	-
Privredna društva u privatnom vlasništvu, rezidenti	10.207	11.597
Privredna društva, nerezidenti	657	702
Fizička lica, rezidenti	18.445	17.992
Fizička lica, nerezidenti	14.997	13.752
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	1	1
Društva za osiguranje/reosiguranje u privatnom vlasništvu, rezidenti	-	-
	51.807	55.176
Ukupni depoziti	339.013	341.329
Fakturisana kamata: depoziti	1.859	1.594
	340.872	342.923

24. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (NASTAVAK)

24.2. Depoziti klijenata (nastavak)

Depoziti po viđenju u EUR stanovništva su deponovani po kamatnoj stopi od 0,0- 0,02% na godišnjem nivou dok su depoziti po viđenju u stranoj valuti stanovništva deponovani na beskamatnim računima. Na depozite po viđenju preduzeća u EUR kamatna stopa se kretala u rasponu od 0,00% do 0,01% godišnje. Depoziti po viđenju u stranoj valuti preduzeća su deponovani na beskamatnim računima.

Depoziti stanovništva u EUR bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,05% do 3,10% na godišnjem nivou u zavisnosti od perioda oročavanja i tipa oročene štednje. Za oročene iznose na rok duži od 36 mjeseci ili iznos preko EUR 100 hiljada kamatna stopa može biti ugovorena za svaki konkretni slučaj.

Kratkoročni depoziti preduzeća u EUR bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,02% do 0,90% na godišnjem nivou u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava. Dugoročni depoziti preduzeća u EUR bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,80% do 1,70% na godišnjem nivou u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava. Za oročene iznose na rok duži od 36 mjeseci ili iznos preko EUR 100 hiljada kamatna stopa može biti ugovorena za svaki konkretni slučaj.

Kratkoročni depoziti preduzeća u stranoj valuti su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,01 % do 0,03% na godišnjem nivou u zavisnosti od perioda oročavanja. Dugoročni depoziti preduzeća u stranoj valuti su deponovani po kamatnoj stopi od 0.04% na godišnjem nivou.

24.3. Kreditiklijenata koji nijesu banke

	U hiljadama eura Godina koja se završava 31. decembra	
	2019.	2018.
Namjenski krediti od Vladinih agencija:		
- Investiciono - razvojni fond Crne Gore	721	5.180
- Vlada Crne Gore	651	651
	1.372	5.831
Vremenska razgraničenja: krediti	1.383	1.287
	2.755	7.118

Pozajmljena sredstva od Vlade Crne Gore odnose se na sredstva primljena u skladu sa ugovorom o saradnji na sprovođenju projekta 1.000+ stanova. Banka je primila sredstva po kamatnoj stopi 0,75% na godišnjem nivou sa rokom dospjeća od 240 mjeseci i grejs periodom od 3 godine.

Dospijeće po godinama prikazano je u sljedećim tabelama:

Investiciono - razvojni fond Crne Gore
(U hiljadama EUR)

	2019.	2018.
Do 1 godine	48	40
Do 2 godine	167	808
Do 3 godine	52	529
Do 4 godine	57	500
Do 5 godine	128	218
Preko 5 godina	269	3.085
	721	5.180

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

25. SUBORDINISANI DUG

	Datum dospijeća	Kamatna stopa na godišnjem nivou	U hiljadama eura Godina koja se završava 31. decembra	
			2019.	2018.
Elektroprivreda Crne Gore Ad Nikšić	01.april 2026. godine	7.25%	6.000	6.000
Bemax d.o.o.. Podgorica	20. april 2026. godine	6.00%	1.100	1.100
Nicović Đorđije	18. april 2025. godine	5.60%	720	720
<i>Fakturisana kamata</i>			116	115
			7.936	7.935

Dana 31. marta 2010. godine Banka je zaključila Ugovor o subordinisanom dugu sa Elektroprivredom Crne Gore AD Nikšić u iznosu od EUR 10.000 hiljada sa rokom dospelja od 5 godina i kamatnom stopom od 10% godišnje. Kredit se vraća u cjelosti na dan dospelja. U slučaju neblagovremene isplate kamate kamatna stopa će iznositi 15% godišnje. Dana 19. aprila 2011. godine potpisan je Aneks I Ugovora kojim se utvrđuje prijevremena isplata od EUR 3.000 hiljada pretvaranjem u akcije Banke.

U maju 2012. godine, Banka je sa Elektroprivredom potpisala Aneks II Ugovora o subordinisanom dugu od 31. marta 2010. godine kojim je definisano da se dio subordinisanog duga u iznosu od EUR 1.000 hiljada uz saglasnost Centralne Banke Crne Gore isplati zajmodavcu prije roka dospelja, a da se za preostali iznos subordinisanog duga nakon izvršene isplate u iznosu od EUR 6.000 hiljada prolongira rok dospelja do kraja februara 2018. godine uz ugovorenu godišnju kamatnu stopu od 8,5%.

Banka je 17.11.2010. godine zaključila Ugovor o subordinisanom dugu sa fizičkim licem Đorđije Nicović na iznos od 720 hiljada EUR sa datumom dospelja 17.12.2015. godine i kamatnom stopom od 8,50% godišnje.

Dana 30. decembra 2011. godine i 20. januara 2012. godine Banka je sa Bemax d.o.o. Podgorica zaključila Ugovore o subordinisanom dugu u iznosu od EUR 800 hiljada odnosno EUR 1.000 hiljada sa rokom dospelja od 64 mjeseca i kamatnom stopom od 8% godišnje.

Banka je 30. juna 2013. godine smanjila obaveze prema firmi Bemax d.o.o. po osnovu subordinisanog duga za EUR 700 hiljada. Dalje, Banka je nakon dobijenog odobrenja CBCG zaključila sa Bemaxom Aneks I Ugovora o subordinisanom dugu u septembru 2013. godine na bazi kojeg ukupan iznos duga od EUR 1.100 hiljada dospelja 20. aprila 2019. godine.

Banka je 09. februara 2017.godine zaključila sa Bemaxom Aneks II Ugovora o subordinisanom dugu u kome su se saglasili o izmjeni visine kamatne stope na 6% i datuma dospelja subordinisanog duga do 20. aprila 2023.godine, 29.03.2019. godine je zaključen Anex III Ugovora o subordinisanom dugu na rok dospelja 20.04.2026. godine.

Banka je u 2014. godini zaključila Aneks III Ugovora o subordinisanom dugu sa Elektroprivredom Crne Gore AD Nikšić na rok dospelja 31. mart 2020. godine i Anex I o subordinisanom dugu sa Nicović Đorđijem na rok dospelja 18. april 2020. godine.

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

Banka je u februaru 2016. godine zaključila Anex IV Ugovora o subordinisanom dugu sa Elektroprivredom Crne Gore AD Nikšić uz ugovorenu godišnju kamatnu stopu od 7,5% do 28. februara 2018, a od 01.marta 2018. do 29. februara 2020. godine kamatnu stopu od 7,25%, a od 01.marta 2020. godine do 01. aprila 2024. godine 6,28% godišnje na rok dospijeca 01. april 2024. godine.

Dana 19.06.2018. godine Banka je zaključila Anex II Ugovora o subordinisanom dugu sa Đorđijem Nicović kojim se mijenja visina kamatne stope (5,6% godišnje) na rok dospjeca 18.04.2025. godine.

U novembru 2019. godine između Banke i EPCG je zaključen Anex V Ugovora o subordinisanom dugu (uslovi Anexa se primjenjuju od 01.04.2019. godine) kojim se mijenja datum dospijeca u 01.04.2026. godine

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala („Sl.list CG“ br. 38/11, 55/12 i 82/17), subordinisani krediti se uključuju u dopunski kapital prilikom obračuna koeficijenta solventnosti.

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

26. REZERVE

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu:		
- vanbilansna aktiva	66	66
- MRS 19 - otpremnine	20	87
- sudski sporovi	215	135
	<u>301</u>	<u>288</u>

27. OSTALE OBAVEZE

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Obaveze prema dobavljačima	378	416
Obaveze po osnovu poreza	514	570
<i>Obaveze po osnovu primljenih avansa:</i>		
- avansi po osnovu uplate kredita	967	1.153
- avansi po osnovu uplate kartica	606	573
- avans Vlade CG po osnovu subvencionisane kamate	134	173
Obaveze prema zaposlenima	19	72
Ostale obaveze	150	228
	<u>2.768</u>	<u>3.185</u>

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

28. KAPITAL

Akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2019. godine sastoji se od 410.168 običnih akcija (31. decembra 2018. godine: 410.168 akcija), pojedinačne nominalne vrijednosti od EUR 127.82 (31. decembra 2018. godine: EUR 127.82).

Banka na dan 31. decembra 2019. godine ima ukupno 281 akcionara (2018. godine: 279 akcionara).

Naziv akcionara	2019				2018			
	Broj akcija	Obične (u hiljadama EUR)	Prioritetne (u hiljadama EUR)	% učešća	Broj akcija	Obične (u hiljadama EUR)	Prioritetne (u hiljadama EUR)	% učešća
DJUKANOVIĆ ACO	170.073	21.739	-	41,46%	170.073	21.739	-	41,46%
ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE A.D NIKŠIĆ	81.035	10.358	3.000	19,76%	81.035	10.358	3.000	19,76%
HIPOTEKARNA BANKA A.D Podgorica/HB - Zbimi Kastodi račun 1	18.387	2.350	-	4,48%	18.387	2.350	-	4,48%
PRVA BANKA CRNE GORE AD. PODGORICA/PA - Zbimi kastodi račun 1	14.104	1.803	-	3,44%	14.399	1.840	-	3,51%
CRNOGORSKA KOMERCIJALNA BANKA A.D/CK - Zbimi kastodi račun 1	12.695	1.623	-	3,10%	12.695	1.623	-	3,10%
LOVČEN OSIGURANJE PODGORICA	9.508	1.215	-	2,32%	9.508	1.215	-	2,32%
P & G AGENCY	7.821	1.000	-	1,91%	7.821	1.000	-	1,91%
IVANOVIĆ MIODRAG	7.041	900	-	1,72%	7.041	900	-	1,72%
STADION	5.794	741	-	1,41%	5.794	741	-	1,41%
ČUPIĆ BRANKO	5.042	644	-	1,23%	5.042	644	-	1,23%
BUDVA INVESTMENT	4.675	598	-	1,14%	4.675	598	-	1,14%
HP " FJORD" A.D KOTOR	3.952	505	-	0,96%	3.952	505	-	0,96%
Petričević Jelica	3.919	501	-	0,96%	3.919	501	-	0,96%
Otvoreni investicioni fond "TREND"	3.277	419	-	0,80%	3.277	419	-	0,80%
TABACCO SHOP	2.998	383	-	0,73%	2.998	383	-	0,73%
OSTOJIĆ ŽELJKO	2.893	370	-	0,71%	2.893	370	-	0,71%
"MEGATREND CO" sa p.o. Preduz. za intel. Usluge	2.806	359	-	0,68%	2.806	359	-	0,68%
COMERSA doo	2.749	351	-	0,67%	2.749	351	-	0,67%
ŽUGIĆ VOJIN	2.640	337	-	0,64%	2.640	337	-	0,64%
RUDNICI BOKSITA U STEČAJU A.D. Nikšić	2.621	335	-	0,64%	2.621	335	-	0,64%
LALIĆ ZORAN	2.547	326	-	0,62%	2.547	326	-	0,62%
Ostali	43.591	5.571	-	10,63%	43.296	5.534	-	10,56%
Ukupno	410.168	52.428	3.000	100.00%	410.168	52.428	3.000	100.00%

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

29. VANBILANSNA EVIDENCIJA

U hiljadama eura
Godina koja se završava 31.
decembra

	2019.	2018.
Neopozive obaveze za davanje kredita	11.215	22.489
<i>Izdane garancije:</i>		
- Izdate plative garancije	19.075	24.393
- Izdate činidbene garancije	32.484	34.827
Kolateral po osnovu potraživanja	297.114	336.289
Ostale stavke vanbilansne izloženosti banke	47.310	10.516
	407.198	428.514

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10, 40/11 i 73/17) je definisano da značajan uticaj na poslovanje Banke imaju lica koja postavljaju najmanje jednog predstavnika u Upravni odbor ili sličan organ, bilo kroz vlasništvo nad akcijama na osnovu saglasnosti sa vlasnicima ili na bilo koji drugi način.

Pregled potraživanja i obaveza prema povezanim licima na dan 31. decembra 2019. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Kredit i potraživanja		
MONTENEGRO INVESTMENTS CREDIT	5.771	4.848
AD RUDNIK UGLJA PLJEVLJA	2.562	2.852
KLIKOVAC	575	546
MARTEX DOO	534	610
I.I.R	266	56
AG INFOPLAN DOO	233	-
JOKOVIĆ-PRESTIGE	175	164
MONTEX A.D.	173	82
FIRST ASSETS MANAGEMENT DOO	153	189
RANIKOM DOO	152	144
Ostali	2.750	3.703
Ukupno	13.344	13.194
Vanbilansne pozicije		
BAMBI-99	1.120	1.100
MARTEX DOO	677	358
"KRUŠO" D.O.O.	385	331
KAPITAL TRADE D.O.O.	380	330
KLIKOVAC D.O.O.	307	312
Ostali	1.692	5.635
Ukupno	4.561	8.066

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (NASTAVAK)

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Depoziti klijenata		
<i>Depoziti po viđenju</i>		
SKUPŠTINA OPŠTINE NIKŠIĆ	4.279	2.556
CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM	3.763	3.852
AD RUDNIK UGLJA PLJEVLJA	3.202	2.895
ELEKTROPRIVREDA	1.353	4.472
Zeta Energy	953	2.900
Ostali	3.679	7.365
Ukupno	17.231	24.040
<i>Oročeni depoziti</i>		
ELEKTROPRIVREDA	23.145	20.145
CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM	16.500	16.500
INDUSTRIJA PIVA I SOKOVA "TREBJESA" D.O.O. NIKŠIĆ	380	380
"SPORTSKI OBJEKTI" DOO	95	175
DOM UČENIKA I STUDENATA "B. VUČINIĆ"	95	95
Ostali	577	636
Ukupno	40.792	37.931
Ukupno depoziti klijenata	58.022	61.971
Subordinisani dug		
ELEKTROPRIVREDA	6.000	6.000
BEMAX	1.100	1.100
NICOVIĆ ĐORĐE	720	720
Ostali	-	-
Ukupno	7.820	7.820

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (NASTAVAK)

	<u>31. decembar 2019.</u>	<u>31. decembar 2018.</u>
Prihodi od kamata		
MONTENEGRO INVESTMENTS CREDIT	171	142
AD RUDNIK UGLJA PLJEVLJA	100	129
KLIKOVAC	32	35
MARTEX DOO	26	234
GARMIN DOO	20	90
I.I.R	14	4
JOKOVIĆ-PRESTIGE	11	1
MONTEX A.D.	9	6
RANIKOM DOO	-	4
DOO "TEMKO"	6	6
Ostali	158	131
Ukupno	547	782
Prihodi od naknada		
AD RUDNIK UGLJA PLJEVLJA	61	-
ELEKTROPRIVREDA CG	21	22
BAMBI-99	14	11
MARTEX DOO	13	23
KLIKOVAC	11	5
JZU "DOM ZDRAVLJA PODGORICA"	11	-
AG INFOPLAN DOO	10	4
Zeta Energy	9	-
DOO "PROGRES & CO"	9	6
"KAPITAL TRADE" D.O.O.	8	4
Ostali	120	43
Ukupno	287	118
Ukupno prihodi	834	901

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE
Napomene uz finansijske iskaze
31. decembar 2019. godine

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (NASTAVAK)

Rashodi	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
ELEKTROPRIVREDA	725	756
CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM	165	187
ACO ĐUKANOVIĆ	83	350
INDUSTRIJA PIVA I SOKOVA "TREBJESA" D.O.O. NIKŠIĆ	26	26
NIKČEVIĆ VESELINKA	1	3
Ostali	15	22
Ukupno	1.015	1.344
Prihodi/rashodi, neto	(180)	(444)

Isplate članovima glavnih odbora Banke prikazane su u narednoj tabeli:

	2019.		2018.	
	<i>neto</i>	<i>bruto</i>	<i>neto</i>	<i>bruto</i>
Odbor direktora	68	98	70	100
Odbor za reviziju	21	23	21	23
Glavni izvršni direktor, izvršni direktori i direktori sektora	224	343	242	370
	313	464	333	493

31. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2019. godine protiv Banke se vodi više sudskih postupaka od strane pravnih i fizičkih lica. Po procjeni advokatske kancelarije i pravne službe Banke ukupna utvrđena vrijednost ovih postupaka iznosi EUR 5.624 hiljade, a koja ne uključuje sljedeće iznose:

Tužbe Zavoda za izgradnju Bara d.o.o. u stečaju u iznosu EUR 4.300 hiljada i Opštine Bar u iznosu EUR 2.344 hiljada za koje Banka smatra da ne mogu imati finansijski efekat i posljedice za Banku za slučaj uspjeha tužioca u sporu koji je malo vjerovatan osim efekta povraćaja datog shodno članu 102 Zakona o obligacionim odnosima (Sl.list CG "br.47/08 I 04/11).

Navedeni iznos ne uključuje eventualne zatezne kamate koje mogu biti utvrđene po okončanju sudskih sporova obzirom da rukovodstvo nije u mogućnosti da utvrdi potencijalne efekte zateznih kamata koji mogu nastati po osnovu ovih sporova do datuma izdavanja ovih finansijskih iskaza. Po procjeni rukovodstva Banke iako sa sigurnošću nije moguće predvidjeti konačan ishod sporova Banka neće biti izložena materijalno značajnim potencijalnim gubicima po navedenom osnovu.

Na dan 31. decembar 2019. godine izvršena su rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu sudskih sporova u iznosu od EUR 215 hiljada.

Banka vodi 18 sudskih postupaka protiv trećih lica. Po procjeni advokatske kancelarije i pravne službe Banke ukupna vrijednost ovih postupaka iznosi EUR 7.972 hiljada.

32. USAGLAŠENOST SA POKAZATELJIMA CENTRALNE BANKE CRNE GORE

Banka je dužna da svoje poslovanje obavlja u skladu sa odredbama Zakona o bankama i podzakonskim aktima donijetim na osnovu tog Zakona.

Usaglašenost sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Centralne banke Crne Gore na dan 31. decembra 2019. godine je prikazana kao što slijedi:

Ostvareni pokazatelji poslovanja

	<i>Propisani limit CBCG</i>	<i>31. decembra 2019godine</i>	<i>31. decembra 2018.godine</i>
Uplaćeni akcionarski kapital	MEUR 5	55.428	55.428
Osnovni kapital		24.396	23.990
Sopstvena sredstva Banke		31.312	30.686
Ponderisana bilansna aktiva		188.295	178.537
Ponderisane vanbilansne stavke		27.025	36.288
Koeficijent solventnosti Banke	min 10%	13,04%	12,84%
Zbir velikih izloženosti	max 800%	251,29%	316,12%
Ukupna izloženost prema licima koja imaju kvalifikovano učešće u banci	max 20%	0,00%	0,00%
Ukupna izloženost prema licima povezanim sa Bankom	max 200%	30,78%	34,29%
Ukupna izloženost prema zaposlenim licima u Banci	max 1%	0,21%	0,21%
Koeficijent ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva	max 100%	89,16%	81,61%
Pokazatelj likvidnosti Banke	min 1	1,24	1,44

33. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznijetog transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

34. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Pandemija korona virusa – Covid 19

Nakon izbijanja pandemije korona virusa - Covid 19 (u daljem tekstu korona virus) u Svijetu i Evropi, koji se prvo pojavio u decembru 2019 u Kini, i proširio na Evropu i ostatak svijeta od januara 2020, a u Crnu Goru od polovine marta 2020 godine, Banka, kao odgovoran entitet, je preduzela sve neophodne mjere u cilju zaštite svojih zaposlenih, klijenata, kreditora i poslovnih partnera. Mjere su preduzete na način da se stvore sigurni uslovi za rad Banke, poštujući preporuke Instituta za javno zdravlje Crne Gore kao i mjere Vlade Crne Gore, a koji omogućavaju nesmetano obavljanje poslovnih aktivnosti Banke.

Sami tok i eskalacija korona virusa je nepredvidljiv, pa veliki izazov Banci predstavlja predviđanje implikacije istog na ekonomske i poslovne performanse što za posledicu može imati procjene i pretpostavke koje će zahtijevati revidiranje a to može dovesti do materijalno značajnih korekcija knjigovodstvene vrednosti sredstava i obaveza u toku naredne poslovne godine.

Banka prati i procjenjuje rizik uticaja novo nastale situacije na sopstvenu likvidnost, solventnost i profitabilnost za tekuću godinu i godinu koja slijedi, uvažavajući kao dodatnu pretpostavku za procjenu već donešene odluke i mjere Vlade i CBCG na ublažavanju posledica za privredu, stanovništvo i konkretno bankarski sistem. Vlada i CBCG su već donijele set mjera koje su realizovane ili je u toku realizacija, a u pripremi i izradi su nove mjere koje će biti usmjerene na jaču podršku bankarskog sektora sa ciljem sprječavanja slabljenja osnovnih performansi poslovanja banaka i stvaranja uslova za oživljavanje kreditne aktivnosti.

CBCG je smanjila stopu obavezne reserve 2 p.p. i time povećala kreditni potencijal banaka i obezbijedila pristupačnije korišćenje tih sredstava, u slučaju potrebe za likvidnošću. Omogućen je fleksibilan tretman restrukturiranja kredita u bilansima banaka, gdje je za klijente koji dokumentuju pad prometa izazvan pandemijom, bankama omogućeno da te kredite tretiraju kao novo odobrene, a sagledavaju se mogućnosti dodatnog grejs perioda nakon postojećeg moratorijuma. Dodatno je omogućeno bankama da povećaju izloženost prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica preko propisanog limita od 25% SSB, uz prethodno odobrenje CBCG. Najavljeno je obezbjedjenje dodatnih dugoročnih sredstava finansijskom sistemu preko države.

Do 30. aprila tekuće godine Banci se za moratorijum prijavilo:

	Broj dužnika	Broj partija	Iznos u 000 EUR
Fizičkalica	3.611	3.938	38.998
Pravnaica	382	460	60.247
Ukupno	3.993	4.398	99.245

Od ukupnog broja korisnika kredita na fizička lica se odnosi 90,43%, dok u ukupnom iznosu fizička lica učestvuju sa 39,29 % , a pravna sa 60,71%.

Slijedi pregled izostanka priliva likvidnih sredstava banke po osnovu moratorijuma po mjesecima:

Mjesec	Pravna lica	Fizička lica	Ukupno
Mart	924.894,17	279.089,49	1.203.983,66
April	1.496.945,86	637.055,52	2.134.001,80
Maj	2.377.821,13	630.562,09	3.008.383,22
Jun	934.206,94	354.154,50	1.288.361,44
Ukupno	5.733.868,10	1.900.861,59	7.634.729,69

34. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Pandemija korona virusa – Covid 19 (nastavak)

U izostanku priliva likvidnih sredstava banke po osnovu moratorijuma dominiraju plavna lica sa učešćem od 75,10 %.

Obzirom na ostvarenu stabilnost depozita, realizovane očekivane ostale prilive i vrlo ažurno cjelodnevno praćenje tekuće likvidnosti, izostanak priliva likvidnih sredstava banke po osnovu moratorijuma do sada nije imao osjetniji uticaj na likvidnost banke i dnevni pokazatelj likvidnostije u kontinuitetu bio iznad zakonskog minimuma. Očekivanja su da će tekuća likvidnost zadržati stabilnost u cijelom periodu moratorijuma.

U nastavku je dat prikaz ostvarenog pokazatelja likvidnosti i suficita likvidnih sredstava Banke na datume: 31. mart, 30. april i 12. maj 2020. godine (propusani obrazac RLS koji se dnevno dostavlja CBCG):

	Pokazatelj likvidnosti, RLS	Suficit likvidnosti/000 EUR
31.03.2020	1,28	16.915
30.04.2020	1,24	15.441
12.05.2020	1,25	15.570

Dakle, likvidna pozicija Banke i depoziti su stabilni. Dnevni pokazatelj likvidnosti je znatno iznad zakonskog minimuma, a suficit likvidnosti iskazuje kontinuiranu stabilnost.

Mogućnost restrukturiranja kredita za klijente koji dokumentuju pad prometa izazvan pandemijom, omogućava da se ti krediti tretiraju kao novo odobreni i klasifikuju kao kvalitetna aktiva, što obezbjeđuje zaštitu banke od dodatnih rezervisanja (nedostajućih rezervi) i sprječavaju transfer portfolija u lošiji stage. Ovim se štiti kapital banke i njena solventnost. Na ovaj način je pružena pogodnost bankama iz člana 43 Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama. Prva banka je već u pregovorima sa korisnicima kredita oko restrukturiranja kredita koji ispunjavaju kriterijume navedene odluke CBCG.

Takodje, odlukom CBCG je dozvoljeno bankama da, kroz odobravanje kredita ili na drugi način, povećaju izloženost prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica preko propisanih limita izloženosti (25% sopstvenih sredstava banke), uz prethodno odobrenje CBCG), čime je omogućeno bankama da svojim klijentima, pravnim licima, čije je poslovanje pogođeno efektima pandemije, brzo obezbijede dodatna kreditna sredstva u cilju ublažavanja efekata. Ova mjera posebno dobija smisao u situaciji kada je poslovanje nekog pravnog lica u dominantnoj mjeri usmjereno ka jednoj banci i kada bi uspostavljanje poslovnog odnosa i dobijanje adekvatne kreditne podrške od strane druge banke zahtjevalo određeni vremenski period, što bi bilo kontraproduktivno u situaciji potrebne urgentne kreditne podrške. Obzirom da je realizacija ove odluke smisljena samo za kvalitetnu aktivu, stvorene su pretpostavke da će ti klijenti kroz redovnu otplatu dodatne kreditne podrške, povećati profitabilnost banke.

Izuzetno bitan segment ublažavanja efekata pandemije je obezbjeđenje efikasnog pristupa povoljnim kreditnim linijama finansijskog sistema od strane Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) za postojeće i nove klijente iz bankarskog sistema Crne Gore iz novog Paketa solidarnosti (tri milijarde dolara), kao i pristupa povoljnim kreditnim linijama Međunarodne finansijske korporacije (IFC) za postojeće i nove klijente u bankarskom sistemu Crne Gore iz 160 milijardi dolara predviđenih novih sredstava Svjetske banke. Očekujemo da ovo bude suštinska i održiva mjera sa dugoročnim pozitivnim efektima na poslovanje klijenata, a samim tim i na banke koje su već povjeroici po datim kreditnim podrškama tim klijentima.

Sve nabrojane neizvjesnosti u dijelu predviđanja uticaja pandemije, brzine širenja virusa i državnih mjera koje će biti preduzete u cilju zaštite i sprečavanja širenja virusa, efekte na finansijski rezultat Banke nije moguće predvidjeti sa visokim stepenom sigurnosti.

34. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

MSFI 16 – primjena na 01.01.2020. godine

Shodno Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama, Prva banka lizing priznaje i klasifikuje u skladu sa MSFI 16.

- 1) U skladu sa MSFI 16 Banka definiše Ugovor o lizingu, kao ugovor kojim se ustupa pravo kontrole nad korišćenjem određene imovine tokom datog perioda u zamjenu za naknadu.
- 2) Banka MSFI 16 primjenjuje u skladu sa članom C5 standarda stav b) retroaktivno sa kumulativnim učinkom izvorne primjene standarda priznatim s datumom prve primjene u skladu sa tačkama C7.–C13. Banka ne koriguje uporedne podatke, već priznaje kumulativni efekat, na datum prve primjene.
- 3) U skladu sa MSFI 16 Banka priznaje kao sredstvo i kao obavezu sve lizinge sa rokom dužim od 12 mjeseci, ukoliko nije riječ o sredstvu niske vrijednosti (iznosi ispod 5,000.00 USD). Lizing se priznaje kao imovina sa pravom korišćenja sredstva i obaveza po osnovu lizinga. Banka priznaje obavezu po osnovu lizinga po sadašnjoj vrijednosti preostalih plaćanja za zakup, diskontovano po inkrementalnoj stopi s datumom prve primjene standard.
- 4) Amortizacija na imovinu sa pravom korišćenja i rashodi kamata priznaju se kao rashod perioda u bilansu uspjeha po proporcionalnom metodu tokom trajanja zakupa.

Banka je na dan 01. januara 2020 godine proknjižila inicijalno priznavanje sredstava i obaveza po Ugovorima o zakupu koji se primjenom MSFI 16 tretiraju kao ugovori o lizingu. Inicijano priznata sadašnja vrijednost obaveza banke po lizingu iznosi EUR 525 hiljada

35. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2018. i 2017. godine bili su:

	31. decembar	31. decembar
	2019.	2018.
USD	0,8937	0,8730
CHF	0,9199	0,8907
GBP	1,1736	1,1077

36. OPŠTI PODACI O BANCI

U skladu sa Odlukom o sadržaju rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 15/12, 18/13 i 24/18, 39/18 i 37/19), opšti podaci o Banci su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: Prva Banka Crne Gore AD Podgorica osnovana 1901. godine

Adresa: Bulevar Sv. Petra Cetinjskog br. 141

Matični broj: 02096099

Telefon/Fax: +382 20 409 149

Broj upisa u registar: 4-0000732/001

Datum osnivanja: Banka je osnovana 1901. godine, a 2002. godine je upisana kao akcionarsko društvo kod Privrednog suda u Podgorici

Opis strukture vlasništva: Akcionarsko društvo

Opis djelatnosti: Ostalo monetarno posredovanje

Šifra djelatnosti: 6419

Adresa internet stranice: www.prvabankacg.com

Adresa elektronske pošte: info@prvabankacg.com

Banka ima centralu u Podgorici 14 filijala i 17 šaltera na teritoriji Crne Gore.

Broj zaposlenih: Na dan 31. decembar 2019. godine Banka je imala 124 zaposlena radnika i 104 radnika koja su preuzeta od Agencija za zapošljavanje: Nice Job 2 zaposlena i Nice Job Outsourcing 102 zaposlena.

Žiro račun: 535-1-76 kod Centralne Banke Crne Gore.

Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora:

	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	
			Mjesto	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik	Milan Perovic	20.08.1971.	Podgorica	Bul. Blaža Jovanovića br.27
2. član	Zoran Djukanovic	07.11.1964.	Podgorica	Dzordza Vasingtona 57
3. član	Milorad Pavlek	09.03.1960.	Nikšić	Vuka Mićunovića bb/4
4. član	Slavoljub Popadić	04.12.1965.	Podgorica	Vijenac Kosovskih junaka
6. član	Đoko Krivokapić	24.10.1962.	Nikšić	IV Crnogorske
Glavni izvršni direktor	Tarik Telačević	12.05.1975.	Podgorica	Ul.Aerodromska br.3
Izvršni direktor ovlašten za potpisivanje	Nataša Martinović	04.01.1961.	Podgorica	Moskovska 90

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA
za 2019. godinu

Sadržaj:

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE	3
2. ISTINIT PRIKAZ RAZVOJA, ANALIZE FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA PRAVNOG LICA I INFORMACIJE O ČLANOVIMA UPRAVNIH I NADZORNIH TIJELA	7
3. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE	13
4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ	15
5. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA	20
6. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA	20
7. POSLOVNE JEDINICE	20
8. INFORMACIJE O CILJEVIMA ,IZLOŽENOSTI I UPRAVLJANJU RIZICIMA	21

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE

1.1 Osnovne informacije o pravnom licu

PRVA BANKA CRNE GORE AKCIONARSKO DRUŠTVO PODGORICA - osnovana 1901. godine (u daljem tekstu "Banka") registrovana je kod Centralnog registra privrednih subjekata u Podgorici pod brojem: 4-0000732, PIB: 02096099.

Skraćeni naziv Banke je: **PRVA BANKA CG AD – osnovana 1901.godine.**

Sjedište Banke je: Podgorica, bulevar Svetog Petra Cetinjskog 141.

Šifra djelatnosti Banke: 6419 – ostalo monetarno posredovanje.

Konatakti : 020 409 149, kabinet@prvabankacg.com, www.prvabankacg.com

1.2 Informacije o registraciji, djelatnosti Banke

PRVA BANKA CG AD – osnovana 1901.godine u skladu sa registrovanom djeljnošću kod Centralnog registra privrednih subjekata br. 4-0000732, Rješenjem Centralne banke Crne Gore br.36 od 25.03.2002.godine o odobrenju rada (licenca za rad banke); Rješenjem Centralne banke o odobrenju za obavljanje kastodi poslova br.0102-245/2-2008 od 18.03.2008. godine i Rješenjem Centralne banke o odobrenju za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju br. 03-7387-4/2017 od 26.09.2017.godine, obavlja bankarske i druge poslove, i to:

- bankarske poslove;
- izdavanje garancija i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza,
- kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeting i dr.),
- izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata,
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom, u skladu sa posebnim propisima,
- finansijski lizing,
- oslove sa hartijama od vrijednosti, u skladu zakonom kojim se uređuju hartije od vrijednosti,
- trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta:
- stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove,
- finansijskim derivatima,
- kastodi poslove,
- depo poslove,
- iznajmljivanje sefova,
- poslove koji su dio bankarskih poslova, pomoćne poslove iz domena poslovanja Banke i poslove neposredno povezane sa poslovima Banke,
- poslove zastupanja u osiguranju,
- druge poslove uz prethodno odobrenje Centralne banke Crne Gore.

1.3 Organizaciona struktura

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji sa sistematizacijom radnih mjesta Prve banke CG AD - osnovane 1901. godine, uređena je unutrašnja organizacija, utvrđena su i sistematizovana radna mjesta, sa opisom poslova i uslovima radnih mjesta: vještine i radno iskustvo, vrsta i stepen stručne spreme, odnosno nivo obrazovanja i zanimanja.

Pravilnikom je utvrđena organizaciona struktura Banke, poslovni domen organizacionih djelova, obaveze i odgovornosti rukovodilaca organizacionih jedinica i izvršilaca.

Prva Banka Crne Gore svoje poslovanje obavlja kroz:

- Ključna poslovna područja
- Sektore
- Samostalne službe
- Službe
- Filijale
- Odjeljenja

Banka ima tri (3) ključna područja poslovanja, kojima rukovode izvršni direktori, i to:

1. Upravljanje poslovnim odnosom s klijentima

koje se sastoji od jednog sektora - Sektor upravljanja poslovnim odnosom s korporativnim klijentima, koji ima tri službe, i to:

- Upravljanje poslovnim odnosom s korporativnim klijentima
- Tržište kapitala i investiciono bankarstvo
- Upravljanje poslovnim odnosom s javnim sektorom

2. Upravljanje poslovnom mrežom

koje se sastoji od jednog sektora: - Sektor poslovne mreže.

Sektor poslovne mreže sastoji se od:

- Call centra
- 14 Filijala

3. Upravljanje rizicima i podrška poslovanju

koje se sastoji od četiri sektora:

- Sektor finansija
- Sektor podrške poslovanju
- Sektor razvoja IT
- Sektor upravljanja rizicima

Sektor finansija sastoji se od dvije službe:

- Služba za finansije i računovodstvo, i
- Služba za kontroling i izvještavanje

Sektor podrške poslovanju sastoji se od pet službi:

- Služba za platni promet u zemlji
- Služba za platni promet s inostranstvom
- Služba za operacije i administraciju odnosa s klijentima
- Služba za kartično poslovanje i elektronsko bankarstvo
- Služba za tehničke i opšte poslove

Sektor razvoja IT-a sastoji se od dvije službe:

- Služba za IT infrastrukturu
- Služba za razvoj poslovnih rješenja

Sektor upravljanja rizicima sastoji se od dvije službe:

- Služba za upravljanje rizicima
- Služba kreditne kontrole

Pored ključnih područja poslovanja Banka ima samostalne službe koje su direktno odgovorne Glavnom izvršnom direktoru, i to:

- Kabinet
- Interna revizija
- Praćenje usklađenosti poslovanja
- Sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma
- Sigurnost
- Ljudski resursi
- Istraživanje tržišta i marketing
- Pravni poslovi
- Upravljanje nekvalitetnom aktivom Banke
- Upravljanje sredstvima i trezorom

Samostalna radna mjesta su Sekretar Banke, Savjetnik Odbora direktora i Savjetnik Glavnog izvršnog direktora.

Na dan 31. decembra 2019. godine Banka je imala ukupno 228 zaposlena, 124 zaposlenih radnika Banke, 102 radnika koja su preuzeta od Agencije za zapošljavanje Nice Job Outsourcing, 2 radnika koji je preuzet od Agencije za zapošljavanje Nice Job i 8 radnika angažovanih po Ugovoru o djelu.

1.4 Vlasništvo i struktura kapitala

Akcijski kapital Banke na dan 31. decembar 2019. godine iznosio je 55.427.736,98 eura, i podijeljen je na ukupno 433.639 akcija, pojedinačne nominalne vrijednosti 127,82 eura, od čega su 410.168 obične akcije sa pravom glasa i 23.471 povlašćene nekumulativne akcije bez prava glasa.

Banka je na dan 31.12.2019. godine imala ukupno 281 akcionara.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembar 2019. godine je sljedeća:

RB	Akcionar (po veličini učešća)	Eroj akcija	Iznos		% Učešća	
			obične	povlašćene	obične	povlašćene
1	2	3	4	5	6	7
1	D.JUKANOMIĆ ACO	170,073	21,739		39.22%	0.00%
2	ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE A.D NIKŠIĆ	81,035	10,358	3,000	18.69%	5.41%
3	HIPOTEKARNA BANKA A.D Podgorica/ HB - Zbirni Kastodi račun 1	18,387	2,350		4.24%	0.00%
4	PRVA BANKA CRNE GORE A.D. PODGORICA/ PA - Zbirni kastodi račun 1	14,104	1,803		3.25%	0.00%
5	CRNOGORSKA KOMERCIJALNA BANKA A.D/ CK - Zbirni kastodi račun 1	12,695	1,623		2.93%	0.00%
6	LOVČEN OSIGURANJE PODGORICA	9,508	1,215		2.19%	0.00%
7	P & G AGENCY	7,821	1,000		1.80%	0.00%
8	IVANOMIĆ MIODRAG	7,041	900		1.62%	0.00%
9	STADION	5,794	741		1.34%	0.00%
10	ČUPIĆ BRANKO	5,042	644		1.16%	0.00%
11	Ostali	78,668	10,056		18.14%	0.00%
	Ukupno	410,168	52,428	3,000	94.59%	5.41%

2. ISTINIT PRIKAZ RAZVOJA, ANALIZE FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA PRAVNOG LICA I INFORMACIJE O ČLANOVIMA UPRAVNIH I NADZORNIH TIJELA

2.1. Analiza finansijskog položaja i rezultata poslovanja

Red. br.	SREDSTVA	2018	2019
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	99,563	81,871
2.	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	227,338	222,894
2.a.	Kredit i potraživanja od banaka	6,361	7,148
2.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	208,946	213,423
2.c.	Hartije od vrijednosti	10,323	0
2.d.	Ostala finansijska sredstva	1,709	2,322
3.	Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	16,070	32,567
3.a.	Kredit i potraživanja od banaka	0	0
3.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	0	0
3.c.	Hartije od vrijednosti	16,070	32,567
3.d.	Ostala finansijska sredstva	0	0
4.	Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	18	18
4.a.	Kredit i potraživanja od banaka	0	0
4.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	0	0
4.c.	Hartije od vrijednosti	18	18
4.d.	Ostala finansijska sredstva	0	0
5.	Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja	0	0
5.a.	Kredit i potraživanja od banaka	0	0
5.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	0	0
5.c.	Hartije od vrijednosti	0	0
5.d.	Ostala finansijska sredstva	0	0
6.	Derivati koji se drže zbog zaštite od rizika	0	0
7.	Promjene u fer vrijednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	0	0
8.	Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke	7,890	7,904
9.	Investicione nekretnine	0	0
10.	Nekretnine, postrojenja i oprema	1,289	1,296
11.	Nematerijalna sredstva	148	252
12.	Tekuća poreska sredstva	1	1
13.	Odložena poreska sredstva	202	163
14.	Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se	0	0
15.	Ostala sredstva	43,566	45,246
16.	UKUPNA SREDSTVA:	396,085	392,211

OBAVEZE			
17.	Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj	350,043	343,627
17.a.	Depoziti banaka i centralnih banaka	1	0
17.b.	Depoziti klijenata	342,923	340,872
17.c.	Kreditni banaka i centralnih banaka	0	0
17.d.	Kreditni klijenata koji nijesu banke	7,118	2,755
17.e.	Hartije od vrijednosti	0	0
17.f.	Ostale finansijske obaveze	0	0
18.	Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja	0	0
18.a.	Depoziti banaka i centralnih banaka	0	0
18.b.	Depoziti klijenata	0	0
18.c.	Kreditni banaka i centralnih banaka	0	0
18.d.	Kreditni klijenata koji nijesu banke	0	0
18.e.	Hartije od vrijednosti	0	0
18.f.	Ostale finansijske obaveze	0	0
19.	Finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer	0	0
19.a.	Depoziti banaka i centralnih banaka	0	0
19.b.	Depoziti klijenata	0	0
19.c.	Kreditni banaka i centralnih banaka	0	0
19.d.	Kreditni klijenata koji nijesu banke	0	0
19.e.	Ostale finansijske obaveze	0	0
20.	Derivatne finansijske obaveze kao instrument zaštite	0	0
21.	Promjene fer vrijednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	0	0
22.	Rezerve	288	301
23.	Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji i sredstva	0	0
24.	Tekuće poreske obaveze	0	0
25.	Odložene poreske obaveze	0	0
26.	Ostale obaveze	3,185	2,768
27.	Subordinisani dug	7,935	7,936
28.	UKUPNE OBAVEZE:	361,450	354,633
KAPITAL			
29.	Akcijski kapital	55,428	55,428
30.	Emisione premije	0	0
31.	Neraspoređena dobit	-32,081	-31,015
32.	Dobit/ gubitak tekuće godine	338	1,216
33.	Ostale rezerve	10,950	11,950
34.	Interesi bez kontrolnog uticaja u kapitalu	0	0
35.	UKUPAN KAPITAL: (29. do 34.)	34,634	37,579
36.	UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE: (28. + 35.)	396,085	392,211

Bilans uspjeha

	POZICIJA	2018	2019
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	11,201	11,579
2.	Prihodi od kamata na obezvrijeđene plasmane	1,370	1,183
3.	Rashodi od kamata i slični rashodi	4,074	3,611
I.	NETO PRIHODI OD KAMATA (1 + 2 - 3)	8,497	9,150
4.	Prihodi od naknada i provizija	5,519	5,918
5.	Rashodi naknada i provizija	3,581	3,485
II.	NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA (4 - 5)	1,938	2,433
6.	Neto dobitak / gubitak usled prestanka priznavanja finansijske instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	0	0
7.	Neto dobitak/ gubitak po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja	86	53
8.	Neto dobitak / gubitak od finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koji se ne drže radi trgovanja	0	0
9.	Promjena fer vrijednosti u računovodstvu zaštite od rizika (hedžing)	0	0
10.	Neto gubici/ dobiti od kursnih razlika	406	329
11.	Neto dobitak/ gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	483	26
12.	Ostali prihodi	753	525
13.	Troškovi zaposlenih	3,301	3,457
14.	Troškovi amortizacije	255	338
15.	Opšti i administrativni troškovi	5,592	5,071
16.	Neto dobiti/ gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata	0	0
17.	vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspjeha	1,433	1,492
18.	Troškovi rezervisanja	21	107
19.	Ostali rashodi	1,175	793
III.	DOBITAK/ GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA : I+ II+ 6+ 7+ 8+ 9+ 10+ 11+ 12-13-1	388	1,258
21.	Porez na dobit	50	42
22.	NETO PROFIT/ GUBITAK (III - 21)	338	1,216

RACIO POKAZATELJ

Pokazatelji prinosa

Najbitnije stavke bilansa uspjeha	Prihodi od kamata i slični prihodi	Prihod od naknada i provizija	Rashodi od kamata i slični rashodi	Troškovi rezervisanja	Neto dobit od kamata i naknada
2019	12,671	5,918	3,611	107	11,583
2018	12,571	5,519	4,074	21	10,435
2019/2018	101%	107%	89%	508%	111%

ROE (Return on Equity) - Prinos na kapital	2015	2016	2017	2018	2019
Neto profit nakon oporezivanja	382	168	252	338	1,216
Akcionarski kapital	55,428	55,428	55,428	55,428	55,428
Neto profit nakon oporezivanja / Akcionarski kapital	0.69%	0.30%	0.46%	0.61%	2.19%

ROA (Return on assets) - Prinos na aktivu	2015	2016	2017	2018	2019
Neto profit nakon oporezivanja	382	168	252	338	1,216
Ukupna aktiva	322,404	376,114	439,978	396,085	392,211
Neto profit nakon oporezivanja / Ukupna aktiva	0.12%	0.04%	0.06%	0.09%	0.31%

Kamatna marža	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi po osnovu kamata	12,908	13,503	13,144	12,571	12,671
Rashodi po osnovu kamata	6,457	5,761	4,718	4,074	3,611
Ukupna aktiva	322,404	376,114	439,978	396,085	392,211
(Prihodi po osnovu kamata - Rashodi po osnovu kamata) / Ukupna aktiva	2.00%	2.06%	1.92%	2.15%	2.31%

Koeficijent operativnog profita	2015	2016	2017	2018	2019
Operativni profit	8,696	9,950	10,805	10,435	11,583
Ukupna aktiva	322,404	376,114	439,978	396,085	392,211
Operativni profit / Ukupna aktiva	2.70%	2.65%	2.46%	2.63%	2.95%

Neto profit po zaposlenom	2015	2016	2017	2018	2019
Neto profit	382	168	252	338	1,216
Broj zaposlenih	254	253	230	216	228
Neto profit / Broj zaposlenih	151%	66%	110%	156%	534%

Pokazatelji finansijskog položaja

S1	2015	2016	2017	2018	2019
Akcionarski kapital	55,428	55,428	55,428	55,428	55,428
Ukupna aktiva	322,404	376,114	439,978	396,085	392,211
Akcionarski kapital / Ukupna aktiva	17%	15%	13%	14%	14%

S2	2015	2016	2017	2018	2019
Ukupne obaveze	289,735	343,128	405,937	361,450	354,633
Ukupna aktiva	322,404	376,114	439,978	396,085	392,211
Ukupne obaveze / Ukupna aktiva	90%	91%	92%	91%	90%

S3	2015	2016	2017	2018	2019
Poslovni prihodi	17,486	18,478	18,801	18,090	18,679
Poslovni rashodi	8,790	8,528	7,997	7,655	7,096
Poslovni prihodi / Poslovni rashodi	199%	217%	235%	236%	263%

S4	2015	2016	2017	2018	2019
Ukupni prihodi	21,254	21,661	22,141	19,818	19,612
Poslovni rashodi na ime kamata	6,457	5,761	4,718	4,074	3,611
Ukupni prihodi / Poslovni rashodi na ime kamata	329%	376%	469%	486%	543%

Pokazatelji likvidnosti

L1	2015	2016	2017	2018	2019
Novčana sredstva	87.999	114.733	147.687	107,094	90,129
Dospjele obaveze	37.063	51.827	70.235	65,358	61,378
Novčana sredstva / Dospjele obaveze	2,37	2,21	2,10	1,64	1,47
L2	2015	2016	2017	2018	2019
Likvidna sredstva	81.356	106.223	132.956	93,047	76,129
Kratkoročne obaveze	222.243	297.96	363.036	311,601	321,274
Likvidna sredstva / Kratkoročne obaveze	0,37	0,36	0,37	0,3	0,24
L3	2015	2016	2017	2018	2019
Plasmani u domaćoj valuti	183,640	197,693	212,386	221,937	203,022
Depoziti u domaćoj valuti	250,973	303,461	367,212	309,531	327,865
Plasmani u domaćoj valuti / Depoziti u domaćoj valuti	0,73	0,65	0,58	0,72	0,62
L4	2015	2016	2017	2018	2019
Kratkoročni plasmani	106.561	92.812	124.169	85,223	78,552
Kratkoročne obaveze	222.243	297.96	363.036	311,601	321,274
Kratkoročni plasmani / Kratkoročne obaveze	0,48	0,31	0,34	0,27	0,24

2.2. Informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela

Izvršni direktori Banke na dan 31. decembra 2019. godine bili su:

1. Tarik Telačević   Glavni izvršni direktor
2. Mr Nataša Martinović   Izvršna direktorica poslovnog područja Upravljanje rizicima i podrška poslovanju
3. Milorad Pavlek   Izvršni direktor poslovnog područja Upravljanje poslovnim odnosom s klijentima

Odbor direktora Banke na dan 31. decembra 2019. godine, bio je u sastavu:

1. Mr Milan Perović, predsjednik
2. Zoran Đukanović, član
3. Milorad Pavlek, član
4. Slavoljub Popadić, član
5. Đoko Krivokapić, član

Odbor za reviziju Banke na dan 31. decembra 2019. godine, bio je u sastavu:

1. Zoran Todorović, Predsjednik
2. Maja Drakić-Grgur, član
3. Nađa Zidar, član

Kreditni odbor Banke na dan 31. decembra 2019. godine, bio je u sastavu:

1. Draga Perišić, predsjednik
2. Nemanja Zeković, član
3. Iva Marković, član
4. Ivana Mijušković, član
5. Zajo Vojinović, član

Komitet za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) Banke na dan 31. decembra 2019. godine, bio je u sastavu:

1. Tarik Telačević, predsjednik
2. Mr Nataša Martinović, član
3. Milorad Pavlek, član
4. Vladimir Duborija, član

Odbor za upravljanje operativnim rizikom Banke na dan 31. decembra 2019. godine, bio je u sastavu:

1. Tarik Telačević, predsjednik
2. Mr Nataša Martinović, član
3. Milorad Pavlek, član
4. Vladimir Duborija, član
5. Srđan Vujošević, član
6. Goran Lutovac, član
7. Aleksandar Vrbica, član

Na dan 31. decembra 2019. godine, Službenik zadužen za praćenje usklađenosti poslovanja bio je Goran Đukanović

Na dan 31. decembra 2019. godine, Glavni interni revizor bila je Žana Kasalica.

Na dan 31. decembra 2019. godine, Ovlašćeni službenik za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma bio je Goran Vukotić, a Zamjenik Ovlašćenog lica bio je Nenad Jevrić.

3. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

3.1. Zaštita životne sredine

Prva banka Crne Gore AD Podgorica, vodi svoju politiku ekološki svjesno i angažovano, u skladu sa Zakonom o životnoj sredini ("Službeni list Crne Gore", br. 052/16 od 09.08.2016) i Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 080/05 od 28.12.2005, Službeni list Crne Gore", br. 040/10 od 22.07.2010, 073/10 od 10.12.2010, 040/11 od 08.08.2011, 027/13 od 11.06.2013, 052/16 od 09.08.2016).

U skladu sa članom 9 Zakona o životnoj sredini, obavljamo sledeće aktivnosti na obezbijeđenju zaštite životne sredine:

- Održivo korišćenje prirodnih resursa, dobara i energije;
- Uvođenje energetski efikasnijih tehnologija i korišćenje obnovljivih prirodnih resursa;
- Upotreba proizvoda, procesa, tehnologija koji manje ugrožavaju životnu sredinu;
- Preduzimanje mjera prevencije i otklanjanja posljedica ugrožavanja i štete po životnu sredinu;
- Kontrola aktivnosti i rada postrojenja koja mogu predstavljati rizik ili prouzrokovati opasnost po životnu sredinu i zdravlje ljudi;
- Druge mjere u skladu sa zakonom.

U skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, ukoliko smatramo da određeni projekat ili poslovna aktivnost može ili će imati uticaj na životnu sredinu, tražićemo saglasnosti nadležnog organa na elaborat o procjeni uticaja ili odluke da nije potrebna procjena uticaja na životnu sredinu.

3.2. Društvena - korporativna odgovornost

Tokom 2019. godine Prva banka CG je podržala više projekata i aktivnosti iz različitih oblasti, u ukupnom iznosu od 28.300eura.

- Podršku sportu, Banka je iskazala kroz sponzorstvo:
  - Fudbalskog kluba "Sutjeska-Nikšić" Nikšić u iznosu od 10.000eura;
  - Plivačkog vaterpolo kluba "Nikšić" u iznosu od 1.000eura;
  - Kik boks kluba "Mamba" u iznosu od 500eura .

- U glavnom gradu, Banka je finansijski podržala manifestaciju "Podgorički prolječni pazar", u organizaciji d.o.o. "BRCA", u iznosu od 5.000 eura, dok je prijestonici Cetinje, pružena finansijska podrška povodom organizacije proslave Dana nezavisnosti na Cetinju u iznosu od 1.000 eura.

- Banka je finansijski podržala manifestaciju "Destinations on the rise 2019-Montenegro", koja se održala u Beču u kooperaciji medijske kuće "Die Presse", Mreže za razvoj poslovanja Jugoistočne Evrope (SEEBDN), kompanije "Grimex Consult" i uz podršku Vlade Crne Gore, u iznosu od 5.000 eura.

- Pružena je finansijska podrška kulturnim i sportskim manifestacijama, javnim ustanovama i fondacijama, kao što su "Karnevali-Koret 2019", "Rijekom Zetom 2019", II Internacionalni turnir "KUP ŠAMPIONA", XII Turnir u basketu "Baci drogu u koš" 2019, JU Resursni centar za sluh i govor "Dr Peruta Ivanović" Kotor, JPU "Dragan Kovačević" Nikšić i Fondacija IV-5 OIKOS, i sl.

- Pored organizacija i institucija, Banka je finansijski pomogla više pojedinaca i porodica, kojima je pomoć bila potrebna za liječenje ili zbog lošeg materijalnog stanja, u ukupnom iznosu od 3.200 eura.

4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Banka je osnovana i posluje u skladu sa going concern principom, odnosno Principom kontinuiranog poslovanja.

Planirano poslovanje za 2020. godinu u odnosu na planirane pokazatelje na 31.12.2019. godine

- Povećanje bilansne sume za 10,990 hilj€;
- Povećanje depozitne baze za 9,900 hilj€;
- Povećanje novčanih sredstava za 6,663 hilj €;
- Povećanje kreditnog portfolija za 9,913 hilj€
- Smanjenje stečene aktive za 7,498 hilj €
- Rast neto kamatonosnih prihoda za 375 hilj €,
- Rast neto nekamatonosnih prihoda za 7 hilj €
- Povećanje troškova zarada za 223 hilj €
- Povećanje opštih i administrativnih troškova za 160 hilj €
- Smanjenje potraživanja po faktoring aranžmanu za € 2,640 hilj
- Održavanje koeficijenta solventnosti minimalno 13%,

Planirani bilans stanja-sredstva

SREDSTVA	Plan 31.12.2020
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	93,253
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	227,761
kredit i potraživanja od banaka	7,914
kredit i potraživanja od klijenata	218,138
hartije od vrijednosti	0
ostala finansijska sredstva	1,709
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	37,879
kredit i potraživanja od banaka	
kredit i potraživanja od klijenata	
hartije od vrijednosti	37,879
ostala finansijska sredstva	
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	18
kredit i potraživanja od banaka	
kredit i potraživanja od klijenata	
hartije od vrijednosti	18
ostala finansijska sredstva	
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja	
kredit i potraživanja od banaka	
kredit i potraživanja od klijenata	
hartije od vrijednosti	
Derivati koji se drže zbog zaštite od rizika	
Promjene u fer vrijednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	7,890
Investicione nekretnine	
Nekretnine, postrojenja i oprema	1,533
Nematerijalna sredstva	321
Tekuća poreska sredstva	1
Odložena poreska sredstva	207
Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	
Ostala sredstva	37,831
UKUPNA SREDSTVA:	406,694

Planirani bilans stanja-pasiva

OBAVEZE	Plan 31.12.2020
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	354,785
depoziti banaka i centralnih banaka	1
depoziti klijenata	352,883
kreditni banaka i centralnih banaka	
kreditni klijenata, koji nisu banke	1,901
hartije od vrijednosti	
ostale finansijske obaveze	
Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja	
Finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	
Derivatne finansijske obaveze kao instrument zaštite	
Promjene fer vrijednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	
Rezerve	620
Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	
Tekuće poreske obaveze	
Odložene poreske obaveze	
Ostale obaveze	4,954
Subordinisani dug	8,320
UKUPNE OBAVEZE	368,679
KAPITAL	
Akcijski kapital	55,428
Emisione premije	
Neraspoređena dobit/ gubitak	-31,313
Dobit/ gubitak tekuće godine	868
Ostale rezerve	13,032
Interesi bez kontrolnog uticaja u kapitalu	0
UKUPAN KAPITAL:	38,015
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE	406,694

Planirani bilans uspjeha

POZICIJA	Plan na 31.12.2020
Prihodi od kamata i slični prihodi	12,200
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	1,405
Rashodi od kamata i slični rashodi	3,600
NETO PRIHODI OD KAMATA (1+2-3)	10,005
Prihodi od dividende	
Prihodi od naknada i provizija	5,990
Rashodi naknada i provizija	3,780
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA (4-5)	2,210
Neto dobitak / gubitak usled prestanka priznavanja finansijske instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	
Neto dobitak/ gubitak po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja	11
Neto dobitak / gubitak od finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koji se ne drže radi trgovanja	
Promjena fer vrijednosti u računovodstvu zaštite od rizika (hedžing)	
Neto gubici/ dobiti od kursnih razlika	290
Neto dobitak/ gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	2,758
Ostali prihodi	1,283
Troškovi zaposlenih	3,793
Troškovi amortizacije	350
Opšti i administrativni troškovi	5,370
Neto dobiti/ gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata	
Neto prihodi/ rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	3,966
Troškovi rezervisanja	450
Ostali rashodi	1,760
DOBITAK/ GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	868

Informaciona tehnologija –novi projekti

- Digitalizacija kursnih listi/ marketing kampanje-zamjena vec postojećih kusnih listi smart tv-om. Kreiranje aplikacije za kursnu listu I marketing kampanje u filijalama.
- Razvoj novih funkcionalnosti SQL (Core System), optimizacija baze,dodavanje novih funkcionalnosti u skladu sa potrebama procesa rada, poslovanja i tržišnim uslovima
- Izmjena Swift standarda za razmjenu poruka u PUB2000 (obaveza od Swifta za izmjene koje nastupaju u novembru 2020). Izmjene se odnose na GPI i na smjenu klase poruke MT 7xx).
- Wifi implementacija za Centralu zgrade corporate /Public-Implementacija Wifi sistema za Centralu banke (mogucnost koriscenja Public WIFI kao i pristup WIFI resursima Banke). Ujedno kongresna sala bi bila dodatno unaprijedjena
- Upgrade Call Centar + IP telefonija-Upgrade sistema call centra kao i Ip telefonije za bolje pružanje podrške korisnicima kao i prodajnih kanala

Kartičarstvo-novi projekti

- Migracija sa Procesora SIA RS na Procesora CKB, Mastercard i VISA International – U skladu sa Ugovorom o procesuiranju transakcija u sistemima Mastercard / VISA international, zaključenog između CKB i PBCG neophodno je pokrenuti niz pratećih projekata, kako bi umjesto Procesora SIA RS registrovali procesing centar kompanije CKB. Projekat je u toku. Softversko rješenje ECS Enterprise Solutions koje se odnosi na migraciju na drugog procesora je budžetirano od strane IT sektora. Ukupan operativni trosak koji je planiran za projekte kod karticnih asocijacija iznosi 130 hilj eur. U ovom trenutku nije moguće predvidjeti potencijalne troskove koji se odnose na raskid poslovne saradnje sa postojećim Procesorom SIA RS iz razloga sto banka jos uvijek nije zvanicno uputila zahtjev za raskid istog. Shodno ugovoru sa Procesorom SIA RS, u slucaju raskida ugovornog odnosa, isti naplacuje banci naknadu za prijevremeni raskid ugovorna od strane banke na nacin da se obracunava iznos minimalne mjesečne naknade pomnozene sa preostalim brojem mjeseci do kraja isteka ugovornog roka trajanja ugovora.
- 3D Secure servis (dinamicki password) za VISA I Mastercard kartice u saradnji sa buducim Procesorom CKB – servis za autentifikaciju kartica kao dodatni nivo sigurnosti za transakcije plaćanja karticom na internetu. Projekat je u toku i planira se realizacija u sledecoj godini. Planirani troskovi u iznosu od 5,000.00 eur se odnose implementaciju servisa (3,630.00 eur) i mjesečno održavanje servisa od strane Procesora CKB (302.50 eur mjesečno).
- CBFM (Cross Boarder Fee Manager) – Mastercard usluga koja Banci omogućava dodatne prihode za sve cross boarder transakcije.

Tehnička podrška-novi projekti

- Rekonstrukcija zgrade filijale Kotor (zamjena električnih instalacija, mreže za računare, stolarije, krečenje, namještaj, projekat).
- Radovi na novom poslovnom prostoru na Starom Aerodromu (zgrada "Adadjo")
- Radovi u filijali Nikšić – kompletana sanacija zgrade u ulici Radoja Dakića u Nikšiću.

5. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Banka će sprovoditi sledeće aktivnosti iz oblasti istraživanja i razvoja

5.1. Istraživanje i razvoj

- Uvođenje i efikasno korišćenje novih tehnologija
- Modernizacija opreme
- Automatizacija poslovanja

5.2. Ulaganje u obrazovanje zaposlenih

- Kontinuirana profesionalna edukacija,
- Stručno osposobljavanje,
- Obuke za zaposlene.

6. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA

Banka u toku 2019. godine, nije otkupljivala sopstvene akcije/udjele.

7. POSLOVNE JEDINICE

Banka ima sjedište u Podgorici i obavlja svoje aktivnosti kroz mrežu filijala (14), i šaltera(17)u Podgorici, Danilovgradu, Nikšiću, Kotoru, Cetinju, Budvi, Tivtu, Baru, Herceg Novom, Ulcinju, Bijelom Polju, Pljevljima, Rožajama i Beranama.

8. INFORMACIJE O CILJEVIMA ,IZLOŽENOSTI I UPRAVLJANJU RIZICIMA

Banka je razvila Metodologiju procesa identifikovanja i ocjene značaja (materijalnosti) rizika kojom definiše proces identifikovanja svih rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju i ocjene značaja odnosno materijalnosti pojedinačnih rizika.

U cilju adekvatne procjene rizika na nivou Banke i određivanja rizičnog profila Banke, Banka sprovodi sljedeće aktivnosti definisane Metodologijom, po osnovu kojih razvija matricu rizika koja sadrži informacije o rizičnom profilu Banke i predstavlja procjenu rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju.

Upravljanje, kontrola i ublažavanje materijalnih rizika regulisano je internim aktima koji se ogledaju kroz sljedeći set dokumenata:

- Strategija upravljanja rizicima
- Strategija postupanja sa nekvalitetnim kreditima
- Strateški plan kapitala
- Limiti u poslovanju;
- Godišnji plan poslovanja
- Metodologija procesa identifikovanja i ocjene značaja (materijalnosti) rizika;
- Postupak procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala.

Set dokumenata vezanih za upravljanje kreditnim rizikom su :

- Politika upravljanja kreditnim rizikom;
- Procedura identifikacije i praćenja lica povezanih sa bankom;
- Procedura naplate dospjelih potraživanja i problematičnih plasmana – pravila postupanja;
- Kreditna politika
- Procedura odobravanja kredita fizičkim licima;
- Procedura odobravanja plasmana pravnim licima;
- Procedura procjene vrijednosti kolaterala;
- Procedura upravljanja kreditnim rizikom (stres test);
- Tehnike ublažavanja kreditnog rizika;
- Odluka o detaljnoj kategorizaciji viskokorizičnih izloženosti;
- Metodologija za obračun ispravke vrijednosti u skladu sa IFRS 9
- Metodologija utvrđivanja kreditne sposobnosti fizičkih lica;
- Metodologija utvrđivanja kreditne sposobnosti korporativnog klijenta i rizika neispunjenja finansijske obaveze;
- Katalog kolaterala.

Rezidualni rizik:

- Metodologija obračuna potrebnog kapitala za rezidualni rizik (dodatni kapital u skladu sa ICAAP-om)

Rizik koncentracije:

- Metodologija obračuna internog kapitala za rizik koncentracije (dodatni kapital u skladu sa ICAAP-om)

Rizik upravljanja stečenom aktivom:

- Metodologija obračuna internog kapitala za rizik upravljanja stečenom aktivom (dodatni kapital u skladu sa ICAAP-om)

Set dokumenata vezanih za upravljanje tržišnim rizicima:

- Politika upravljanja tržišnim rizicima

Set dokumenata vezanih za upravljanje operativnim rizikom:

- Politika upravljanja operativnim rizikom;
- Procedura upravljanja operativnim rizikom;
- Plan nastavka funkcionisanja poslovnih djelova;
- Plan nastavka funkcionisanja informacione tehnologije (IT);
- Strategija upravljanja kontinuitetom poslovanja;
- Politika upravljanja kontinuitetom poslovanja.
- Strategija sigurnosti informacionog sistema
- Strategija razvoja informacione tehnologije IT

Set dokumenata vezanih za upravljanje rizikom zemlje:

- Politika upravljanja rizikom zemlje;
- Procedura upravljanja rizikom zemlje.

Set dokumenata vezanih za upravljanje rizikom likvidnosti:

- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti;
- Plan upravljanja likvidnošću;
- Politika upravljanja rizikom likvidnosti i procjena zahtjeva za internim kapitalom Banke za rizik likvidnosti;
- Procedura za testiranje likvidnosti primjenom stres scenarija;
- Metodologija utvrđivanja stabilnog nivoa depozita po viđenju i oročenih depozita.

Set dokumenata vezanih za upravljanje rizikom kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti banke:

- Procedura za upravljanje rizikom kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti banke i metodologija obračuna internog kapitala.

Set dokumenata vezanih za upravljanje reputacionim rizikom:

- Politika upravljanja reputacionim rizikom;

Set dokumenata vezanih za upravljanje rizikom usklađenosti:

- Politika Compliance;
- Procedura Compliance.

Organizacioni djelovi i organizacione jedinice Banke, kao i dodijeljena ovlaštenja i odgovornosti licima koja su uključena u postupak ocjenjivanja adekvatnosti kapitala, opisani su u daljem tekstu:

- Služba upravljanja rizicima (u okviru Sektora upravljanja rizicima) je odgovorna da vrši kontrolu i analizu izloženosti Banke rizicima (kreditnom, operativnom, tržišnom i ostalim rizicima kojima je Banka izložena) na bazi identifikacije, mjerenja, kontrole i regularnog i blagovremenog izvještavanja o uticaju pomenutih rizika na adekvatnost kapitala Banke.

Služba upravljanja rizicima je odgovorna za razvoj, održavanje i unapređivanje modela i metoda identifikacije i mjerenja rizika u svrhu procjene adekvatnosti kapitala.

Služba upravljanja rizicima je odgovorna da vrši analizu i mjerenje izloženosti Banke gore pomenutim rizicima na bazi različitih scenarija i stres testova kao i obračun internog kapitala za materijalno značajne rizike.

U funkciji kontrole rizika Banke, Služba upravljanja rizicima je zadužena za sprovođenje sljedećih aktivnosti:

- Predlaganje Odboru direktora Banke Strategije, politike i procedure za upravljanje rizicima (uključujući postupak procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala – ICAAP);
- Donošenje metodologija iz područja upravljanja rizicima uz saglasnost Odbora direktora;
- Predlaganje Odboru direktora pristup za obračun adekvatnosti potrebnog kapitala;
- Predlaganje Odboru direktora odluke o limitima izloženosti u skladu sa Strategijom i politikama upravljanja rizicima;
- Predlaganje Odboru direktora Banke, izvršnom menadžmentu i ALCO-u integrisanje upravljanja rizicima u svakodnevno poslovanje Banke;
- Sprovođenje aktivnosti identifikovanja rizika, mjerenja/procjenjivanja rizika, testiranja otpornosti na test i savladavanja rizika;
- Obračun adekvatnosti kapitala;
- Praćenje izloženosti rizicima, profila rizičnosti i adekvatnosti kapitala;
- Provjeravanje primjene i djelotvornosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima;
- Inicijalno procjenjivanje kreditnog rizika prilikom odobravanja plasmana pravnim licima primjenom Analize izloženosti i finansijskog položaja Klijenta, utvrđivanja kreditne sposobnosti.

Služba upravljanja rizicima o izloženosti rizicima i adekvatnosti kapitala izvještava izvršni menadžment Banke, Odbor za reviziju, Odbor direktora i ALCO, te po potrebi i Compliance.

Služba upravljanja rizicima će revidirati ICAAP najmanje na godišnjem nivou, te će redovno uskladjivati taj proces i razvijati ga na nivou Banke u skladu sa svim zakonskim propisima i načelima dobrog poslovanja.

Služba upravljanja rizicima u sklopu ICAAP procesa sarađuje i sa drugim organizacionim jedinicama relevantnim za cjelokupni proces.

Pored navedenih poslova, Služba upravljanja rizicima obavlja sve propisane aktivnosti u skladu sa pozitivnim propisima, kao i internim aktima Banke.

- Služba upravljanja nekvalitetnom aktivom Banke je odgovorna za upravljanje problematičnim i neprihodujućim potraživanjima Banke od pravnih lica i individualnih klijenata, kao i za upravljanje stečenom imovinom Banke.
- Služba finansija i računovodstva, kao i služba izvještavanja i kontrolinga (Sektor finansija) je odgovorna da obezbijedi tačnost i blagovremenost svih relevantnih finansijskih informacija, izvještaja i analiza za rukovodstvo Banke, kao i da dostavi sve neophodne podatke za izračunavanje iznosa kako regulatornog tako i internog kapitala za različite tipove rizika.
- Služba za operacije i administraciju odnosa sa klijentima (u okviru Sektora podrške poslovanju) je odgovorna za vođenje i ažuriranje, te nadziranje evidencija i obračuna koji proizlaze iz poslovnog odnosa s klijentima.
- Sektor Razvoja IT (Upravljanje rizicima i podrška poslovanju) je odgovoran da osigura kontinuiran i pouzdan rad informacionog sistema Banke, koji omogućava da procjena i obračun adekvatnosti kapitala budu tačni i pouzdani.
- Interna revizija je odgovorna za ocjenu efikasnosti i efektivnosti internih kontrola vezanih za proces obračuna regulatornog kapitala i interne procjene adekvatnosti kapitala.

Ciljevi

Osnovna uloga strategije kao komponente upravljanja rizicima je da iznađe optimalni odnos između prinosa i rizika, sa stanovišta raspoloživih resursa i drugih kompetentnosti banke, odnosno da iznađe najbolje načine za ostvarivanje misije i ciljeva banke, uvažavajući pri tome principe upravljanja rizicima, definisanje kapaciteta rizika, sklonosti rizicima i profil rizika banke.

Preuzimanje rizika je sastavni dio poslovanja Banke. Efikasan i fleksibilan sistem upravljanja rizicima predstavlja ključ dugoročnog uspjeha i razvoja Banke, što predstavlja interes akcionara, menadžmenta i klijenata.

Strategijom upravljanja rizicima se utvrđuju:

- a) Ciljevi koje Banka želi da ostvari
- b) opredjeljenje za poslovne aktivnosti i proizvode koji će biti dominantni u poslovanju Banke;
- c) očekivani odnos prinosa i rizika za djelove portfolija Banke i ukupnu aktivu;
- d) opšte kriterijume i metode koji su relevantni za kreiranje politika i procedura za upravljanje rizicima.

U dijelu implementacije međunarodnih računovodstvenih standarda, Banka počev od 01.01.2018. godine primjenjuje MSFI 9.

Na osnovu sprovedene procjene značaja rizika, Banka je kao materijalno značajne rizike po linijama poslovanja identifikovala sljedeće rizike:

- Kreditni rizik
- Rizik likvidnosti
- Rizik koncentracije
- Operativni rizik
- Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi
- Rizik upravljanja stečenom aktivom

Značaj pojedinih poslovnih linija se procjenjuje na bazi uticaja koji pojedina poslovna linija ima na ukupno poslovanje Banke, odnosno na bazi sljedećih kriterijuma:

- Značaja poslovnih procesa vezanih za određenu poslovnu liniju sa aspekta ukupnog poslovanja Banke;
- Uticaja poslovnih procesa vezanih za određenu poslovnu liniju na uspješnost/ostvareni rezultat i stabilnost poslovanja Banke;
- Uticaja na adekvatnost kapitala koji se sagledava preko rizikom ponderisanih rizičnih stavki koje ulaze u obračun adekvatnosti.

Izloženost kreditnom riziku je visoka. U sljedećim tabelama prikazana je klasifikacija po stavkama aktive bilansa i vanbilansa Banke, shodno Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, za izvještajni datum 31.12.2019. godine:

Stavke aktive bilansa	Novčani kolateral	Ostali kolaterali	Klasifikacija					Ukupno
			A	B	C	D	E	
	1	2	3	4	5	6	7	8=3+4+5+6+7
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	1.41	233.672	161.532	35.596	5.562	1.521	27.318	231.529
kredit i potraživanja od banaka			7.152					7.152
kredit i potraživanja od klijenata	1.410	233.672	152.606	35.596	5.562	1.521	24.286	219.571
hartije od vrijednosti			0					0
ostala finansijska sredstva			1.774				3.032	4.806
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	0	0	31.996	0	0	0	7	32.003
hartije od vrijednosti			31.996				7	32.003
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	0	0	18	0	0	0	0	18
hartije od vrijednosti			18					18
Ukupni bruto krediti			152.606	19.287	5.562	1.521	24.045	203.022
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja	0	0	915	63	39	80	9.129	10.226
kamata na kredite i potraživanja			108	63	39	80	9.129	9.419
kamata na hartije od vrijednosti			564					564
vremenska razgraničenja na kredite i potraživanja			243					243
vremenska razgraničenja na ostala finansijska sredstva								
Ukupni iznos bruto kredita i potraživanja	1.410	233.672	160.109	35.659	5.601	1.601	33.415	236.385
Ukupni iznos hartija od vrijednosti	0	0	32.578	0	0	0	7	32.585
Ukupni iznos ostalih finansijskih sredstava	0	0	1.774	0	0	0	3.032	4.806
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala			5.521		2.383			7.904
Ostale stavke aktive na koje se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke			132	6	0	0	36	174
Ukupna aktiva na koju se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	1.410	233.672	200.114	35.665	7.984	1.601	36.49	281.854

Stavke aktive bilansa	Novčani kolateral	Ostali kolaterali	Klasifikacija					Ukupno 8=3+4+5+6+7
			A 3	B 4	C 5	D 6	E 7	
	1	2						
Rezervacije za potencijalne gubitke			974	1.764	2.121	1.121	36.491	42.471
kredit i potraživanja od banaka			36					36
kredit i potraživanja od klijenata			764	1.764	2.121	1.121	33.452	39.222
hartije od vrijednosti			164				7	171
ostala finansijska sredstva			10	0	0	0	3.032	3.042
ukupni bruto krediti			763	620	2.107	1.065	24.045	28.6
Ispravka vrijednosti			596	166	707	96	16.731	18.296
kredit i potraživanja od banaka			3					3
kredit i potraživanja od klijenata			590	166	707	96	14.251	15.81
hartije od vrijednosti			0					0
ostala finansijska sredstva			3	0	0	0	2.48	2.483
ukupni bruto krediti			590	157	699	89	10.586	12.121
Razlika između rezervacija i ispravki - neto princip			379	1.598	1.414	1.025	19.76	24.176
kredit i potraživanja od banaka			33	0	0	0	0	33
kredit i potraživanja od klijenata			174	1.598	1.414	1.025	19.201	23.412
hartije od vrijednosti			164	0	0	0	7	171
ostala finansijska sredstva			8	0	0	0	552	560
ukupni bruto krediti			173	463	1.408	976	13.459	16.479
Pozitivna razlika između rezervacija i ispravki - pojedinačno po partijama			614	1.652	1.485	1.026	19.759	24.536
kredit i potraživanja od banaka			33					33
kredit i potraživanja od klijenata			407	1.652	1.485	1.026	19.201	23.771
hartije od vrijednosti			164				7	171
ostala finansijska sredstva			10				551	561
ukupni bruto krediti			407	518	1.485	1.026	18.87	22.306
Rezervacije za potencijalne gubitke za investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala			23		477			500

Stavke aktive bilansa	Novčani kolateral	Ostali kolaterali	Klasifikacija					Ukupno 8=3+4+5+6+7
			A	B	C	D	E	
			1	2	3	4	5	
Razlika između rezervacija i ispravki za investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala - neto princip			23	0	477	0	0	500
Pozitivna razlika između rezervacija i ispravki za investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala - pojedinačno po partijama			23		477			500
Ispravka vrijednosti za ostale stavke aktive			13					13
Razlika između rezervacija i ispravki za ostale stavke aktive - neto princip			-13	0	0	0	0	-13
Pozitivna razlika između rezervacija i ispravki za ostale stavke aktive - pojedinačno po partijama			1					1
Ukupni iznos rezervacija za potencijalne gubitke za sve pozicije aktive na koje se izdvajaju rezervacije			997	1.764	2.598	1.121	36.491	42.971
Ukupni iznos ispravki vrijednosti za sve pozicije aktive na koje se izdvajaju rezervacije			609	166	707	96	16.731	18.309
Ukupni iznos razlike između rezervacija i ispravki - neto princip			389	1.598	1.891	1.025	19.76	24.663
Posebne regulatorne rezerve iz dobiti za procijenjene gubitke u aktivi (3025)			430	518	1.961	1.026	19.519	23.454
Ukupni iznos nedostajućih rezervi			207	1.133	0	0	240	1.58
kredit i potraživanja od banaka			33					33
kredit i potraživanja od klijenata			0	1.133	0	0	0	1.133
hartije od vrijednosti			164				7	171
ostala finansijska sredstva			10				233	242
ukupni bruto krediti			0	1.133	0	0	0	1.133
investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala			0		0			0
ostale stavke aktive na koje se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke			1					1
Bilansna aktiva na koju se ne izdvajaju rezerve za potencijalne gubitke								128.666
UKUPNA BRUTO AKTIVA								410.52
UKUPNA NETO AKTIVA								392.211

Stavke aktive vanbilansa	Novčani kolateral	Ostali kolaterali	Klasifikacija					Ukupno
			A	B	C	D	E	
	1	2	3	4	5	6	7	8 (3+4+5+6+7)
Izdate garancije	9.854	20.328	48.73 8	2.751	3	0	67	51.559
Date kreditne obligacije (odobreni, a neiskorišćeni krediti)			11.15 8	29	2	3	23	11.215
Vanbilans na koji se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke (1+2+3+4+5+6)	9.854	20.328	59.89 6	2.780	5	3	90	62.775
Rezervacije za potencijalne gubitke po vanbilansnim stavkama			299	61	2	2	90	455
Rezervisanja za gubitke po vanbilansu			61	2	0	1	2	66
Razlika između rezervacija za pot. gubitke i rezervisanja za gubitke po vanbilansu - neto princip (8-9)			239	58	2	1	89	389
Pozitivna razlika između rezervacija i rezervisanja - pojedinačno po partijama			252	59	2	1	89	402
Potrebne regulatorne rezerve za gubitke po vanbilansu (konto 3025)			252	59	2	1	89	402
Iznos nedostajućih rezervi po vanbilansu			0	0	0	0	0	0
Vanbilansna aktiva na koje se ne izdvajaju rezerve za potencijalne gubitke								344.424
Ukupno vanbilans (7+13) *								407.198

SISTEM UNUTRAŠNJE KONTROLE

Banka je u skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o osnovama sistema interne kontrole u bankama , kroz sistem interne kontrole uspostavila, održava i unaprijeđuje:

- ✓ efikasnost i kvalitet izvršavanja poslova na svim nivoima nadležnosti;
- ✓ pouzdanost, blagovremenost i potpunost finansijskih i drugih informacija o poslovanju;
- ✓ procedure identifikacije svih rizika poslovanja, njihovo praćenje, kontrolu i limitiranje;
- ✓ usklađenost sa Zakonom, drugim propisima i opštim aktima Banke.

Banka je uspostavila osnove za funkcionisanje sistema interne kontrole, kojima se:

- 1) obezbjeđuje permanentna procjena i adekvatnost funkcionisanja sistema interne kontrole;
- 2) uspostavljaju i razvijaju procedure identifikacije, procjene, kontrolisanja i limitiranja svih značajnih rizika u poslovanju;
- 3) utvrđuje efikasna organizaciona struktura banke;
- 4) kroz opšta i druga akta banke precizno definišu ovlašćenja i odgovornosti na svim nivoima u banci;
- 5) uspostavlja efikasnost informacionog sistema u funkciji sistema interne kontrole;
- 6) utvrđuju smjernice za stalni nadzor i periodičnu kontrolu efektivnosti, razvoja i usavršavanja sistema interne kontrole.

Sistem interne kontrole podrazumijeva angažovanje svih poslovnih nivoa i funkcija u Banci i sprovođenje niza kontrolnih postupaka u cilju obezbjeđenja efikasnog i efektivnog sistema interne kontrole u Banci.

U skladu sa Zakonom i Statutom, Bankom upravlja Odbor direktora, koji imenuje Glavnog izvršnog direktora i Izvršne direktore zadužene za organizaciju i vođenje poslovanja Banke. Glavni izvršni direktor zastupa Banku i vrši potpisivanje dokumentacije i akata Banke, u skladu sa Pravilnikom o potpisivanju u Banci. Pravilnikom o potpisivanju utvrđen je način potpisivanja, nadležnosti i ovlašćenja za potpisivanje ugovora i druge dokumentacije koji se sačinjavaju u organizacionim djelovima, kao i naloga za određene finansijske transakcije.

Kontrolni postupci se primjenjuju kontinuirano i isti su strukturirani kao ugrađeni (definisni politikama i procedurama) ili neposredni (samokontrola nosioca poslovnih aktivnosti, kontrola od strane nadređenih i zaposlenih koji su ovlašćeni za kontrolna postupanja, direktori sektora, izvršni direktori, interna revizija). Kontrolnim postupcima obezbjeđuje se implementacija i poštovanje propisa i operativnih procedura, zaštita sredstava Banke, sprječavanje ili blagovremeno otkrivanje propusta u radu, nesavjesnog poslovanja, pogrešnog evidentiranja i iskazivanja podataka, netačnog prikazivanja finansijskog stanja i rezultata poslovanja u finansijskim i drugim izvještajima.

Rukovodioci službi, sektora i izvršni direktori dužni su nadzirati u domenu rada svog organizacionog dijela uskladenost poslovanja sa internim politikama i uputstvima iz zakonskim i podzakonskim aktima. Istovremeno su dužni, u domenu rada svog organizacionog dijela ili poslovne funkcije, pripremati, inovirati i usaglašavati sa propisima politike, procedure i uputstva obavljanja poslovnog procesa.

Evidencija poslovnih promjena je većinom automatizovana, a kontrolni postupci obezbjeđuju da se sve promjene inicijalno evidentiraju i prihvate za obradu. Inicijalno evidentiranje poslovnih promjena uključuje i manuelne kontrolne postupke koji se izvršavaju prije unošenja poslovne promjene u aplikaciju.

Sistem dvostrukih kontrola (rad jednog lica odobrava ili verifikuje drugo lice) je ugrađen u poslovne operacije koje rezultiraju finansijskim, zakonskim ili reputacionim efektima.

Računovodstveni postupci se izvršavaju u skladu sa zakonom, propisima i standardima struke. Banka, odnosno ovlašćeno lice službe u kojoj se obavljaju poslovi računovodstva, utvrđuje računovodstvene politike i operativna uputstva postupanja po računovodstvenim poslovima.

Računovodstveni postupci, odnosno sistem postupaka za prikupljanje i obradu podataka, su automatizovani, od iniciranja poslovne promjene do njenog knjiženjai generisanja u glavnu knjigu.

Interna kontrola u području računovodstva omogućava ažurna stanja po svim transakcijama, mogućnost praćenja likvidnosti Banke, praćenje rizika i donošenja pravovremenih odluka i mjera uprave Banke.

Kontrola podataka obavlja se i sastavljanjem dnevnih, dekadnih, mjesečnih i kvartalnih izvještajakoji se dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore, prema propisanoj metodologiji. Rukovodioci službi, sektora i izvršni direktori su odgovorni za sprovođenje postupaka obuke, nadzora i ocjene rada poslovnih funkcija i zaposlenih;

Banka u okviru sistema interne kontrole, ima i adekvatna proceduralna rješenja za zaštitu fizičke aktive. Posebnim internim aktima Banke, politikama i procedurama vezanim za upravljanje rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju, utvrđena su i postupanja u vanrednim situacijama ili okolnostima.

Rukovodioci službi, sektora, izvršni direktori i Odbor direktora u slučaju vanrednih situacija moraju djelovati sa pojačanom pažnjom i oprezom i na taj način smanjiti negativne efekte njihovog uticaja.

Informacioni sistem (IS) pokriva sve značajne aktivnosti Banke, a njegova pouzdanost se mjeri procjenjivanjem bezbjednosti sistema, nezavisnosti nadzora i adekvatnosti u podršci poslovnim operacijama. Rukovodilac službe u kojoj su organizovani informaciono komunikacioni poslovi, nadležni direktor sektora i izvršni direktor pripremajuinovirajuprocedure vezane za funkcionisanje IS. Savjetnik za sigurnostje odgovoran za pripremanje internih akata, koordinaciju aktivnosti, preduzimanje mjera,

planiranje i unapredjenje sistema i izvještavanje menadžmenta Odbora direktora i drugih nadležnih Odbora o važnijim događajima i aktivnostima iz oblasti informacione sigurnosti.

Efikasnim sistemom interne kontrole, njegovim praćenjem, Banka ima za cilj smanjenje vjerovatnoće ostvarivanja gubitaka u poslovanju Banke, usljed neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan banke za obavljanje određenih poslova za banku, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu izložiti banku gubitku, uključujući i pravni rizik.

Banka u svom poslovanju ulaže kontinuirani napor za eliminisanje odnosno minimiziranje mogućih rizika.

Procjenu kvaliteta i pouzdanosti informacionog sistema, shodno Zakonu o bankama, vrši interna revizija.

Sistematsko praćenje funkcionisanja sistema internih kontrola u Banci je proceduralno uređeno dokumentom „Pravilnik o uspostavljanju i funkcionisanju sistema interne kontrole“ broj 04/9693.16 od 01.07.2019.godine. Pojedinačne izvještaje službi, o sprovedenim internim kontrolama, Glavni interni revizor kvartalno prezentuje Odboru za reviziju, sa detaljnim opisima kontrola koje su sprovedene, uzorcima kontrole i komentarima nosioca kontrolnih aktivnosti.

T. Felcic

Lecko

